

Mynr anrhydeddas Dâd yn Nuw
Joan Prideaux y diweddgar
Esgob o Gaerfrangon.

William Vaughan ai lluniodd.

Mynr anrhydeddas Dâd yn Nuw
Joan Prideaux y diweddgar
Esgob o Gaerfrangon.

William Vaughan ai lluniodd.

EUCHOLOGIA:

NEU,

Yr Athrawiaeth i arferol

WEDDIO O WAI TH Y

Gwir anrhyydeddus Dad

J O A N · P R I D E A W X ,
Y diweddar Escob o Gaerfranion.

Rhodd a adawodd ef ar ei ddydd
diwedd iw ferched yn ddirgel,
iw hyfforddi hwy i'r cyflwr
reidiol arferau, on

Llyfr Gweddi gyffredin.

Ac a ddichou roi bodlonrwydd
ymni mhab achos heb edrych
ar ol y golenniadau newyddion
ai parodbryd lewyrchoedd.

Cyfeiriad.

R O W . V A U G H A N Esc.
Ar Ddeisifyriad
W I L L I A M S A L E S B U R Y Esc.

Jer. 6. 16.

Gofynnwch am yr hen lwybrâu, lle mae ffordd
ddâ, a rhoddir ynddi a chwi gemch orby-
wysdra ich enediam.

Argraffedig gan E. C.ros P. C.

LYPSEGELL
GENEBLAKTHOL
CVMRU

Ar fy merched

SARAH HODGES,

Ac

ELIZABETH SUTTON.

YN ol gorphen tri-
gain a aeg mhly=
nedd (yr oes gy=
ffredinol y mae Moses yn
ei benodi i fywyd dyn)
wedi gweled gwendyd a
henaint yu llithro arnaf
ac

ac yn rhoi dyfun i mi beu-
nydd im paratoi im cy-
fnewidiad: mi feddy-
ais yn fynych rhyngoffi a
mi fy hunan, pa rodd neu
arwydd om cariad a allwn
i orau adael i chwi, yr
rhai ydych yn unig yn fyw
or na w o blant, ar rai y
bendithiasai Duw fi, och
mam chwi, yr hon aeth
ar law Dduw er ys bir
o amser. Arian ac aur nid
oes gennyf (mal y gallaf
yn dda broffesu gyd ar
Apostol) a chwi ai gwyl-
ddoch yn rhy dda. Onid
beth yw holl olud bydol
wrth y Tresawr ar Gem
Llynni, caelynnill yr hwn
dedwydd

dedwydd fyddem ymadael ar cwbl oll a feddem.

Fy nygiad i fynu (maly gwyddis yn dda) ac yrfa fy mywyd nid arweiniodd mō honof i chwbi mewn mawredd yn y byd hwn: os deuaf fi a chwi i fod yn dda, ac yn gymwys i etifeddiaeth nefol, hynny wr cwbl a farriadaf, ar eithaf a ellwch ei ddisgwyl oddiwrthyf.

Eich Mam a wyddid ei bod yn wrageiddwraig fodol grefyddol yn holl gylch ei heinioes yn ymroi i weddio yn rhagorol.
Addysg oddiwrth yr hon

ddymunwn i chw̄i gyme-
ryd yn enwedig yn hynny o
beth. Ir deunydd yma y
lluniais y cyngorion a
ganlynant, ich blaenor i
chw̄i. Nid wyf yn ameu
na bydd eich gwyr caria-
dol yn ail i minnau; yr
rbai y rhaid ir neb a'i bed-
wyn gyfaddef eu bod yn
ddysgedig yn Dduviol ac
yn boenfaŵr Wenidogion;
ac yr wyf yn eich tybed
chw̄i yn ddedwyddol gy-
farfod ar cyfrif o flaen
llawer a'i tybiant eu hunain
o atwedaeth wrach yn y
byd yma. Chw̄i a wyddoed
pwy a destiolaetha fod yn
well gadw drws yn
nhy

nhy Dduw na lle gwell
mewn preswylfa gwch-
ach : ac a grybwyll am
gyflwr y wennol ac ederyn
y to, yr rbai a ddylai ga-
el eu cynfigennu am gaet
nythu a dyfod a chywion
cyn negosed i allor Duw,
Heb law hynny eich en-
wau a ddylai ddiwyn ar
gof i chwi yr hen Sa-
rah ddawrus yn yr hen
Deslament, ac Elizabeth
yn y newydd. Pa athra-
wiaeth odidawg fy i chwi
i galyn, A Phan ddar-
llenoch mal y esafas Ti-
mothi (discibl St. Paul,
ac Escob cyntaf o Ephe-
sus) y Sail gyntaf o i

*Gatecism oddi wrth ei nain
Lois ai fam Eunice,
chwi ddylech furw o am-
gylch i weted y modd y
gallech gyflawni y ceffe-
lyb ich rhai bychain, ar
rhai y bendithiodd Duw
chwi yn heldeth. Mal y
cynyddo eich meibion
mal planwydd, ach
merched mal conglafain
nadd with geffelybry-
ydd palas, planwydd
yn cynyddu yn bren-
nau, ffrwyth tymerus
a rhonglfeini a ddaliant
ynghyd, ac a osodant a-
llan adeilad.*

*I ddiweddu, ni allaf
adael heibio yn digwyddi-
ad*

ad ir clodfa^r Ferthyr.
h^wn Dr. Rowland
Taylour (yr hyn a ddy=
lai ddal yn guach gyd a
chwi, oblegid bod eich
rhieni o dy eich mam yn
vnion o hono). y gadwa=
en o emmau a adawodd ef
yn vniq ich hēn nain chwi,
ei wraig anwyl (pryd yr
ymada^wodd ef a hi ar y di=
waethaf i ddioddef mer=
thyrdod) nid oedd ddim
arall ond y llyfr Gweddi
cyffredin; yn casglu yr
h^wn yr oedd iddo ef law,
ar h^wn a arferodd ef yn
ying yr ei Garchar, gan
gymeryd y llyfr h^wn
vwch la holl rai eraill,

nesaf at y Bibl) yn Hy-
fforddiad perffeithiaf i w
hell weddian ffrwythlawn.
Yr unrhiw lyfr a orch-
mynmaf fi i chwi ac eis-
ddo (fy merched anfyl)
mal yn gymhwysaf i ch-
ymarfer a thra chyflawn
a gwarantedig am y sei-
lian y mae yn sefydliad ar-
mynt : gochelwch glustiau
yn merwino, ac anthe-
rihwyr damnedig tai y
gweddwon wragedd,
yr rhai wrth ddeunfur
hun o hir weddio a ga-
marweiniant wragedd
truain, yn dysgu bob
amser ac heb allael dy-
fod yn amser i wybo-
daeth.

daeth y gwirionedd.
Chwi a mewch y fath
ddrygioni echryfion a
a wnaeth y cyfrin Adgy-
weirwyr; yr byn ni ddi-
chon Duwiodeb a doethi-
neb llawer o oesoedd mewn
bir amser ond adid moi
ddychwelyd, yr Arglwydd
ach cadwch chwi ai holl
eiddo oddiwrth faglau y
cyfrin belwyr, a gorsedd-
faingc o anwiredd, yr hon a
lunia anwiredd yn lle cy-
fraith. Mal gan ein gwa-
redu ni o ddwylaw ein
gelynian ysprydol a bydol
y gallom ei wasanaethu
ef yn ddi-ofn mewn
sansteiddrwydd a chyfi-
awnder.

awnder holl ddyddiau
ein bywyd yr hyn yw
r weddi cwyllyscar ar
diben gan

Eich hen Dad gofalus,

Jo. Caerfangon.

Yr Awdwyr a gasgloddy Llyfr
Gweddi Gyffredin yn Saesonaeg
 (nial y mae yr awr hon) oeddyn;

Cranmer Archescob o Gaergaint. Mer.

Goodrick	Escr	Ely.
Skip		Henfford.
Thirlby		Westminster,
Day		Chichester.
Holbeck		Lincoln.
Ridley		Rochester. Mer. wedi hynny yn E.Ll

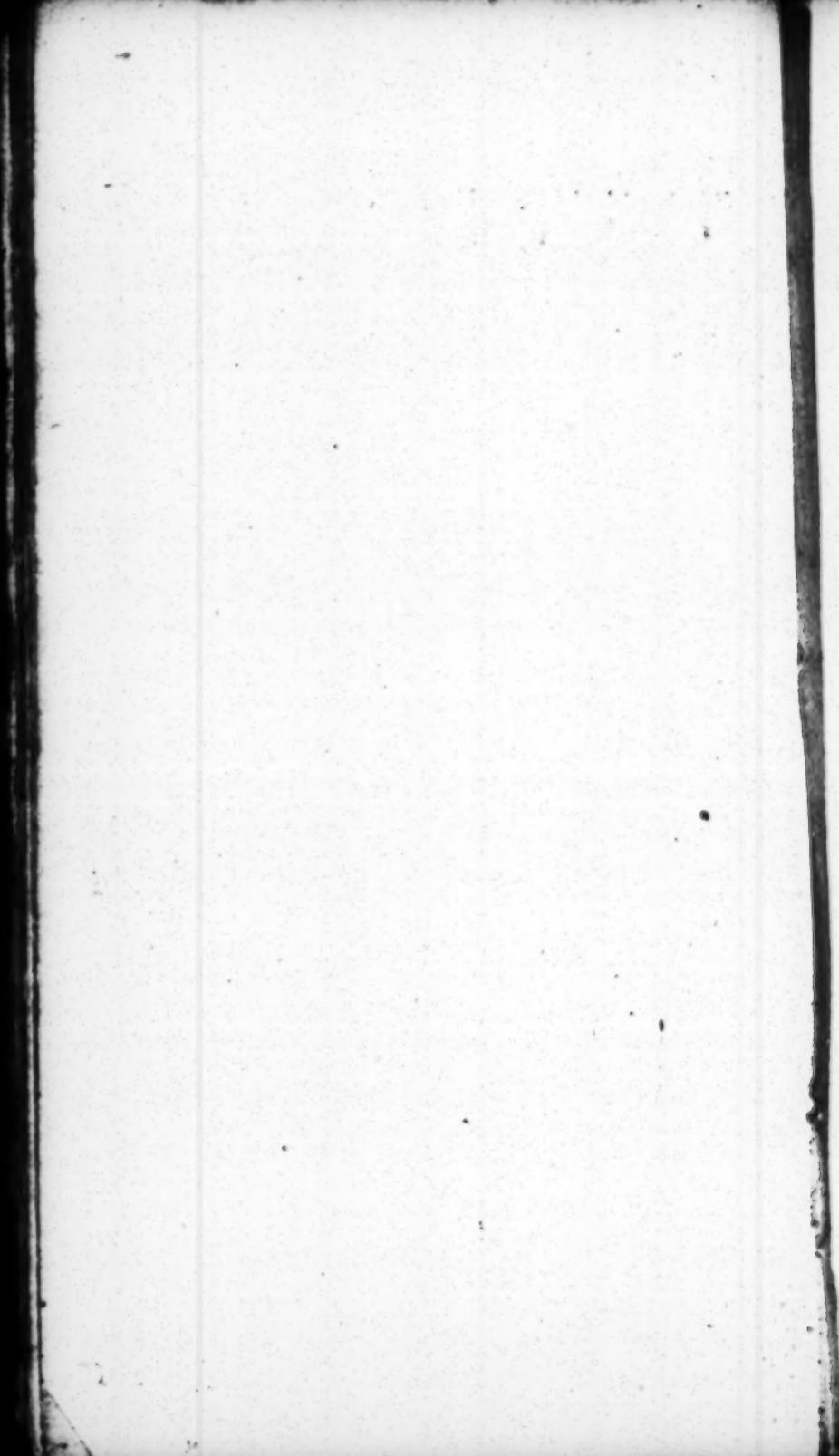
Dector new Athro

Cox Elusenwr brenin Eds.

Taylor	Devon	O Lincoln. Mer.
Heynes		Exceter.
Redman		Westminster.

Mr. Rrbinson Archiagon Lester.

M's Mai 1549. y flwyddyn o Edward y 6.

At y Prydyddion.

CEnwch amecwch mwycynnydd i chwi
Tn eich hiaith dragwydd
Molwch dasg, anaml ichdydd
ail Prideaux a wêl Prydydd.

R. W.

Mae beunydd in ffydd goffhad dy addysg ;
Dyddian llawn o afiad
Tn iach in hiaith berffaithiad
Fyth ond ti otfath un tad.

Ed. Cad.

Odiaethol moddol y mae niw gweled.
Maly golau berfaen
Ódiaeth rhodd y daeth i wraen
Waith Brideaux yn iaith brydaen.

Gwelwch swyn croiwswyn crefydd hoff inni
O ffynnon unionffydd
Band ei waith berffaith burffydd
Brideawgs yn burredig sydd.

T llyfr da yma di ammur a gawn
Tn ganwyll o gysur
Danghosiad mewn parhad pur
Dawn Eglwys bridaid eglur.

Gr. Ph.

Mawl

Mawl i William Salbri Esc.
a barai y llyfr hwn ym riwt.

*Am haelder lawnder am lendid eilwaith
William Salbri hyfryd
Poed gwych y bych yn y byd.
Iach iawnbarch ym Machenbyd.*

*Mae ch tal yn ddifal ryw ddydd garu
A gair Duw ai grefydd (dysg
A hynod fawrglod a fydd
Er cof syth ir cyfeithydd.*

*O bob cyfur pur yn para ei weithred
Gan Athro, iwr goffa
Ni eill fod amod yma
Llafur dyn well na llyfr da.*

*Gwaith Prideawgs y rhwng sy rwydd bur
Trwy Brydain yn hylwydd (awdur
Doctor hawddgar cyfarwydd
Iwrroi n Sanct oran ei Swydd.*

Wi. Phi:

Mac

*Mac mawl yn weddawlo naddiad yr un
Iw rieni dyfiad
O nyddus gogoneddiad
Moli Dnu, mawl yw i Dad.*

*Am draul tra bo'r haul yn rhydd i wyrfa
Ai arfod blyg i nddydd
Gwaith Prideawgs ac i aith pryd ydd
Lwybr o fawl i Salbri fydd.*

I Dr. Prideawgs eilwaith.

*Dyma rodd ei fodd fu faeth i wyrched
Brif orchwyl dysgeidiacth
Ar ei gob a'i Escobaeth
Gamrig wraig, o gymraeg aeth.*

Jo. Vaughan.

Rhinweddau

Rhinweddau golau a galyn addysg
Addas i gredadyn
Cennadau mewn cwyn ydyn
Hynod teg i enaid dyn.

Wi. Phi.

Y

Ad avum suum dignissimum D.
Gual. Salisbury Cambrobri-
tannum Armigerum edentem
libros ad religiosam vitam con-
ducentes.

Cognatis Cambrisq; tuis cœlestia mittis
munera, quæ spirant numinis obsequium;
Per te fit nobis Deus omnia, & omnia
Christus,
Tu mundum monstras egregium esse nihil;
Terram alii cupiant, terrenaq; gaudia nobis
Sordent, nam cœlum das ave chare tuis.

J. S. Socio-Commensalis
è Coll. Jesu Oxon.

Y Drefn or pennodau cynhwysidig yn y Trae- thawd a ganlyn.

Yr rhai ydynt yn Gyffredinol,

1. Parotoad i Weddi.
2. Am weddian yn neuilltwol.
3. Am weddian yn y gynulle-
idfa gyhoeddus.

Yr amrywogaethau or han
gyntaf sef: y parotoad
ydynt:

1. Yr Amgenrheidrwydd o meddi.
2. At bwy y mae i ni hyfforddi
ein gweddian.
3. Pa beth sydd i ni i w ofyn mewn
gweidi.
4. Am yr ymddygiad oddiallan
gweddeiddiaf i Ddefosiwnau
crefyddol.
5. Am rwystrau a wahenau neu a
wna yn ofer ein gweddian.
6. Am

6. Am gynnorthwy er mwyn cyn-hyrfu i fynu a gyrru ym mlaen ein erfyniau.

7. Am wilied am Atteb grafol oddiwrth Dduw: ar arwyddion sicrach i m adnabod ef.

Pethau neullduol o'r ail than ynghyrch gweddian dirgele-dig ydynt.

1. Am bersonol new weddian yn ddirget.

2. Am Denlin, ar gneddian ir Tyllwymth.

3. Am fendiffian a cbyfarhcia-dau achofawl.

4. Am ganechan, Hymnan; a Psalmau ysprydol.

5. Am ergydian achofawl.

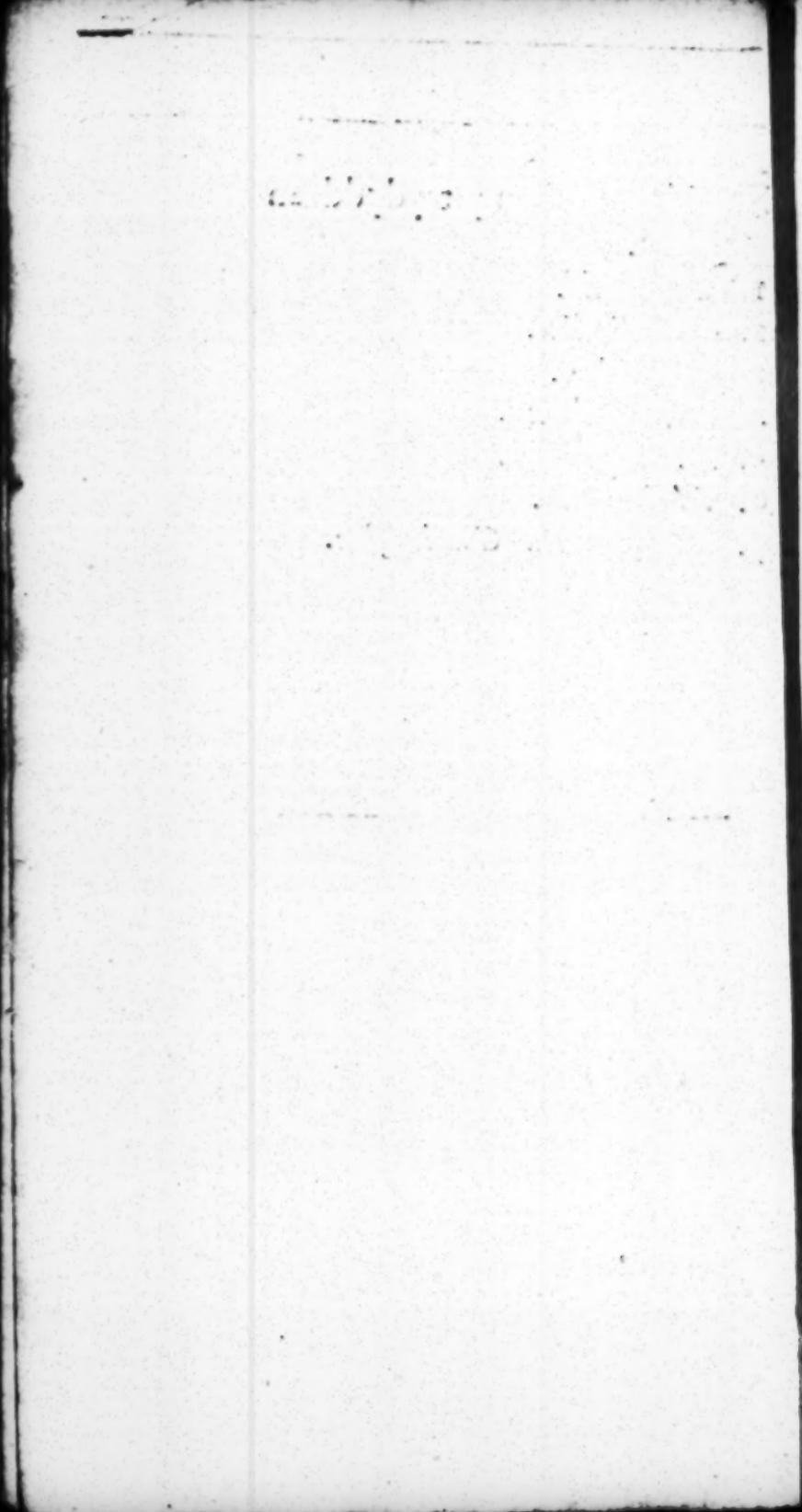
6. Am alarnadau ac achwynnion am ddigwyddiadau Trymion.

7. Am ein dadebru an cyffuro i bob math ar ddiwydrwydd ac hy-frydwch Cristnogaol.

Neull-

Neullduol bethau y trydydd ran
ydynt.

1. Cyffesocedd.
2. Gocheliadau.
3. Erfynnian.
4. Cyfryngdodau.
5. Diolchgarwch.
6. Moliannau.
7. Rhegfan neu Cominasion.

YR
ATHRAWIAETH
AM
WEDDI.
—
Y DECHREUAD.

Luc. 11.1.

Arglwydd dysc i ni weddio megis y dyscodd joan i w ddyfylion.

YR Athrawiaeth o
Weddi a ellir ei alw
yn hyfforddiad cym-
wys calgledig allan o air
Duw in paratoi yn union i
B weddio,

weddio, yn gyfystal trofem ein hunain ac eraill: a hefyd i foli ac i dalu diolch i Dduw yn neullduol ac argyhoedd am ei fendithion a ganni-attraoddef i ni.

Y mae rhagoriaeth rhyn-gddi a *Mysyrdedau*, *neullduolymadrodd*, *galarnadau*, *gofyniadau*, (er bod y rhain yn y cyffinyn agos atti, ac a ddichon wneuthur help fawr iddi) eithr y mae a ffördd bellach oddiwrth *Ave Maria*, neu gyfarchiad y ferdigedig forwyn; hefyd oddiwith *Dyngbediadau* y cyfriw ac a arferai yr Arch-efeiriad neu c'diafol wrth ein jachawdwyr: ni eill y c'rdo chwaith o'i ddywedyd neu ei ganu gael ei gyfrif yn weddiau, ond proffes on Ffydd ar yr hwn y seilir cifi *gweddian*.

Mar. 26.
6.

Er

Er mwyn deall yn well a
dal ich cof, yr hyn fydd
gymhwysaf ich ymarfer
ach mynediad ym mlaen yn
hyn o beth: Mi wnaf wah-
niacth or Traethawd sydd
yn canlyn yn da'r rhan: y
cyntaf or rhain a fydd am
ddyledus baratoad i weddio:
yr ail yng hylch gweddi yn
neu lduol, ar drydedd am
weddi yn y gynyll eidfa gy-
hoeddus: yn yr hyn an-
ffrwythlon fyddai bentyr rru
yng hyd y cwbl oll a ellid ei
ddywedyd, (y dysgawdwrt
goreu a adawodd i ni bat-
trwm i synnled dealdwri
ein gwrandawyr) Mae ge-
nyff fi lawer o bethau tw ddy-
wedyd wrth ych ond ni ellwcb
es dwyn yr awron, llaceth
gan hynny sydd raid iddo
fod yn ym borth i blant, nes
iw dwyfronnau fod yn gym-

B 2 hwysach

hwysach i fwyd cryfach y
paratoad a ddaw yma yn
gyntaf i feddwl am dano.

<i>Tn yr byn y mae y petban neull- duol yma i ddal fwrw ar- nynt ac yw yfyl- ried.</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Angenrheidi- wvdd Gweddi. 2. At bwy y trof- glwydwn ein gweiddiau. 3. Beth sydd i ni ofyn. 4. Pa ymddygiad sydd weddeiddi- af wrth weddio. 5. Y Rhwystrau ydynt debygol i ddiddymu neu afonydduein er- fynniau. 6. Pa ymwared an cynhyrfa ni iw gyrru ym laen. 7. Gwilied am at- tcb grasufol od- diwrth
--	---

diwrth Dduw, ar
arwyddion dio-
gelaif i ddirnad
hynny.

Na ddisgwyliwch (sy
merched) yn yr un or rhei-
ni y pethan a allesid eu
casglu o Amriw Awdwyr,
gyd am chwanegiad fy hu-
nan; ond y cyfriw Gyffwrdd
yn unig mal y galloch-
chwi gofio yn orau iw roi
mcwn ymarfer. Pryd yr
oedd ein jachawdwr yn
addyscu iw ddyscyblion
weddio, ac yn dangos mor
dyccianus r̄agorol yw gyd
a Duw (os parhavir yn
ddibaid) gan wneuthur gwr-
thiau yn y cyfamser, yn
bwrrw allan *gythrael Mal*
(yr phyn a ddangosodd ef
iw ddychanwyr nad oedd
yn gwneuthur trwy ddewi-

niaeth, ond trwy fys Duw)
 yr ydis yn dywedyd i ryw
 wraig or gynyllciedfa dder-
 chafu ei llais iw glodfori
 ef, gan lefain Bendigedig
 yw'r groth ašh ddygodd, ar
 bronau a sugnaist cithr
 beth oedd yr atreb a dder-
 bynnioedd hi am ei llase-
 rydd calonnawg: Yn hy-
 trach (medd ein jachawdwyr)
 bendigedig ydnt hwy a wran-
 damant air Dduw ac a'i cad-
 want. Nid cladforeddy Pre-
 gethwr ond yr adeiladiad
 ac ymarfer y gwrandawr y
 fydd cymeradwy o flaen
 gorseddfaingc y goronchaf,
 hyn gan hynny yn enwe-
 dig a ddylem duetru atto,
 yr hyn a addysgir ac a
 wneir yn ffwythlon wrth
 fynych weddio. Angen-
 rheidrwydd yr hyn yn y
 lle cyntaf a ddylech chwi yn
 ddyfalei ystyried. P.E.N.

P E N. I.

*Am Anghenrheidrwydd
Gweddi.*

O Holl ddyledion Cri-
stnogawl nid wyf yn
gweled yr un a gymhellir
gimaint arnom yn yr Scry-
thyr a *gweddi*. **Gweddiwch** L^{ic.} 21.
bob amser (medd ein j³-3⁶.
chawdwr) yn edibaid medd ^{I Thec.} 5.
^{17.} yr Apostol yr hyn sydd re-
fwm goithrech i ddangos
ei *Anghenrheidrwydd*. Y mae
gwybodaeth a chyflwy-
ddyd yn daeuddio i ni, na
bu errioed un mor o anifei-
laidd ar a gyfaddefai fod
Duw, na byddai hefyd yn
cyfaddef, fod yn rhaid ei
geisio ef trwy *wedd*.
nyni gan hynny oddiwrth
y gofodiad nefol sydd i ni a

B. 4. sciliau.

sciliau diogeluch allwn.

1. Oddiwrth orchymyn
y Tad.

2. Oddiwrth bod y mab
yn ail siccrhau.

3. Oddiwrth neith yr
yspyd glan.

4. Oddiwrth yr anhy-
dedd a roddir vddynt hwy-
yn yr Scythyrs, yr thai a
fuont ardderchawg raggerol
mewn gweddieu a hesyd.

5. Oddiwith ryfeddol cf-
feithiau gweddi.

6. Oddiwith ei rhuddyd,
ni ellir moi rhwystro mal
y gellir dyledion eraill.

Ac yn olaf oll, O her-
wydd mae hi yw'r vning
foddau, sydd (megis) yn
trechu yr hollallnog, ar
offeryn hynodol syn dy-
chrynu ac yn gyrru Satan
i ffo ai holl bleidiau: a eill
yn dda (meddaf) yn fwy
rhei-

rheidiol annog yr anghen-
rhwydd o honi i fod yn gy-
friw, megis na ellir cyfla-
wni ein gweithredoedd on
galwedigaeth addiallan heb
oleuni, mae r *nos yn dyfed*
(medd ein jachawdwr) pryd
na allo neb weithio: felly ni
eill yn weirhred on heid-
daw fod 'yn gymeradwy
gan dduw; neu yn fuddiol
i ni ein hunain, oni thyme-
rir a halen Gweddi.

I. Am yr ail, *gofynnwch*
a *rhoddir i chwi* (geiriau
y mab ydynt) *ceisiwch ac*
chwi a gewch, curwch ac fe-
egorir i chwi.

Gofynnwch trwy weddi,
ceisiwch trwy ddarllain a
gwrando, *curwch* gan wneu-
i hur gweithredoedd da. Ac M. 77.
megis pe buasai hyn yn rhy-
fychan, oblegit ein syndia-
an ancallgarwch ni, ddywe-

dyd y gair vnywaith, y mac
 yn ei ail nerithu ef drach-
 fnag addewid newydd: ca-
 nys pwy bynnac a ofynno a
 dderbyn, ar hwn a *gesio*,
 a gaiff, ac ir hwn a *guro*,
regorir. Ac ym mhellach,
 rhag ir *cynnyg belaeth* hwn,
 wneuthur yr *addewid yn*
ambens, y mac yn ei roi yn
 gefnoccach gyd a dyfalwch,
 a dynnodd ef allan, on an-
 wydau llygredig anianol;
 pa ddyn sy mor withny-
 sig yn eich plith chwi (medd
 ef yr hwn os gofyn ei f.b.
 fara, rydd iddo garreg
 neu os gofyn ef *bysgodyn* a
 rydd et iddo *Sarbh* ac na
 wrthwyncbem mor rhegwym
 hwnnyw, neu ei gamlynied
 trwy ein *logic* anystywal!,
 y mac yn chwanegi am yr
 wlion arfer. Os chwi gan
 hynny yr rhai ydych *ddrwys*.

a fedrwyd roi rhoddion da
i ch plant; pa faint mwy y
rhydd eich tad yr hwn sydd
yn y nefoedd bethau da ir
rhai a ofynno iddo?

3. Yn drydydd, (a dy-
bygech chiwi) y gwneiff
yr yspryd (pryd na wyd-
dom ni y modd i weddio
mal y dylem) gynnorthwy
in gwendyd, a gwneuthur
cyfryngdod trosom ac oche-
neidiau anrhaethadwy (oni
bai fod gweddiau yn an-
genrheidiol) ir Se'nctiau
yn ol cwyllys Duw.

4. Yn y pedwerydd lle:
geiriau y *Psalmydd*, Moses
ac Aaron ym mhli'h ei offe-
riadau, a Samuel ym mhli'h
yr rhai a alwant ar ei enw
ef; ar fan honno or *Pro-
phwyd*; Pe byddai y try-
wyr hyn Noah, Daniel a ^{Eze. 14.}
Zeb y a gyfryngwyr an droi
hithie.

heibio osodedig newys ac
anrbaitb anifeiliaid y cled-
dyf, neu *haint*, am ddry-
gioni y bobl, hwy a gaent
eu gwared eu hunain yn
vnig: beth a ddichon hyn
ddangos i ni, ond nerth
ffrwythlon gweddiau y cy-
friw wyr llebycdo dim go-
baith, ac nad yw creulander
ffieedd dra parhaus yn cau
allan faddeuant yn hollawl.

J. S. 10 22.

5. Yn bumed, ffrwythau,
rhyfeddol gweddi a oso ir-
allan yngwaith Fosua, haul
(medd ef) aros yn Gibeon a
 thithau leuad yn nyffryd Aia- |
ton; yr hyn gynted: ac y
gotynodd, a gafas, telly, ni
bu un dydd tebig oi flaen-
et, nag ar ei olet; i dduw-
wrando mal hyn ar laferydd.
d̄n. Eithr os peth rhy-
feddol oedd hyn: *Elias*
(medd yr Apostol) oedd
ddyn yn rhaid iddo ddiod-
def:

def fel ninnau; ac mewn-
gweddi ef a weddiodd na-
byddai law ac ni bu law ar y-Jac. 5. 17.
ddaiar dair blynedd a chwe-
mis; ac efc a weddiodd dra-ad 18.

chefn ar nef a roddes law, ar-
ddaiar a ddyg ei ffrwyth.

A hyn a ddengys angen-
wydd gweddiau ai godi-
dawgrwyd: yr hyn yn
(chweched ellir meddwl ym-
mhellach am dano, megis
ac y mae dyledion eraill o
bregethu, cymuno, ymweled-
ar claf, rhoddi elusenau neu
r cyffelyb; o waith cynhyr-
fiadau yn lluddies, eisiau
gallu, cyfleusdra o amser
neu le yn cael eu rhwystro-
ollawl, nid oes na lle nag
amser na gorthrymder yn y
byd addichon luddies ymar-
fer o weddio. Y. mae Da-
niel yn ffau y llewod, Jo-
nas ym mol y mortarch,
Paul a Silas yn y cyffion, pa-

wedd.

wedd bynnac yn garcharwyr, yn cael lle, pryd, ac amser, i ddyfod yn rhwydd at Orseddfaingc y Gias i weddio i ganu plalmau ac i fwynhau wrth hynny ymwared i hyfeddol. Canys

Pla. 44. 1. yma y gesyll y galon draethus petbau da, pryd y tynnir y tafod allan, ac na eill fod yn bin scrifenydd bues : yma y mae calon brenin Manasses yn cael gliniau i blygu, pryd yr cedd gliniau y corph mewn cadwynau felly, mal na allent gynhyrfu.

7. Yn olaf oll, fe aici myr yd yn adroddion canblaid; oni bai fed y scrythyr yn ei lefaru fod Jacob yn jwstyd a Duw (ac megis) yn trechu bendith oddeuthe trwy daerder yn perffa a bod Maser, trwy weddi.

weddi yn sefyll yn yr adwy,
 ac yn dala llaw, yr holl-
 allusog, ac yn perni iddo le-
 fain: gad im lonydd fel yr
enynno fy hild im berbyn, ac Ex 32.10.
i difethwylhwyf hwyn! Ac yn
 erbyn Satan y llew rhua-
 dwy hwnnw, na fyddyl-
 wn y geill gwersi o gop-
 suriaeth fod a ffrwyth yn-
 ddynt, neu gryfcer artau,
 yr hwn ni wna hris o ha-
 uarn mwy na gwelldyn, ac
 cfydd megis pren pwdr:
 nage ein Jachawdwr an-
 dysg ni yn well, fod ffydd
 o honi ei hunan yn gwneu-
 thur llawer o berthau, eithr
 o honi ei hun nid i daflu
 allan yn ollawl y cyfriw
 wyrthwyncbwyr heb ym-
 pryd a gweddi: yr wyf yn
 coelio (fy merched) wrth
 yr hyn a ddyweddwyd os
 blaen eich treftadaeth chwi i
 syned.

synied mor anghenrhaid yw
 gweddi. Yn awr os ameu
 vn; neu ddywedyd, fe wyr
 Duw ein anghenion cyn eu
gofynom: ac a arfaethodd
 neu a fwriadodd beth a
 wnciff, telly ni eill ein
 gweddiau moi *gyfnewid* ef;
 am hynny hwy a brifiant
 yn afraid, y mae yr ateb
 garllaw, iddo ef yr hwn a
 fwriadodd yr hyn a wna
 a orchymynnod i ni hetyd
ofyn; Ac nia rhagluniae-
 thau dirgel Duw (yr rhai
 ni wyddon) ond ei *orchy-
 mynion* neu *orafynion* dad-
 cuddedig yn ei air ydsnt
 reol on gweithredoedd ni,
 yr hon sydd raid i ni ga-
 lynn; na rhaid ir mab ei hu-
 nan ofyn yr hyn yr oedd y
 Tad yn byrod errioed iw-
 roi: *gofyn i mi a rhoddfa*
deafynau y ddisiar ith fed-
diant.

diant. Yr awd hon os pri-
fiwn ni yn oer yn gofyn, fo-
eill ein gobaith rewi cyn
mwynhau. Eithr oni eill
taerder hyfedr yn hytrach
erwino cyflawnder na
mwynhau ffafor: gyda dy-
nion fe eill, eithr ḡda ffy-
non y trugareddau, ymdre-
chu i fyned i mewn ir porth
cyfng a chynnnyg nerth i
deirnas n̄foedd, a wna
llwybr egored i gael mad-
deuant: yn y cyfriw achos
y gwna y barnwr anghy-
fion vniodeb iw dynnu ei
hun allan o boen; mwy o
lawer y bydd Tad y truga-
reddau yn fodlon ir cyfriw
ddyfodiad neu rythriad san-
ctaidd, in rhagflaenu ag ateb
cyn y galwom.

Yn olaf ei gyd, nid rhaid
ini ofni y geill ein gwed-
dio parhaus mewn yn modd
rwystro

rwystro gorchwylion ein amriw alwedigaethau; yr Arddwr yn y maes, y creftwr yn ei siop, *Martha* yngylch ei hwsiaeth, a allant weddio wrth weithio a gwneuthur yn well o weddio. Dos (medd yr Arglwydd) wrth *Ananias* a helpa *Saul o Tarsus* iw olwg. Canys wele cf yn gweddio, Y-mae! gweddiau yn dwyn bendithion yr ydym ni yn meddwl ychydig am danynt, ni ddylem gan hynny foddwl am weddiau yn fwy difrifol, er mwyn meddianu y bendithion hynny, canys rhaid ir bendithion hynny fod o bris bychan, yr rhai ni welwa ni y talant eu gofyn.

P E N. II.

*At bwy y mae i ni drefn
ein Gweddian.*

I ba beth y dangosid ^{an}.
I gearheidiwyd Gwedi, o-
ni wyddom ni yn hydcrus
at bwy yr hyfforddwr ein
Gweddian. Am hynny ef a
osododd ein jachawdwyr
hyn ar lawr mor farwl-
hynod, nad rhaid i ni fwrw
o amgylch am ychwaneg o
yfpyrwydd; *Yr Arglwydd* ^{Luc. 10.}
dy Dduw a ofni, ac efe yn ^{an}
unig a wafan aethi, ac i ^{an}
enw ef y tyngi. Galw arno,
iw glodfori a gweddio ato,
ydyn i moddau yfysol o
addoliad Duw, yr hyn a
gydfuried gan ein Ja-
chawdwyr, yn y *Testament*,
newydd allan or hen, i ber-
thynu

thynu yn unig i Dduw, a gywilyddiodd hawl y Temptiwr o hono mal yr aeth ymaithor maes, ac ni feidiodd demptio ymmhellach, oddiyma y gallwn ddal sulw, na ellir dangos trwy yr holl *Testament ben* neu newydd fod unrwyd rai o bobl Dduw errioed yn gweddio at *Seientian* neu *Angelion*, eithr yn ving at Dduw: Dim dywedyd yma o *Abraham* Sanctaidd, neu *Sanct Peter* gweddia trofom; Eithr ty-
Ps. 65. 3. di o Dduw a glyw weddiau, a: tat ti y daw *pob-cnawd*. Ond chwychwi pan weddioch na ddywedwch o Sanctaidd fam Duw eithr: (Ein tad yr hwn wyt yn y nefoedd) A chwi a ellwch ym mhellach nedî fod Angelion (ac felly)

ly Sainctiau) yn gwrthod
megis mewn diglonrh-
wydd y cyfrw oruchel ad-
doliad a gweddian a roddid
attynt hwy. Er i ti fy nal
i (medd yr Angel wrth
Manoah) ni fwytai oth fara,
ac os offrymi di boeth *of-*
frwn offrwm ef ir Arglwydd, J.W. 13.

St. *Joan* yn amcanu addoli ^{16.}

Angel, yn yr un modd, a
gafas yr un wers ddwy-
waith iddo (*gwel na wne-* J.W. 19.10.
lych, dy gyd was di wyf fi ; & 22. 9.
addola. Dduw na adewch i
ddyn gan hynny eich twyllo
chwi am eich gwobr (gei-
triau St. *Paul* ydynt) mewn
gostyngiiddrwydd ewyllys-
car, ac addoliad angelion;
gan rutherford i betbau nis
gweiodd. Ac onid yw yn
sefyll gyda rheswm natur-
iol, fod yr hwn y trof-
glwyddom ni ein gweddian
ato

atto yn ollwybyddyd yn
 gwybod y galon; ac oll-
 alluog i fod yn abl in helpu
 ni yn ein holl gyfngderau,
 ac yn oll-bresennol ym mhob
 man, i fod bob amser gar-
 llaw, y pryd y galwom ar-
 no? Onide ni ailem chwa-
 rau y rhagrithwyr ag ef
 dywedyd *vn peth a med-*
dwl peth arall, neu fethu
 yn ein hamcan yn ymbil
 am beth gan *vn ni eill mon*
 gwaredu. Canys pa grea-
 dur a allwn ni yn dda fed-
 dylied ei fod ym mhob man,
 neu a ddichon ein cynorth-
 wyo ni bob amser, neu a
 ddeallai ein holl feddyliau
 ym mhell or blaen? ond
 yn vnig *ein Tad yr hwn*
sydd yn y 'nefcedd? hyn y
 mae Satan yn deall ci fod
 yn ddinistr iw amcanionef,
 mai lle na allo ef budo dy-
 nion

nion yn erbyn naturiaeth,
 i dybied nad oes un Duw,
 y gallai ef or lléiaf eu
 pendefadu hwy, beth a ddy-
 lai y Duw hwnnw fod, mal
 y byddai y rhon fwyaf yn
 meddwl na byddai ef ddim
 arall ond y peth a ddy-
 chymygent hwy ai *har-*
weinwyr, trwy y cyfriw
 fodau y chwanegwyd
 Duwiau yn ol rhifedi *Dl-*
nafoedd a *chenedloedd*: ac Jer. 2. 28.
 mal hyn (megis) ar drou-
 ad llaw, y trowyd gogo-
 niant Duw *Israel* i geffe-
 lybiaeth *llo a fwytau wair*.
 allen or un einion y daeth
Moloch a *Baal* gyd ag a-
 neirif o ffieidd-dra ac oter-
 geelion y cenedloedd. Yn
 yr holl bethau hyn yr am-
 can bob amser oedd ym
 mhlifi yr rhai doethaf,
 fod y gwir Duw yn cael
 ci

Psal. 106.
20.

ei addoli yn unig gan y cyfriw ddadluwyr, neu gyfryngiad; eithri ni ymgyfodai y cyffredin yn vwch unr hyn a walent, ar rhan fwyaf a gyttunent ai meddyliau lwynt, y ddau yn dystod tan argyoeddiad yr Apostol, ha wyr Atheniaid ni ddylen ni dybied fod y Duwdod yn debyg i aur neu arian, neu faen o gerfiad celfyddyd a dychymyg dyn. Y rhai a'i gwnant ydynt fel lwythau (medd y Psalmwydd) hyn yw yn ddisynwyr yn gyffion mal y maent hwythau. Canys Duw yspryd yw, ar rhai a'i addolant ef *rhaid uddynt ei addoli, Mewn yspryd a Gwirionedd.* Y rhai a ddywedo i chwi fod lluniau a dclwau yn goffadwriaeth da i ni feddwl beth a ddylem

A& 17.
22, 29.

ddylem ei addoli, chwi el-
lwch atteb, fod y nefoedd
yn datcan gogoniant Duw
ar holl greaduriaid waith
ei ddwylaw ef, an hyfford-
da ni iw addoli ef yr hwn.
ai gwnaeth hwynt (mal
lyn y cewch chwi ddywe-
dyd vddyut hwy (mal y
gorchymynnodd y pro-
phwyd ir *Israeliaid* ddy-
wedyd ir *Chaldeaid* ofer-
goelaidd) yn eu hiaith eu
hunain. *T Duwian ni wnae-* Jer.10.11.
thant mor nefoedd, dife-
thir hwynt or ddanar ac
odditan y nefoedd. Lla-
nau iw addoli (medd un
arall) nid ydynt ond a-
thrawon celwyddau a *der-*
chafwyr athrawioeth y cy-
threuliad, hwy a allant fodd
arall mewn arfer Histori-
aidd harddu adeiladaeth;
eithr am addoliad y mae

C ge-

genym ni addysc y Gair;
 nid delw gerfiegid ond Fe.
 Gal. 3. 1. su Crist croeshoeliedig yn
 eich plith Galatiaid yn-
 fyd.

Lec. 22.
19.

Ac am goffadwriaeth o
 ddioddefaint ein jachaw-
 dwr, pa ham na chai tori-
 ad y bara ac ysed y gwin yn
 y Sacrament o'r Swpper o-
 laf, gael ei gyfrif yn orau
 celfyddyd coffadwriaeth, gan
 weled mai ef ei hun an-
 dysgodd Gwna byn er cof-
 ann danaf? - Ac oni chwme-
 rai bob gwr synwyrol bre-
 gethau ein jachawdwr a
 scrifennau yr Apostolion i
 fod yn well gweddillion,
 nag ysglodyn defnyddol o
 Groes Crist, ne gadwynau
 St. Peter i w dangos, in a-
 thrawiaethu ni beth a wnat
 in hiechydwriaeth neu a
 ddylcasant i ni i w canlyn.

7. Yn

7. Yn olaf oll, yn erbyn
y dadleuwyr, am weddio at
Sein*ctiati* neu Angelion, yr
hyn a attebodd ein jachaw-
dwr ir cyfreithwr ellir ei
arferu ymⁱ yn dda,^{pa beth} Luc. 10.
^{sydd} scrifenedig yn y gy-^{26.}
fraith, pa fodd y dailleni?
A ellwch chwi ddangos un
gorchymyn neu esampl am
y cyfriw weddio o fewn yr
holl *Destament* hen a ne-
wydd? Neu a allwn ni
feddwI mewn rhefwm y
bydd Sein*ctiau* yn barot-
tach i wrando, neu i sy-
nied ein heisiau, neu i roi
ym mlaen ein erfyniau, nan
jachawdwr bendigedig, an
vnig Gyfryngwr an Da-
dleuwr Jesu Crist?

Cysur bychan a gafas y
wraig o *Canaan* ar y ddauar
yn ymwared Sein*ctiau*: Mat. 15.
gollwng hi ymaith, canys y ^{23.}

mae bi yn llefais ar ein ol ni. Ni a gredwn fod y Seinectiau yn dra dedwyd-dol yn y nefoedd, ac a an-rhydeddwon eu personau ai coffadwriaeth yma ar y ddauar, yn gosod *dyddiau gwylion* yn yr rhai y mae eu gweithredoedd ai hathrawi-acth yn ganmoladwy in cy-nylleidfa i *ddilyn* eu hag-wedd yn dduwiol. Eithr beth a wyddant hwy am danom ni, neu a allant wneuthur trosom ni o gy-fryngiad yn y nefrodd nis dadcuiddiwyd i ni. Adeiladwch chwi gan hynny ar sail ddiogel (fy merched): Christ ach dysgodd chwi i ddywedyd (Ein tad yr hwn wyt yn y nefoedd) ar Ecclwys yn yr hon ich ganwyd ac ich bedyddiwyd, ach dysc chwi fel-ly.

ly, Pan fyddoch yn hyf-
forddi eich gweddiau yn
neullduol at vnrhiw or
personau (yn enw yr rhai
ich bedyddiwyd) neu yn
gysylltiedig at y *Drindod*
fendigedig i chwi eu vnioni
at *vñ Daw*, yr hwn sydd
dri yn vñ ac yn oll. A chy-
nifer a rodio yn ol y rheol
hon *tyngneddyf fyddo ar-* Gal.6.16.
nynt, a thrugaredd ac ar
Israët Duw; yr hyn gan fod
yn nerthol gyd a Duw, hwy
a gant yn ddiogel fwynhau
ac yn fw y cyffurus os cyme- Swyn gy-
rant gyd a hwynt (megis yn faredd.
Antidot) ddiweddiad St. 1 Joa 5.13.
Foan, sy mblant bychain,
cedwch eich hunain oddi
wrth eulynnod.

P R U. I I I.

*Beth a ddylem ni ei ofyn
yn ein gweddian.*

*Joa. 21.
22.*

IWybod yr angenrbeidwydd o weddi, a phwy y dylem ni weddio atto ni wna fawr gymorth i ni, oni chawn ni gyngor da beth iw ofyn, Peter addichon ymosyn, beth a ddaw o Ffagan, eithraf a gaiff sen betb yw hynny i ti? na ymosyn am yr hyn nid yw yn perthyn i ti; gwna yr hyn a archwyf si i ti, canlyn si. A phan ddaeth Mam meibion Zebedi yn erfynwraig am ei derchafu hwynt, ir lle nid oeddynt hwy gymeradwy o hono, ni wyddom pa fath fodlonrhwydd oer a gawsont gan

gan ein jechawdwr, *ni wyd-* Mat. 10.
doch beth yr ydyb yn ei ^{20.35.}
ofyn: Ac ni chafas cyd- Act. 1. 7.
erfyniad yr Apostolion yn-
ghylch Teirnas ddauarol,
ddim gwell digwyddiad.
Ni pberthyn i chwi wybod
yr amseredd na r prydian,
yr rhai a osodes y Tad yn
ei feddiant ei hun. Yr
rhai gan hynny a obein-
thiant gacl ei neges, sydd
raid vddynt yn vnig erfyn
am y perthau a fo cymwys
vddynt eu derbyn, ac i dduw
eu canniaattau, mal y mae y
Liturgi neu lyfr yr Ec-
clwys yn y dechreu yn dan-
gos i ni: Rhaid vddynt o-
fyn y perthau hynny a syd-
dont angenrheidiol yn gy-
stal ar les yr enaid at corph,
onide fe ddichon eu gwyed-
diau droi yn bechod; ac
yn lle y fendifith a ddisg-

Ps. 119.7.

C 4 wilier,

wilier, melldith haeddedi-
 Gen. 27. gol a eill gwympo arnynr.
 12. Gan hynny cyngor, y pre-
 gethwr, yn gystal am y
 genau ar troed sydd iw ga-
 dw gan yr holl ymbilwyr,
 ai gosodant eu hunain o
 flaen gorseddfaingc y Gras.

Yn gyntaf, dysc wrth
 glywed beth sydd iw wneu-
 thur, cyn i ti gynnyg *a-*
berth ynfyd (heb ystyrri-
 aeth) mewn gobaith i fwyn-
 Eccles. 5. hau: ac na fydd yn ddi-
 bwyll ath enau, ac yn hyll
 ath *galon*, i amlhau llawer
 o ciriau, lle byddai ychydig
 yn fwy at y pwrpas,
 ac yn well gymeradwy;
Canys pa foedd y geill dde-
 wis na phrisia y llafur yn o-
 fer, i erbyn gan Dduw yr
 hyn ni ellir moi ganiattau,
 o herwydd ei ewillys dad-
 cuddiedig ir gwrthwyneb?

Oddi

Oddi yma y gwelwn na
wasanaetha i ni, na son
nag ymbil am jechydwri-
aeth *Judas*, ar yfprydion
damnedig, neu ragwybo-
daeth am ddydd farn a dir-
gelion Duw, yn ei ethole-
digaeth neu ei wrthodedi-
gaeth or blaidd yma, neu r
blaidd accw. Ac os rhaid
ir pren orwedd lle cwym-
po, a bod cyflwr y marw,
o waeth i well *an agby-
fnawd iol*; yr offerennau,
caneuau neu weddiau tros
vn rhiw gefaill a ymada-
wodd a ellir yn htwdd ac
yn dda eu hepcor, yr hyn
y mae rhai gwedi eu ca-
marwain iw prynu yn
ddrud, ac eraill iw gwer-
thu mewn pris uchel: ci-
nys prwy a geisiodd byw ar
eich llaw chwi? ewi
fayr yw pryniad e.

a bynny a baid bytb. Ar yr yn sail ni allai Samuel weddio tros Saul na Jeremiah i ragflaenu caethglud Juddah, lle yr oedd digyfnewidiol arfaeth Duw unwaith wedi roi yn wybyddawl vddynt. Pethau y-sprydel gan hynny a berthyn in jecbydwriath, ac amserol a berthynant in cad-wedigaeth yn y cyflwr y goscedodd Duw nyni, neu an trosglwyddo i un gwell, yn ol ei cwyllys da ai arfaethiad, nid ein afonyddol ysfa o falchder, sydd i fod yn rheol-drefn on desisionau cymeradwy. A hyn a ddwg i fewn yr hyder hwnnaw, y mae y discibl anwyl yn llefaru am dano; os gofynwn ni ddim yn ol ei cwyllys efe a wendy arnom i xi, ac is gwyddom

dom y gwrendy beth bynnac
 a ofynom, ni wyddom y
 cawn ni yr erfyniad, a ddei-
 syfwn ganddo: Llawer o
 betruster a ddychymygir
 yma, pa vn a wnaeon ni ai
 gallael gweddio trös vn a
 fai yn gabledig yn pechu i
 farwollaeth, neu yn gyn-
 dyn yn sefyll mewn esgy-
 mundod, neu yn wrthryfel-
 gar yn erlid yr Ecclwys, ar
 Siâl. Gan fod erfyniad y
 Psalmydd ar lawr mal hyn:
 A thi Arglwydd ddum y
 lluoedd deffro i ddum Is-
 rael deffro i ymweled ar ce-
 nedloedd, na thruagarha wrth
 neb a wneolo anwireda yn
 faleisus. Eithr gweddi y
 prophwyd yn erbyn y rhai
 y byddai Dduw yn ei cael
 telly, id yn erbyn y cy-
 friw yr ydym ni on drwg
 anwydau yn barnu eu bod
 fully,

felly; canys yr ydym ni i
obeithio y goreu o bawb,
ac nid i gondemniō rhag,
ein bod yn gondemnedig.
Oni eill Paul erlidiwr ddy-
fod yn Hestr etholedig? A
pbeitr anudomir fyned allan
ac wylo yn cŵverwdoſt? Ni
roddwn ychwaneg am hyn
o beth: pan elom i lefaru
am regfau yn oī hyn. Beth
yr ydym ni i weddio am
dano: cyffiniau digonol el-
lir ei gael yn y nefol ba-
trwm a adawodd ein ja-
chawdwr i ni ir pwrpas
hwnnw, yn cynwys ynddo
ragymadrodd erfynian a ther-
fyniad; yn y rhagyma-
drodd, y gair cyntaf, sydd
genym [Ein] an rhydd i
feddwli am undeb, a pharch
in brodys, megis i ni ein
hunxin, i gau allan anghys-
tundeb, yr hyn a ddihoesna
cin

Tecfynau.

ein amcanion goreu, a he-
fyd berchi personau, i dder-
chafu y cyfoethog o flaen y
tlawd, ac i farnu, nad yw
rhai craill yn haeddedigol
o drugareddau Duw yn
gystal ac hwynt hwy eu
hunain. Yr ail air [Tad]
an sicrha ni on derbyniad,
a ddywaid i ni ein bod oll
yn *frodyr*, ac nad rhaid i ni
wrceuthur mon cwynion,
am ein anghennion at *e-
raill*, yr rhai ni allwn ni eu
galw yn Dadau, gan fod
iddo ef *ewyllys* a *gallu* in
cyfreidio ni, ac yn anfodlon
i ni geisio ym mhellach
mewn gobaith o gael mar- *Lhyddi-*
gen well: *Cannys ni dderby-*
niasach yspryd mabwysiad ant.
irwy'r hwn yr ydym yn lle-
fain Abba Dad. Gan fod
yr yspryd hwn yn dwyn
teluolacth gyd an hyspryd
Rhy. 8.
15,15.
ni 2,1,

Gal. 4, 6, 7. ni, eis bod ni yn blant i
Ddw. Yr hyn a ganlyn
 [yr hwn myt yny nefoedd] a wna bererindod at fodau neu relyw yn ddel-waddolaidd ofergoel. Canys y mae yn derchafu ein calonnau ir nefoedd; ac at bethau nefol, megis ac y mae y Psalmydd yn ein addyscu: *derchafaf fynghalon aitai ti, ac aitai ti y derchafaf sy llgaid;* O dydi yr hwn a breswylt yn y nefoedd.
 Ps. 25. Ps. 121. Ps. 122.
 Yr hyn y mae ymarfer ein jachawdwr yn ei sicrhau; y geiriau hyn a ddywaid Fesu, ac a dderchafodd ei lygaid ir nefoedd gan ddwyedyd fyn nhad yr awr a ddærh. Ac yn dywedyd i ni ym mhellach fod i mi olygwr yr hwn a edrych in holl feddyliau, geiriau, a gweithreioedd pwy fydd

faf

Jos. 17.

fal yr Arglydd ein Duw
 ni yr bwn sydd yn preswy-
 lio yn uchel: ac eito ymo- Ps. 113,
 stwng i edrych y pethau 5, 6.
 yn y nefoedd ac yn y dda-
 uar? yr erfyniau a ganly-
 nant, ni wneiff rhai ond
 chwech o honynt, eithr heb
 ymrafael ellir eu cyfrif yn
 saith. Yn yr rhain y drefn
 o honynt, a ddengys, mae
 pethau ysprydol sy'n gyn-
 taf i edrych am danynt, ac
 i weddio am danynt o
 flaen pethau *amserol*: yn
 ol yr hyn a ddwedodd ein
 jachawdwyr, *yn gyntaf ces-*
simeb Deirnas Dduw a i cby-
fiamndcr; ac yno pethau
 amserol a chwanegir, megis
 yn *elw*: O herwydd hynny
 dewis rodd *Salomon a ryn-*
godd, foddu Duw yn gwed-
 dio am ddoethineb, o flaen
 cyfoeth, ac anrhydedd:

canys

Canys ni fydd arnom ni ei-siau y peth a fo goreu, ar ein lles, os rhoddwn or blaen yr erfyniad cyntaf *sancēciddier dy enw*, cyn holl bethau amserol. O hyn yr oedd Moses a St. Paul mor ddichlyn, megis yr oedd y naill yn deisyf ei ddileu allan o lyfr y bywyd, y llall i fod yn *anathema oddiwrth Crist*, yn hytrach na bwrw ana'r ar Dduw : un ai oi anallu, neu doriad addewid, megis na chyflawnai yr hyn oi rwydd haclioni a gymeroedd arno troš ei Ecclwys iw ddwyn i ben. Sancteiddio gan hynny a gogoneddu a derchafu vwchlaw pob peth *Fawrhydi anfeidrol enw Dduw* yw'r peth sydd raid i ni edrych am *Dano* o flaen ein iechydwa-riaeth.

Exo.32.

32.

Rhy.9.3.

Fygugwa-
banu.

riaeth ein hunain. Ar [enw] a arwyddocâ yma banfed, priodol aethau, a gorchymion, rhaid iw deall nad ydynt ddim arall ond yr hyn y Bedyddiwyd ni ynddynt, yn ymgyffred, Tad, mab ac yspryd glan, y rhai gan eu bed or yn hanfod, rhaid vddynt wrth yr yn weithred a wnelom ni, gael en gogoneddu gogyfwrch, neu cu diogoneddu.

2. Yr ail erfyniad [deued dy deirnas] an athrawiaetha ni mai yn nesaf ar ol gogonian Duw, rhaid iw edrych am barch ir Eclwys a gweddio trosti, yr hon gan ei bod yn filwrus yma fal y dylai, y gallai orfoleddu yn ol hyn, mal y mae hi n, disgwyl: pob peth a leihao neu a dynno od-

oddiwrth hyn, sy raid ei fod ym mhell allan on gweddiau ni, i wroi heibio, megis yn sail in *mellditbion pennaf*.

3. Yn drydydd [bydded dy enwyllys ar y ddaiar megis ac y mae yn y nefoedd,] yn llywodraethu ein holl ddymuniadau neu ein erfyniau iw rheoli, yn ol cwyfllys Duw dadcuiddiedig yn ei air: gwrthwyncbu neu gilio oddiwrth hynny mi wašanaetha vnuwaith ddyfod o fewn cylch ein *Meddyliau*, llai o lawer yn ein erfyniau. Ac yn awr pan ddiscynnom i erfyn ymwared i ni ein hunain.

4. Y pedweryd erfyniad [Dyro i ni beddim ein bava beunyddiol y modd y mae ym mhib gair yn ein dysgu i ochelyd amgylchiau

dau

d̄au amherthymafol [dyro]
nid megis dyledus eithr
oth *wir haclioni*; nid i vn
sydd ganddo o i ciddaw ci
hun, ond ir rhai o diffuant
anghenrhwydd a drechwyd
i ymbil gyd a nyni; nid
trostynt eu hunain yn vnig,
eithr tros eu brodyr hefyd,
yr rhai sydd raid vddynt
wneurhur y ceffelyb tro-
stynt hwythau: cyfoethog
a thlawd ydynt wrth borth
Duw ai *drugaredd*, sydd
rhaid vddynt fod yn erfyn-
wyr vn agwedd a hynny,
am ymwared prescnol.

[*Heddim*] ein bara beunydd-
dol: rhaid iw ei ddwyn i
ni trwy haclioni parhaus:
lle tan enw bara y cyn-
hwysir dillad, trigfâu holl
bethau anghenrhaid; i ddys-
cu cymedroldeb iw ymar-
fer yn holl feddithiau Duw,
felly

felly nid yw gormodedd yn
gwneuthur i synu un rhan
on erfyniau. Ac na rwy-
strir y bendithiau hyn gan
ein pechodau ni.

5. Y pumed erfyniad a
rydd *caneat* neu ocheliad i
~~mewn~~ [*Maddeu i ni ein dy-
ledion fal y maddeuwn ni
in dyledwyr*] y cohdisiwn
neu (r) cyflwr a rydd ar
lawr y rhwymedigaeth sydd
yn sefyll arno'n, am faddau
i eraill os gobeithiwn ni
gael maddeuant gan Dduw
ein hunain; yr wyf yn dy-
wedyd gan hynny, (medd
ein jachawdwyr) *bendithi-
wch yr rhai a ch melldi-
thio, gwnewch dda i'r rhai
ach casant, a gmeddiwch tros
y rhai a wnel nived i chwt,*
ac ach erlidiant. Felly chwi
welwch na chaiff erfyniwr
anghydadol moi wrando
yn

yn llys y goruchaf. Ac megis na chaiff faddeuant oi ddyledion ei hun, felly ni chaiff moi ryddhau oddiwrth ruthrau cynllwynion, neu anturiau profedi-gaethau dinistriol, yr hyn a wna i fynu y chweched erfyniad iw ganiattâu ganndo ef, yr hwn yn vnig a ddichon ein cadw ni oddiwrth, an gwared ni yn yr ymdrech cryfaf rhyngom ar byd ar *cnewd*, a hefyd ergydiau cyfrwys nerth di afol ei hunan, yr hyn a ddydmuni'r yn y seithfed erfyniad ar olaf. Yr holl rhai hyn a ddengys yn ddigonol beth sydd i ni iw ofyn, mal nad rhaid i ni fwrw o amgylch, i edrych beth heb law hynny sydd i ni i weddio am dano: Canys yr articloedd neu

neu (r) nodau o gredo yr
 Apostolion ni ddangosant
 ond cyflwr y Deirnas hon-
 no, am ddyfodiad a ded-
 wyddwch yr hon y gwed-
 diwn ni yn yr ail erfyniad.
 A pheth ydyw caru Duw
 vwchlaw pob peth an cy-
 mydog megis ein hunain,
 (ond crynodeb sylweddol
 or deg gorchymyn) yr hyn
 a erfyniwn yn y trydwyd
 erfyniad, i ewyllys Duw
 gael ei wneuthur yma ar y
 ddaiar, mal yn y nefoedd,
 gan ei Seinctian, ai Ange-
 lion. Am fwynhau yr holl
 erfyniau yn cdiogelach, y
 mae y diwedd yn chwa-
 negi yr ymddiried-gwbl
 goel hon *Canys eiddot ti*
 (o Dad) *yw'r deirnas*; am
 hynny ti a ewyllyfi; [*y*
gallu] am hynny ti a *elli*;
 y gogoniant] am hynny
 oth

oth anrhydedd, yr wyt
 (mewn modd) wedi ym-
 rwymo o honot dy hun, i
 curglyw gweddiau dy blant,
 dy ddeiliaid ath *erfynwyr*
gostyngedig, ac iw gollwng
 ymaith wedi felio *Amen*:
 wrth eu deisfyfiadau vniōn.
 Ni ellwch chwi gan hy-
 ny (fy merched) fod yn
 anwybyddawl beth i wed-
 dio am dano, neu beth iw
 ochel megis amherthynas
 ich *defosiwnau*. Gan eich
 athrawiaethu mor gryno
 fyrr gan *Hyfforddwaith ne-*
fol *cín* jachawdw'r ei hu-
 nan. Digon da fyddai yn
 y llen nesaf, cymeryd peth
 fulw ac hynodi pa ymddy-
 giad yn ein gweddiau a el-
 lir ei arfer yn weddeiddiaf
 ac yn gymhiesuraf.

P E N. IV.

*Am yr ymddygiad oddiallan
Gweddaiid i Dd. fosiwnau
Duwiol.*

PA wedd bynnac y mae
osergoel megis *gwed-*
dio mewn iaith anwybyd-
dus ar *leiniau o flaen Croes*
neu r *ciffelyb*, megis yn
winwydd gwylltion a de-
flid ym mhilth dail d̄s, yn
gwneuthur y cawl yn *ta-*
rwal: eto rhaid yw gw-
neuthur gwahanrediad bob
amser rhwng hynny ac *an-*
rhydedd dyledus, hwn a
ofynnir, nid yn vnig gan
y meddwl, eithr gan y
Ex. 4. 5. corph hefyd. Rhaid i *Mo-*
Jos. 5. 15. ses a Jofn 4. dynnu eu esgi-
dianu oddi am eu traed, y
pryd y neshânt i ymddid-
dan

² Bren. ^{4.}
40.

Ex. 4. 5.
Jos. 5. 15.

dan a Duw. *Fob* oedd
 ychydig ry flaenllaw ar
 ci berfffeithrwydd, Pan ddy-
 scodd yr Arglwydd ef a
 ddygwyd yn tuan i gyfad-
 def, ac ai ffieiddiodd ei I. 41. 6.
hun mewn llwch a lludw. Ac
 fe ellir meddwl yn dda,
 mai r farn galed a adrod-
 der ym *meriodas mab y bren-*
nin yn erbyn hwnnw a y-
 mwthiodd i mewn *heb wisc*
periodas, a osodwyd arno yn
 enwedig, am ei waith yn
 dianrh ydeddn y fan y dae-
 thai. Canys a dioddefai
 Dywyfog dauarol i Greft-
 wr a wahaddefid ganddo ef
 i wledd, ddyfod yn ddi-
 bris allan o'i siop, yn ei
 wisc ddyhiraf, heb wneu-
 thur cyfrif, na pharch, ic
 gwr, neu ir lle, neu anfhy-
 dedd i berdefig, a fu wiw
 ganddo wneuthur Gimaint

o hono: nid á *Joseph* yn
 gwydd *Pharaoh* heb ci eil-
 lio a newid ei ddillad. A
 phadrallod ydoedd yno yn
 puro y gwryfon cyn y ty-
 bid eu bod yn gymhesur i
 ddysod yngwydd *Ahasuerus*? Ir deunydd yma, y-
 mae Duw ei hun yn rhoi
 gwers i *Aaron* gyfuddie-
 dig, am farwolaeth ddi-
 symmwth ei ddau feibion
 hyllion, *Nadab* ac *Abihu*,
 mi fynna fy sancteiddio gan
 yr rhai a ddel yn *agos at-
 taf*, ac o flaen yr holl bobl,
 mi fynnaf iod yn *Ogued-
 das*. Un o ddichellion Sa-
 tan yw; llysenw i, dyledus
 anrhydedd y corph, yn
 Dramgwydd o *adelwaddo-
 liaeth*. Pligw ar cnw yr
 Jesu, sefyll ar y *credo* my-
 ned ar lniau with dderbyn
 y Sacrament fendiædig, o
 Swppr

Swpper yr Arglwydd, a
fyn rhai eu bod yn ofergoe-
laidd ym aroglu o babei-
ddrwydd: megis pe bai
ormodd iddo ef, yr hwn a
greawdd y corphi yn gy-
stal ar enaid, gael dyledus
anhydedd oddiwrth y ddau.
Ac oran fod y Papisti-
aid yn rhy *ddiflas* yn *gw-*
nentbur yn *rhybell*, ni
ddylem ni gyflawni un gro-
ynn. Y *canolbwngc* gan
hynny sydd rhaid ei gadw
rhwng ceremoniau *gwaran-*
tedig, ac *ynfydroan* ofer-
goelaidd mal yn casbau y
naill, na phrifiom yn halo-
gedig yn y llall. Yn hyn
o beth y bu ein Heglwys ni
yn dragofalus uniondoeth
yn rhoddi rheiswm am y *Liturgia*.
ceremoniau yn y rhagymadrodd in Gweddiau *cym-*
fredin, pa ham y *tynwyd*

D 2 rhai

*whims
Jud.*

rhai allan, ac y cadwyd y *Heill*: y rhai hyn, y cyfriw nid ynt fodlon vddynt nid ydynt fodlon i unrhiw beth ond a ddelo or *efail* oi dy-chymygion eu hunain : a hydny yn gyffredin (mal-ein arferion) ni phery yn hwy, nag y codo rhiw *fri-thoneg* arall i fynu, yr hyn newydd-dra a fodlona y bobl yn fwy ; y cyfriw *gy-mylan* heb *ddwfr*, brennau ciffiwyth, tonnau rhuadwy y mor, yn bwrw allan ewyn oi cywilydd eu hunain ; rheddion heb *râs*, hudoli-aeth heb wladeiddio na cho-chi oi hachos, dichellion heb y mymlyn lleiat o gydwybod neu *Gristnogrwydd* ; ein gorchwyl di-weddar a ddyscodd i ni mòr cdinistriol y prifasant ir *Ecclews* ar Gyffredin-wlad:

"

y Briwiau o hyn a ddylai yn
 hytrach beri i ni yn ail gaf-
 glu ein hunain, ac edfrydu
 yr hyn a gollasom, yn gy-
 stal mewn defofionau *odd-
 allan*, ac *oddifewn*, na myned
 rhagom yn y cyfriw *lwy-
 brau* peryglus yr rhai yn y
 diwedd sy rhaid vddynt ein
 anrheithio ni; canys y mac
 hyn yn digwydd, gyd ar
 hyn a ddywaid y prophwyd,
O herwydd im pobl fy angho- Ier. 18.15,
fro i, bwy a arogldarthant i 16, 17.
wagedd, ac a wnaethant ud-
dynt dramgwyddo yn eu
ffyrdd, allan or hen lwybrau
i gerdded lwybrau ffordd
ddisathr i wneuthur eu tir
yn anghyfannedd. ac yn ctwi-
baniad byth: pob un a elo
heibio iddo a synna ac a
esgwyd ei hen. Eithr gwe-
lwch y digwyddiad (oni
bydd edifeirwch amserol iw

rag flaenu) *megis a gwyst y dwyrain* y chwala hwynt o flaen y gelyn, tyngwegil, ac nid fy wyneb a ddangosaf iddynt yn amser eu dialedd. Gwellhâd gan hynny yn yr amser presennol, i ragflaenu yr amser sydd i ddyfod, a brifiai yr amser yma yn enwedig yn fwy tymoraidd, nag achwynion am aeth heibio, ac na ellir moi dychwelyd.

Yr hyn y mae yr Apostol yn ei erchi: *Gwneler pob perth yn weddaidd ac mewn trefn*] sydd ac ymestyniad helaerh, ac sydd a llewych eglurach yn ein defosiwnau, ar osodiadau *ein cyrph oddiallan*, nag ar serch y meddwl *oddifern*.

Y cyfriw symudiadau gan hynny ar rhain;

i. Bwrw ein golwg at y Dda.

Ddauar, curu ein monwe-
sau, megis anheilwng i e-
drych ar y nefoedd, o her-
wydd ein gau galondyd an
troseddau.

2. sefyll i fynu ar y *cre-
do* yn arwydd on proffes-
rydd o hono, an ymroad
byth i sefyll wrtho.

3. Derchafu i fynu cin
golygon a'n *Dryllaw* tu ar
nefoedd mal at orseddfa
trugaredd yr *vniq Dduw*
hwnw, at yr hwn yn vnig
yr hyfforddwn ein gwed-
diau.

4. Llefain cryfa d̄grau,
yr hyn a wna ein erbyniau Heb. 5.7.
yn nerthol gyd ag ef, yr
hwn ai gesyd ynei gōtrel,
ac a ddychon ein gwared ni
oddiwrth farwolaeth, gan
ragweled fod yn eu med-
dwl mor dda, ac yr adro-
ddir hwynt yn synech

5. Plygu y pen ar corph.

6. Plygu ar lianiau.

7. Gorwedd an holl
gorph ar y ddaiar; sydd a
chyffelybiaeth ac awdurd-
ded yn yr Scrythyr, ac a
ellir ei arfer genym ni yn
ein defosionau *neu lduol* neu
gyhoeddus, mal y byddo yr
amriw achosion yn ymgyn-
nig.

1. Am fwrw i lawr y
gc'ylon tu ar ddaiar megis
anheilwng i edrych tu ar
nefodd, a churo ei ddwy-
fron, hynny fu agwedd y
publican edifeiriol, aeth iw
dy yn *gyfionach* or achos,
nag yr aeth y *Pbarisead*
coegfalch a ryngai fodd iddø
ei hun ai ffrostiad.

2. *Phineas* a safodd i fy-
nu ac a weddiodd gan wneu-
thur neu iawn farnu (y mae
y gair yn ymgyffred y ddau
feddwli)

feddw) ar plâ a attaliwyd :
Eglon y Brenin tew o *Moab*,
oedd ynddo gimaint o ddai-
oni a chyfodi oi orsedd-
faingc, pryd yr oedd i
wrando cenadwraeth oddi-
wrth Dduw. Ac a cill
Cristnogion dybio ei fod
yn ofergoel godi i fynu yn
anrhydeddus pryd y byd-
dont i *giffes* eu ffydd? Ac
ar Gogoniant ir Tad, ir
mab, ar yspryd glan, i gyd-
nabod y Drindod fendige-
dig, iw roddi i Dduw?

3. *Moses* yn codi eu ddwy- Exo. 13.
11.
law i fynu a ynnillodd fud-
dygoliaeth yn erbyn *Ama-
lec*: Arfer *David* ai weddi
yw: *derchefais fy llygaid*
ir mynyddoedd or lle y
daw fynghymmrith a byd-
ded derchafiad fy nwylaw
megis aberth brydnawnol.
Cydfyrsiad ein jachawdwr

yn y weddi oddidawg honno
 Joa. 17. 1. tros ei ddiscyblon [y pethau
 byn a lefarodd yr Iesu, ac
 ef a gododd ei lygaid ir nef,
 ac a ddywedodd] dyna
 esamp̄l di-wrthwynebus, am
 godi i synu y golygon ar
 Dwylaw at Dduw, mewn
 gweddi.

4. Ar hwn a ddalio sulw
 ar David yn gwlychu ei
 orweddfa ai ddagrau y nos,
 ac yn cymyscu ei ddiod ai
 wylofain liw dydd : Fere-
 mi yn dymuno ei ben yn
 ffynon o ddagrau : Dagrau
 chwerw doft St. Peter, a
 golchfa o ddagrau Mair i
 draed ein jachawdwr, ai
 gwallt yn eu sychu, rhaid
 iddo gydnabod fod dagrau
 a gweddi yn gwneuthur
 cymysgiad dedwyddol i an-
 nog trugaredd oddiwrtho
 ef, yr hwn a dywalltodd
 ddagrau.

P. 2. 6. 6.
 P. 1. 102. 4.
 J. 1. 11.

ddagrau tros *Ferusalem*, ac
a wylodd o rywiogrwydd
gyd ar chwior, dd oeddynt
yn alaru am eu brawd ^{Luc. 19.}
marw *Lazarus*. Am blygu^{41.}
y *gliniaw* ar *corph*, yr ym- ^{Job. 11.}
ddygiad gostyngedig hwnw ^{35.}
ir Israeliaid cystuddiedig,
pan dderbyniasant y gena-
dwri obeithiol oi ymwared,
a ddichonfod yn achos iw
ddilyn, a gwneuthur ar ei ol:
pan glywsant ymweled or
Arglwydd a meibion Israel
ac iddo edrych ar eu gor-
thrymder, yna hwy a ym- ^{Exo. 4.}
grymasant ac a addolasant ^{31.}
medd yr Scrythyr.

Apha beth yw meddwl,
y *gwaharddiad* hwnnw rhag
cwympo i lawr ac addoli
lluniau, neu vnrhiw ddel-
wau craill, yn yr ail gor-
chymyn: eithr darfod i
Dduw gadw iddo ei hunan:

y

y cyfriw addoliad crefyddol
ar corph.

Y rhai a betrusant neu a
gymerant yn dramgwyd y
cyfriw fyned ar liniau, mewn
gweddi, sydd raid vddynt
eu gosod eu hunain yn er-
byn y cyhoeddiad arbennig
hwnnw i frenin ; Mi ayn-

Ela. 45. 23. gais i mi fy hunan, y gaer
aetb allan o'm genau mewn
cyflawnder ac ni ddychwel :
mai i mi y plyga pob glin,
y twng pob tafod : Yr un
ymddygiad pryd y gwelom
ni ei gynwys in jachawdwr
yn ei gnawdoliaeth, mal yn
enw yr Iesu y Plygei pob glin
or nefolion, ar daiarolion a
than ddaiarolion betbau. Y
wae yn cyd-ffurfio vndab
y mab ar Tad, yr hyn y
mae y newyddwyr yngwneu-
thur dadl o hono yr aw-
rhor, ac yn ei wneuthur
yn

yn anrhydedd vddynt, *ym-*
cecri am dano, lle y mae
 yn *ambosibl eu gorchfygu*: *Tingecri.*
 fe fydd *Salomon* (gyd ar A-
 thrawon hyn yn awr) am
 fyned ar ei lliniau, ac ymo-
 stwng, ac am ledu ei ddwy-
 law, tu ar nefoedd, yn ei
 weddi o gyfflegriad y Deml ^{i Bre 8.}
 i w gyfrif yn anoeth. *Da-*⁵⁴
niet am weddio ar ei lliniau ^{Din. 6.}
deirgwaith yn y dydd, braidd ^{10.}
 y tybir ef yn deilwng i *gael*
ei garu. A *St. Paul* a allai
 arbed ei lafur yn plygu ei
 lliniau i *Dad ein Harglwydd* ^{Eph. 3.14.}
Fesu Grist tros yr Epkesiaid,
 oblegit bod eistedd (mal y
 bydd llawer ar bregethau
 ai pennau yn eu gwisgoedd)
 yn esmwythach o lawer, ac
 ym marn y gwyr hynny ai
 disgeidiaeth yn gyfal. Ac
 yn ols f oll lle yr wyf yn
 gweled fy jachawdw'r yn
cwympo

cwympo ar ei wyneb, ac yn
gweddio [O dad os yw bos-
sibl aed y cwppan hwn heibio
oddiwrthyf fi, eto nid fal yr

Mat. 26.

39.

wyf fi yn enwyllysto ond fal
yr wylt. Myfi ai tybygwn
ef yn well oddiwrth ofer-
goel yr hwn mewn pryd ac
amser a lle y gellid ei gyf-
lawni yn gymwys a ymo-
styngai ei holl gorff neu

1 Br. 18.

24

wneuthur mwy (os bai bos-
sibl) gosod ei wyneb rhwng
ei liniau, mal y gwnaeth
Elias ar fynnydd **Carmel**
iw addoli. Yn llyfr yr hwn
yr oedd ein holl aelodau yn
scrifenedig y dydd y llu-
niwyd hwynt, pryd nad
oedd yr un o honyn. Trwy
farn ddoeth gan hynny, y
gosodwyd y 95 *Psalm* yn
nechreui ein *Hyfr Gweddiau*
megis blaen ymadrodd ir
defosiwnau a ganlyn;

Pia. 119.

26.

Liturgia.

lle y
mac

mae yr ymadrodd hwnnw
 [O dowch addolwa a syr-
 thiwn i lawr a gofti yngwn gar-
 bron yr Arglywydd: ein gwneu-
 thurwr] yn cydtynnu ar
 132 Ps. Ni aivn iw babell ef
 ni syrthiwn yn isel o flaen ei
 droedfaingef, a ddylai gy-
 wilyddio ymddygiad am-
 harchus rhy ormod o rai
 yn y Ty Gwedi; yr hyn a
 welai neu a dybiai y Twrci-
 aid, neu anffyddloniaid, fod
 yn ffiaidd iw arfer yn
 Nhemplau eu eulynnod. Ym
 mhellach (llé mae y mer-
 ched yn troseddu fwyaf)
 nid yw Ty Dduw le i dyn-
 nu allan wallt plethedig
 neu wisgiad o aur, neu i
 ymwisco a dillad, neu fyned-
 tu hwnt y naill y Hall, mewn
 mwy na 24 o ffasiwnau neu
 foddioen merched Sion (y
 mae y prophyd yn neull-
 dnol)

duol in eu henwi) eithr i
 Esa. 3.16. ysprydau llonydd addfwyn
 iw darostwng eu hunain o
 flaen Duw, i osod allan ei
 wir deilwng foliant, i wran-
 do ei sancteiddiolaf air, ac
 i ercbi y pethau fyddo ang-
 henrhaid yn gystal ar les y
 corph ar enaid. Ac nid
 yw iw ddibrisio yr hyn a
 argyoeddoedd yr Apostol
 yngbyny Heidfaoedd y Corin-
 thiaid, fod gwyr yn rhy-
 fygu gweddio ai pennau

1. Cor. 11. wedi ymwiſco, a gwragedd
 yn bennoethion; mi fyn-
 nwn i chwi (fy merched)
 felly edrych ar eich traed
 pan eloſt i dy Dduw, m'al
 na byddo eich gweddiau
 trwy ddianrhydeddus an-
 weddeidd-dra yn prifio yn
 aberth ffyliaid: medrusrw-
 ydd a goſtyngciddrwydd
 rhai och neiniau chwi ydo-
 ced,

Transdion.

edd, nad aent iw gafell eu
hunain yn yr Ecclwys cyn
vddynt gyflawni parch an-
rhydeddus ir ecclwyswr a
fyddai yn gwenidogaethu y
pryd hynny: yr hyn pa
wedd bynnac y mae gwyeh
vchel yr amseroedd yma yn
ei weled yn ostyngfa iw
mawredd; etto ef ai cymer
mab Duw fel pe gwneid
iddo ei hun, os gwneir ir
gwaelaf oi eiddaw er ei fwyn
ef; Ac feddatcan y fendi-
gedig forwyn ei fam ef ir
gwychaf, y derchafa Duw
y truan ar gostyngedig, pan
dynno ef i lawr y cedyrn ei
eisteddfau, ac anfon ymaith
y rhai goludog yn weigion.
Yr ymddygiad gostyngedig
crefyddol hwn or corph,
yn addoliad Duw a esceu-
lused yn gywilyddus yn
ein plith ni: di ammau y
cifriw.

cyfriw a ddi ystyrent weni-dogion Duw gimaint, anodd a fyddai ddwyn ar ddeall vddynt olchi traed eu meistrisiaid ai dagrau, ai sychu ai *cydynnau crychion*: eithr yr rhai sydd vddynt glustiau i wrando a wrandawant.

Luc. 7. 38.

1. Plygu y pen ar.

Gen. 24.
26, 52.

2. Corph ir ddauar.

Pl. 9. 6.

3. Myned ar liniau.

4. Gorweddu neu syrthio ar wyneb.

5. Codi y golwg ir ne-foedd.

Mat. 26.
39.

6. Lledu y dwylaw ir vnrhiw le, megis, hefyd.

Joa. 17.
11.

7. Curo y ddwyfron gyd ar Pwblican edifeiriol ydynt sumiadau or corph gwarantedig, neu awduredig, trwy orchymyn ac ymarfer allan o air Duw, yr rhai pe arferid yn fyny-chach, yn amserol ac yn gre-

2 Bren.
22.

grefyddol genym yn ein
 gweddiau reullduol a chy- Lvc. 18.
 hoeddus, yn ol esampl ein 13.
 henafaid bucheddol, an
 rhoddai ni i feddwl yn well Mat. 23.6.
 am bwys y gwaith yr ydym
 oi amgylch, nag unrhiw
philacterau Juddewaidd neu Deut. 6.8.
ridens, ac a roe flaen ar ein
 pwlni, ac a gynhyrfai eraill
 i gynnyg (megis *o daerni*) Iac. 5. 16.
 ac i gymeryd trwy nerth
 Deirnas nefoedd, eithr y Mar. 11.
 brwdaniaeth sanctaid hyn 12.
 a gyferfydd a llawr o rwy-
 stron i w ystyrried yn y lle
 nesaf.

P E N. V.

*Am Rwystrau a luddies new.
a wna yn ofer ein.
Gweddiau.*

GWeddi sydd mor effeit
I thioli yn erbyn *Satan* ai
holl ddichellion ai ddyfn-
derau, mal y gesyd ef ei
holl gyfrwysdra ai hudoli-
aeth iw rhwystro ai gwneu-
thur yn ofer: ac am hyn-
ny, yr hwn am daclo neu a
ymroddo ei hunan i weddio,
a fydd diogel i gyfarfod
ag aneirif o *rwystrau* ym-
mhliith y cyfriw, y rhai
hyna ellir dal sylw arnynt
iw gwrthwynebu yn o-
falus:

1. *Meddyliau gwibgrwy-
drus.*

2. *Rhyfylg.*

3. *Ffrost.*

3. *Ffrost.*
4. *Ofergoeliad.*
5. *Cynnal pecbodau myn-wesig.*
6. *Anghymodiad.*
7. *Anobaith.*

Ynghylch meddyliau crwydrus, ni ddylem yn enwedig wilied ar *caveat* Iac. 1. 5.
Gochbetiad. yr Apostol, o bydd ar neb o honoch eisiau doethineb gofynnodd (nid trwy gyfryngiad Seintiau neu Angelion) eithr gan Dduw, yr hwn sydd yn rhoi yn haellionus i bawb ac heb ddanod. Eithr gofynnodd mewn ffydd heb amman dim, canys yr hwn sydd yn ammen sydd, gyffelyb i don y mor a chwe-lir a deflir gany gwynt. Ac na seddylied y dyn hwnnw y derbyn et ddim gan yr Arglwydd: y cifriw bobl (ym marn ein jachawdwr)

ai anrhydeddant ef ai gwe-

Mat. 15. 8. fusau, eithr y mae eu calon-

I. 1. 6. 26. nau ym mhell oddiwrtho

ef, dywedyd yn peth a med-

dwl y llall ; ymddangos fod

Cariad, eithr ei geisio ef am

Luc. 14. y tortbau, ac a ddygir y-

16. maith gyd ag edrychiadau,

ar eu gwragedd, eu hafo-

dydd, ai hychen (ac ond

odid pethau gwaeth) yng-

hanol eu defosionau. Dol-

lur a figwyd oddi fewn yw

hwn, chwyn heintas or lly-

gredigaeth dechreuol : yr

hwn sydd raid ei ddiwrei-

ddio i fynu ag *Higgaion* a

Selah ac *Hosannau* a arferid

er mwyn gwrando yn well

(mal y mae rhai yn tybed

yn brofadwy) yn yr hen

Testament : a thrwy ciriau

yr Apostolion, Arglwydd

angwanega ein ffyd ni, yn

y newydd ; yr hyn a brawf

yn

yn fwy ffrwythlon nāg yn-
rhiw Philacterau Pharise-
aidd.

2. Yr ail rhwystr neu at-
taliaeth ellir ei gymeryd yw
Rhyfylg, yr hwn a chwyddâ
i senu y meddyliau oï dy-
lyngdod ei hūn, ac a gyfrif
yn fath o anheilyngdod na
chai ei wrando o flaen eraill,
y gwr doeth ai gesyd allan
yn cu lliwiau genedigol :
y mae cenedlaeth *lan yn ei*
golwg ei hun, ac etto heb
lanhau oddi wrth ei hafle-
dyd. Yr rhain a ddywaid i
chwi (fal y mae y prophwyd
yn dangos) *Sær dy ben dy*
bun, na nes sa attaf si; canys
sanc teiddiach ydwyf na thi: Dih. 30.
eithr beth yw barn Dau am ¹².
dawnt yn yr unrhin le: Esa. 65. 5.
yr rhai byn sydd fwg yn fy
ffroenau tan ym lloesci hyd y
dydd. wrth yr rhai hyn y
digiodd

digiodd cym mhelled, ac y dinistria y cyfriw lofrud-dion, ac a lysc i fynu eu di-nas. Y peth a gafas y pha-ristead am ei Ryfyg, ar pwb-lican am ei ostyng-eidd-rwydd mewn gweddi, y mae ein jachawdwr yn adrodd i ni: un aeth adref wedi ei gyfiawnhau ychwa-neg, beth a gafas y llall nid ydym yn darllain. De-chreuad sylweddol gan hynny yw, y nechreu *llyfr yr ecclwys* a fyn i ni gyffesu ein pechodau, ag isel *ostyng-edig edifeiriol* ac *ufuddol galon*, maly caffom faddeuant am danynt trwy ei anfeidrol ddaioni ai drugaredd ef.

Am hynny pa foddy gallwn ni ryfygn y bydd y gweddiau hynny yn gymeradwy, y rhai a gysylltir

a ffrost o ddonniau dychymybol a chwedi cynyddu allan o hyd, erfyn canmiliaeth yn hytrach gan glutiau blinedig, na bendith oddiwrth Dduw, neu *Amen* deallgar oddiwrth y rhan fwyaf ni wyddant beth i wneuthur a honynt? Chwi (fy merched) ellwch ddyscu gan ein jachawdwyr; fod y cyfriw ymprydianau, *Gweddian*, ac eluseni a wneler, ynvniger mwyn cael eu gweled gan ddynion, heb gael dim pellach gwobr, nag anadl gwenheithwyr: *Canys yr Mat. 6,*
rhai a hauasant wynt ni al-
lant ddisgwyl gwell na chor-
wynt iw fedi (mal y dywaid prophwyd vddynt) *yr hwnn Hof. 87.*
ni wna dd:m ac os gwna
dieitbriaid ai llwngc.

4. Mal ffrost, felly ofer-goeliad sydd iw ochelyd,

E Cere-

Ceremoniau oddiallan o ran
trefn gweddeidd-dra a
 pharch *arbennig*, (heb fod
 yn groes mewn un fordd i
 air Duw, wedi cyttuno am
 danynt gan ddoeth grefyd-
 dol benaethiaid) ydynt yn
 gyttunol i ymddarostwng
 vddynt, eithr i droi Sacra-
 mentau, yn Aberthau gw-
 neuthur Duw oddarn o fa-
 ra, rhoi ychydig lai vr-
 dduniant ir groes nag ir
 hwn a groeshoeliwyd arni,
Gwneuthur meistred o er-
 fynion, o Seintiau, ac **An-**
 gelion, heb awdurdod neu
 gomisiwn ganddynt od-
 diwrth Arglwydd pawb oll;
 na a gwaharddiad yn y gwr-
 thwyneb ar cyffelyb: ni eill
 hyn beri grâs ym mhel-
 lach ar law Dduw nag y
 mae y prophyd yn ei a-
 drodd, pwy sydd yn gofyn
 hyn

hyn ar eich dwylaw chwi ;
 y cyfriw offrymau ac aro-
 glau ydynt ofer a ffiaidd
 geni fi ; megis torri gwd-
 dwf ci yn lle offrymu oen.
 Am hynny gwiliad *Nadab*
 ac *Abihu* (er eu bod yn
 seibion i *Aaron*) y modd y
 denant a than dieithr o
 flaen yr Arglwydd, yr hyn
 a orchymnodd ef beidio,
 rhag darfod mwy na llosci
 eu bysedd. Canys lle y mac
 gorchymyn yn gorwedd
 rhaid iw cadw hwnnw yn
 ddyfal, rhaid i ni feddwl
 nad ydyw ei *ddanghoesiad*
 ef ei hunan ai ragscrife-
 niad.

5. Eithr meddyliwch ein
 bod ni yn ddiangol rydd
 oddiwrth *oforgoeliad*, eto
 fe ddichon rhwystr mwy
 roi yn ofer ein gweddiau ;
 a hynny yw *pechod monwe-*

sic. Yr hwn y mae llawer yn ei faethu megis anwyl-ddyn. Eithr rhaid iw rhoi hwn allan gyd ar lleill o dysgwiliwn ni ddim ffafor gan yr hwn a wrendy weddiau: ni wyddom (hebr dyn tlawd a iachawyd) nad

Psa. 65.2. *yw Duw yn gwrando pecha-durtaid.* Yr hyn a broffesodd *David* o'i wybodaeth

Joa. 9. 31. *ei hun. pe edrychwn ar an-*

Psa. 66.18. *wiredd yn fynghalon, ni wrandawsci yr Arglwydd.*

Fe fynnasai y gwr ieuangc a ddaeth tan redeg at ein jachawdwyr, gadw ci olud, ar hawl *yr oed a yn ei erfyn yn neirnas nefoedd*, eithr pan ganfu ein jachawdwyr yr *at-taliaeth monwesic hwntw ef aeth ymaith yn atbrisft.* (Medd yr scrythy'r) ac am yr ydym ni yn ci ddarllain ni ddychwelodd mwy: mor am-

amhossiol yw wneuthur
 Crist a Belial yn gyd breswylwyr: rhaid i w bod yn
 edifeiriol am bob rhyw bechod, cyn ffrwytho vnrhyw
 weddiau. Er taered a fyddo
Joshua gyd ag henuriaid
 Israel o herwydd y gorchfygiad a gawsant gan wyr
Ai, etto ni chair vn ateb
 arall gan Dduw ond hyn:
y mae diofryd beth yn dy ganol di o Israel, ni ell i dissefyll o flaen dy elynion nes i Josh. 7.13.
chwi gymeryd ymaith y diofryd beth eich plith chwi.
 Hyn y mae yr Apostol yn
 cyfeirio atto, pan yw yn
 eiriol mor ddifrif ar ei gorinthisiaid newydd droi. Pro-
 fwch chwyckwi eich bunain
 a ydych yn y ffriad, holwch
 eich bunain a i nid ydych yn
 eich adnabod eich bunain, sef
 bod *Jesu Crist ynech oddiein*

*thr i cbw: fod yn anghym-
radwy? Yr awr hon nichy-
fanneddodd Jesu Grist er-
rioed, lle byddai bechod
monwesig yn cadw ei drig-
fa. Rhaid i weddi y pro-*

*phwyd David yn y cyflwr
hwn wneuthur ffordd in
gweddiau. Chwilia fi o
Dduw a gwybydd fynghalon,
prawf fi a gwybydd fy me-
ddyliau, a gwel a oes un
ffordd anuviol gennys, a
zhywys fi yn y ffordd dragy-
wyddol. Yn yr hon ffordd.*

6. Nid oes un rhwydd-
deb dcdwyddol iw ddis-
gwyl, os nyni y rhai a er-
fyniwn danghneddyf Dduw,
a ddaw heb ein cymodi
an brodyr. Y mae St. Joa-
n yn rhoi y celwydd yn eglur
ir hwn, sydd yn proffessu ca-
riad i Dduw ac yn casbau ei
frwad; canys (medd ef)

¹ Joa. 4.
20.

yr

yr hwn ni charo ei framd yr
hwn a welodd, pa fodd y
y geill efigaru Dum yr hwn
ni welodd. Yr hyn a we-
lom sydd yn gweithio mwy
gyd a ni nar hyn y clywomi
am dano, a phawb a ddy-
waid, rhaid i mi goelio fy
llygaid fy hun, o flaen chwe-
dl yn arall.

Eithr y modd y mae an-
ghymod an brodyr, yn rhoi
yn ofer ein holl erfynnau
at Dduw nid rhaid i ni
gael addysg ym mhellach
nag o enau ein jachawdwyr
ei hunan.

Yn gyntaf lle y mae yn
dywedyd i ni, fod ein holl
offrymau yn ofer, os bydd
dim anghymod rhyngom ni
an *brawd*, ac am hynny,
cyttuna ath wrthwynebwr
ar frys (medd ef) tra fydd-
ech ar y ffordd gyd ag ef.

E 4. Yn

Yn ail, beth a ddywedwn
 ni wrth hynny, nad ydym
 ni yn dymuno maddeu ein
 dyledion i ni mewn modd
 arall, ond tan amod (ai ail
 ddywedyd trachesfn a thra-
 chefn iw gadw yn ddyfal)
*Mal y maddeuwn in dyle-
 dwyr.*

*Mas. 6.14.
15.*

Ac yn olaf ond barn e-
 chryflon a adroddwyd yn
 erbyn y cono a gymerodd
 ei frawd erfydd ei geg, am
ychydig geniogau, a ddar-
fuaſai iw Arglwydd faddeu
iddo gyniter o dalentau?
Ha was drwg maddeuaſis i
ti yr hell ddyled honno am
i ti ymbil a mi: ac oni ddy-
laſis tithau drugarbâu wrth
dy gydwas, megis y trigar-
bevaſis innau wrthi ti? A
ellwch chwi ddarllain hyn
syn canlyn, cymerwch ef y
poenwyr, ni faddeuir ceniog
iddo

iddo, y rhai ni i oddanr ni
chant drugaredd: cyfaddas
a ddaw oddiwrth yr hwn
a esyd yr athrawiaeth felly
y gwra fy nbad nefol i
chwithau oni faddeuwch och
calonau bob un i w frwyd eis
camweddau.

7. Yn olaf, cythryfwlac
anobrith a dyn ymaith holl
sciliau Gweddi ac an try
allan i dir Nod gyd a chain,
i ddwedyd a chydwybod
euog mwya fy anwiredd
nag y gellir ei fadden. Neu
yn wladwr doeth in crogi
ein hunain gyd ag Aebito-
phel neu i roi enwi Acelde-
ma gyd a Fudus. Y cyfriw
lofruddiaid a gwirthryfe-
lwyr ydynt (megis) yn
rhagflaenu barn Duw, ac a
dybiant fod poenau vffern
yn haws eu goddef, na chyd-
wybod euog.

Bydded eich gofal chwi
gan hynny (fy merched)
ach gweddiau atolygu ar
Dduw, ym mhliith bendi-
thiau eraill, i symud oddi-
wrthych y rhwystrau rhag-
ddywedig ar weddiau. *A-*
braham a gafas boen fawr
pryd yr oedd yn aberthu i
gadw yr adar oddiwrth ei
ddifa ef. Ac hwyn gynted ac
yr ymddangosodd *Foshua*
yr Archoffeiriad yn erfy-
niwr truanddlawd *yn ei adsl-*
lad bndron am gael rhy-
ddhau ei gydwladwyr oi
carchar, fe laifai *Satan* ar ei
law ddeheu iw wrthwynebu
ef: gwrthwynebwch ddia-
fol (medd yr Apostol) ac
cfe a ffy oddiwrthych. Ni
wneir mo hynny o nerth
arfau, nag wrth ymtry-
dio yn vniq, neu clusenau
(pa wedd bynnac yn gan-
moladwy)

Zech. 3.1.

Jas. 4.7.

moladwy y modd y man-
ent) eithr trwy weddiau par-
haus defosionol sciliedig ar
eiriau ein jachawdwr na
arwain ni i brofedigaeth ei-
thr gwared ni rhag drwg.
Acar hyn wedi ei roi et i
ffo os yspryd drwg, a ddy-
chwel a faith waeth nag ef
ei hun, oi gefeillion di-
chellgar i ddiwadnu. Ta-
rian y ffydd a fydd digo-
nol i ddifoddi holl biccel-
lau tanllyd y fall, os trinir
a gweddi an beunyddol a dei. Eph.5.18.
ffriad yn yr yspryd, a bod yn
wiliadwrs at byn yma trwy
bob dyfal bara : megis y mae
yr Apostol in sicrhau ac y
cymrir mewn llaw yn gy-
flawnach yn yr hyn sydd
yn canlyn.

P R N. VI.

*T moddau cynnorthwyol in
cynhyrfa ni ym mlaen yn
ein herfyniau.*

Luc.14 28 **R** hwn sydd ai fryd
ar adeiladu twr (chwi
ellwch weled pwy a dda-
liodd sulw ar y peth) yn
gyntaf a eistedd i lawr, a
bw̄rw y draul, i edrych a oes
ganddo at gorphenno, rhag
wedi iddo osod y sail, ac heb
allu ei orphen, ddechreu o
bw̄b ai gwelant ei matwor
ef, gan ddywed y dyn
hwn a ddechreu add adeiladu,
ac i allodd ei orphen. Yn
hyn, mae cyflwr yr rhai a
wnant eu herfynniau at
Dduw wedi ei roi ar lawr:
Pob math ar faglau gwa-
baniaeth, budoliaeth, assa-
liaeth,

liaeth a deflir yn ei ffordd:
oddieithr i ragflaeniad a
chynnorthwy ddyfod oddi
vchod ai arfera yn ddiwyd
genym, ni phrifia ein *bam-*
canion goreu ond *cychwyni-*
adas, megis' sail ddechre-
uol ag eisiau pwn i ddiben-
nū yr adeilad: y cynnor-
thwy gorau ar ein lles yn
hyn o beth a ellir ei gy-
frif yw:

1. Myfyrdod.
2. Addunedau.
3. Ympryd.
4. Elusenau.
5. Gofwy y claf ar ang-
henus.
6. Mynych fyned ir gy-
nylleidfa ddurwiol, a chy-
freithlon.
7. Cymeryd atom *holl*
arfogaeth Duv, fat y gal-
lom wrthsefyll yn y dydd
drwg, ac gwedi gorphon
pob

pob perth, sefyll, i. Y modd
 y mac myfyrdod a gweddi
 yn gyfnewidiol yn helpu y
 naill y llall. Y mac y Psal-
 mydd yn dangos yn ei fore-
 uol ai ddifrif gynllwyniad
 o honynt. Gwrando fyn-
 geriau Arglwydd a deall fy
 myfyrdod. Eurglyw ar lef
 syngwaedd fy mrenin am
 duw, canys arnat y gmeddias
 yn foreu Arglwydd y clywi
 fy hef, yn foreu y cyfeiriad
 attat, ac yr edrychaf i fynu.
 Yr hyn wedi iddo ef wneu-
 thur gan droi yn ddifrisol
 tros dri o lyfrau, llyfr natur,
 llyfr yr Scrythyr, a
 llyfr y cydwybod, (yr rhai
 a safi yn egored bob am-
 ser i bawb i edrych arnynt)
 y mae yn cloi i fynu ei oly-
 giad crefyddol ar diben
 dymunol hwn: bydded geir-
 ian fyugenau a myfyrdod
 fyn-

fynghalan bob arfer yn gy. Ps. 19.
meradwy oth flaen di O Ar-^{14, 15.}
glwydd fy nerth am gware-
dydd. Hyn oedd arfer I-
saac sanctaidd (yn ddiam-
mau yn ol athrylith ei Dad
da Abraham) aeth allan i
fyfyrrio yn y maes y min
yr hwyr i weddio medd
yr ymyl yn y cyfeithiad
diwaethaf, gan arwyddoc-
cau fod *gweddi* heb *fyfyr-*
dod ond megis cenad a re-
dai heb ei neges. 2. *Addu-*
nedan eill fod yn help i
weddi yn ol *myrfyrdod pwyll-*
lig, onide hwy a allant bri-
fio yn hyll ac yu bechadu-
rus. Y rhai a wnaethom
trwy ein Tadau bedydd an
mammau bedydd, yn ein
Bedydd i ymwrthod ar
byd, y cnawd, ar cythrael
ai holl wychder ai gwagedd
a allai ein dal mewn ffordd
vnion.

vniōn, (heb oſodiadau pel-lach ḥn gwaith ein hunain neu aitgyfraith Fynachaidd) pe cedwid hwynt cystal ac y gosodwyd hwynt yn ddoethgall yn y Catechism: eithr y cyfriw yw ein gwenddyd ſigledig an hysfa yn ol newydddeb, mal y mae yn rhaid i ni gael gwers newydd cyn dysgu yr hen, ac ni chlywn ni flas ar Manna or nefoedd, os tyf yn rhy gyffredin: chwi a wnaech yn dda am hynny (fy merched) na addunedech fwy nag a aethoch chwi tano yn barod, neu na addunedoch ffordd arall ddim, ond yr hyn a fo yn tueddu i gyflawni yr hyn yn arbennig o flaen Duw ai Ecclwys a addawsoch chwi yn barod. Canys er bod vſudd dod y Recha-braid

Nid ar-chwaeth-wn.

blaid i orchymynnion eu
Tad *Fonadab* yn ganmo-
ladwy yn yr Scrythyr, mal
yn esampl am gadw y pu-
med gorchymyn, eto y
rhwym Phareseaidd am eu
Corban hwy a neulduodd
y plant oddiwrth vudd-
dod iw Tadau, neu roi ym-
wared vddynt yn amser ei ^{Angenoc-}
^{tid.}
angenrhwydd, a hybir gan
ein Jachawdwr, megis **cyn-**
nyg i gilgwthio cyfraith
Dduw, mal y gallo tra-
ddodiadau dynion gymeryd
lle. Mor ddoeth y myn-
nem ni ein gwneuthur ein
hunain i berfffeiddio Tecst
Duw, an nodau emylau
ein hunain, a gosod trefn
am ffordd i gyfeirio yn
vnionach ir nef, nag yr
oedd ef, *yr bwn yw r ffordd,*
y gwrsioneedd, ar bywyd, yn ^{Job. 14.6.}
wiw nca yu fodlon ganddo
eu

eu dangos ar ei ol. Echres
 oedd y digwyddiadau try-
 Barn. II.
 39. mion o Adduned anysty-
 riol *Jephtha*. A pheth oedd
 1 Sam. 14. adduned *Saul* am ladd *Jo-*
 &c. pc. 15. *nabban*? A *David* am ladd
Nabal, a'i holl deulu pa fodd
 a fuafai oni buasai i Dduw
 yn ei drugaredd roi ei law yn
 y gwaith? Ein addunedau
 gan bynnu (pryd sy gwne-
 lom rai angbyffredin) sydd
 raid vddynt fod, yn war-
 rantedig trwy air Duw.
 2. Yn gymmwys i gyflwr
 ein bywyd. 3. Yngylch
 pethau a fyddai yn ein gallu.
 4. Yn ddiniwaid i bawb
 heb gam a neb. 5. Yn gy-
 fnewidiol wrth anghenrhaid.
 Yn tueddu ollawl i ogon-
 niant Duw, daioni yr Ec-
 clwys ar Gyffredinwlad, lle
 byddom yn byw. 7. Na
 byddo un modd yn llu-
 ddies

ddios neu roi i lawr gy-flawniad vnrhiw ddyledion Cristnogawl, a berthyno i ni yn gyfiau. Addunedau neu ymroadau or cynneddfau hynny, a ddichon fod yn gymorth bywiol in gweddiau, *Mal.* y 3. Y mae yu rhaid cydnabod mai ympryd yw yn gyffredin yr hwn a gysylldir a gweddi ; y mae ein Ja-
chawdwr yn crybwylly-
wogaeth ar gythreuliaid
nid ant allan trwy weddi
yn vnig, ond trwy ym-
pryd cysylldedig a gweddi
lle y mae ympryd yn ein
cymwys o ni atti. Y rhai
sy n gweiddi am fwrw i
lawr ein ymprydiau Gra-
wys, y gydcorriau, ymprydiau
ar nos yr wyl yn
ol trefn rhagfwrtsienu dig yn
ein *Heglwys*, allant yn gy-
ftal

stal weled bai ar y dydd go-
 Lever. 23. foddedig am g̃ymod i gy-
 26. *studdio* encidiau yn yr hen
 Num. 29. *Destament*, ac ar St. Paul
 7.
 am goſpi *et gorh ai ddwyn*
 1 Cor. 9. *yn gaeth* (yn y Testament
 newydd) heb yr hyn ni alla-
 27. ſai ei bregethu moi ryddhau
 cf, rhag bod yn *anghymeradwy*. Goreu y gwnewch
 chwi gan hyuny (fy mer-
 ched) gadw yr ordeiniadau
 ar trefnau daionus gwaran-
 tedig hyn yn eich teuluoedd.
 Eich eleusenau a fydd he-
 laethach, i dderchafu eich
 Ag. 10 3. *gweddian* rhagddynt. 4. Yn
 y pedwerydd lle. *Corne-*
lius (medd yr Angel) dy
 weddiau ath clusenau a
 ddaeth i fynu yn y goffa-
 dwriaeth o flaen Duw: gan
 ragweled bob amser n̄a
 byddo nar rhain nath ym-
 pryd yn gymysgedig a
 gwa-

gwagogoniant Phareseaidd,
neu ragrith i ymddangos i
ddynion, yr hyn y mae ein
jachawdwr yn ein rhybudi-
o am dano, megis o sur-
does yn llygru yr holl
does lle. 50. Y mae go-
fwyo y claf neu unrhiw an-
ghemus arall yn olein gallu
yn gwneuthur ffordd lan i
gael gwrando ein lgweddi-
au, ac ymwared in anghe-
nion. Canys onid yw ein
jachawdwr yn gosod y cy-
friw roddion tylodion al-
lan (etto nid on eiddaw ei
hunain ond y rhai tros am-
ser yr ymddiriedir i ni am
danynt) ar ei gyfrif ei hu-
nan. *Bum newnog a chwi*
a roesoch i mi fwyd; bu ar-
naf syched a rhoesoch i mi
ddiod, bum ddicithr a chwi:
am dygasoch gyd a chwi:
noeth, dilladsoch fi, bum
glaf

glaf ac ymwlſoch a mi, bum
yngbarchar a daethočb attaf.
Yr hwn sydd yn craffu i
anrhymdeddu y cyfriw bro-
fiadau bychain, gan roddi
vddynt enw Bendigedig, ac
yn eu coroni hwynt trwy ei
anfeidrol drugaredd a de-
dwyddwch tragicwyddol,
a wrthyd ef yr erfynniau a
ddelo ar fath gyd-gefeil-
lach, yn enwedig os yn eu
hyrfa y cymerant boen i
fod yn dangbnefeddwyr?

Mat. 5.9.

Canys hwy a anrhymdeddir
ag enw neu ditl Plant Duw
Yr holl radau, anhrydedd
ar cymeriad da a ddeallir
yn well, ac a gynnydda
gyd a ni, os. 6. Byddwn
ni crefyddol a chyfannedd
i gyrchu ir cynulleidfau go-
fodedig, yn yr amserol ar
lleoedd trefnedig i gyho-
ddus sanctaidd addoliad y
Duw

Duw goruchaf. Nid i wrando ac i ddal sulw yn vnig pa ddonian sydd in dysgawdwyr, eithr i wrando ar yr *Scrythyr* ai darllain yn drefnus, gan y *Gwenidog* cyfreithlon, yn ol rhagweledig ordinhad yr Ecclwys mal yr Eglurwyd yn ein *calendran*, ac i gyfuno ag ef ar darn arall or gynylleidfa i gyffesu ein pechoda, profesu ein ffydd, ac un lleferydd ag un galon i *offriwm i fynu ein gweddiau*, megis aberth o arogl peraidd o foliant a diolchgarwch in *Tad yr hwn sydd yn y nefood trwy Jesu Crist ein vnig Arglwydd an jachadwr*. Dyma yr hyn y mae'r Apostol yn ei erfyn; *daliwn gyffes ein gobaith yn daisigl, ac ystyrrwn bant ei gitydd i ymmanog i gariad*

Heb. 10.
23, 24, 25.

Recusantiaid.

a gweithredoedd da, heb
esceuluso i'en cydagynnilliad
ein bunain megis y mae ar-
fer rhai. Rhai ofergoelaidd
a schismaticaid wrthodwyr,
oeddynt y pryd hynny mal-
y maent yr awr hon. Ca-
nys y gweddiau cysylltedig,
a darllain y Scrythyrau
mewn trefn, ydynt y Sail
ar yr hon y mae adeiladu
a chodi i fynu bregethau a
a chyngorion trwy yr rhai
y catechisir ac y dysgwch
eich gwyddorion yn ffy-
ddlon, y peth sydd iw gre-
du, ar modd i weddio, a
pha agwedd i gyflawni eich
dyled tu ac at Dduw ach
cymydogion: a pha ffydd
gobaith a chariad perffaith,
i wneuthur och bedydd, ac
i dderbyn y Sacrament fen-
digedig o Swpper yr Ar-
glwydd: yn awr ym mha-

le y dysgir y pyngciau yma
o jechydwriaeth (yn en-
wedig gan y cyffredin) ond
yn ein cynylleidfaoedd cy-
hoeddus? y rhai os troi r
heibio neu eu cwitlogi, y
rhan fwyaf or Pregethau a
adeilada ychydig ychwaneg
nag udcorn a fyddai yn
rhoi swa *aniogel* tu ac at
yr ymladd, yr wyf ich
cynggori gan hynny (fy
merched) i fod bob amser
yn bresenol gyd ar cyfriw
a berthynant i chwi, ym
mhob vfudd-dod crefyddol,
ym mhob *gweddian cyffre-
din*, *Periodasau*, *Bedyddfan*,
rhyddhau gwragedd, *cladde-
digaethau*, neu gynylleidfao-
edd gorychymynedig eraill,
ar achosion arbennig neu
neullduol, yn enwedig i fod
yn gyfranogion o *Swper yr
Arglwydd*, lle y cyfrennir

2 Pe. 5.
6.7.

mewn trefn yn grefyddol.
Canys yn y cyfriw Gymun o Seinectiau (nid wedi eu bedyddio felly honynyt eu hunain eithr ynglifrif Duw) chwanegwch at eich ffydd rhinwedd, ac at eich rhinwedd wybodaeth ac at wybodaeth gymedroldeb, ac at gymedrolder, amynedd, ac at amynedd duwioldeb, ac at dduwioldeb garedigrwydd brawdol, ac at garedigrwydd brawdol cariad. Y pethau, hyn yn amlhau ac yn gyflawn ynoch ach gwnaiff chwi yn nerbol mewn gwedi, yn ffrwythlon mewn gweithredoedd da, yn gysjurus yn eich galwedigaeth, yn ddisiogl a dianwadat yn eich taith ach yrfa, yn fodlon ich cyflwr, yn ddeidwysol yn eich plant ach teulu, yn

yn ddisddan ich cymydogion ach cydnabyddiaeth. Yn hytrach os goruwchwili'r hwynt a *hell arfogaeth Duw*, yr hyn y mae yr Apostol yn ei roi yn glodfawr annerch atom. Ac,

7. Yn claf, ni an dygwn ein hunain megis i noddfa ddiogel, a thwr ymddiffyn, siccrhau ein gweddiau gan yr Arfogaeth hon :

1. Y mae'r traed wedi Ephes. 6.
ymwisco a pharatoad Efen. 15.
gyl tangneddyf: y cyfriw dangneddyf na ddichon y byd ei roddi; hyn an harwain yn y ffordd union, ac an rhyddha rhag gaulwybrau, neu daro ein traed with gyffion neu gerrig.

2. Y mae'r llwybrau wedi eu hamgylch wregyfu a gwinrionedd, yr hwn bob amser sydd gyson iddo ei hun; ac ^{A gyfeill-} _{n e.}

ni thynnir ſor ueulldu gan
wnniau tueddol neu hoffder
o neullduaeth.

3. Y ddwyfron a amgyl-
chir a dwyfroneg cyflawn-
der, *nid on eiddo ein hun, yr*
hwn sydd or gyfraith, ond yr
hwn sydd trwy ffydd Grist
sef y cyflawnder sydd o Dduw
trwy ffydd.

4. Y llaw a swy nesaf i
galon wedi ymwisco a tha-
rian y ffydd, mal y pryd
y byddo Satan ai biccellau
tanllyd yn barod i yrru
cydwybodeuog i anobaith,
g'n ddychryndod digyfne-
widiol gyflawnder Duw, y
mae ffydd yn barod gar-
llaw ar diffoddyn, megis a
phardwn i ragflaenu y dihe-
nyd. O phecha neb y mae
i ni ddadleuwr gyd ar Tad,
Jesu Grist y cyfion efe yw
r aberth tros ein pechodau.

Trwy

Trwy friwiau yr hwn in 1 Joz. 2.
jachawyd yr ihai aethem 1, 2.
megis defaid ar gefeilorn, 1 Pet. 2.
eithr yn awr a ddychwela- 24, 25.
som at fugail ac escob cin
eneidiau.

5. Y llaw ddehau a gym-
hwysir a chleddyf yr y-
spryd, yr hwn yw gair Duw,
yr hwn nid yw yn vnig yn
ymddiffynnol ond niweidiol,
bywiol a nerthol, a llymach
nag un chleddyf dausniog,
yn cyrhaeddyd trwoedd, hyd
wahaniad yr enaid ar y spryd,
ar cymalau ar mîr: ac yn
barnu meddyliau a bwria-
dau y galon: hyn a wylti-
odd ac a ddychrynnodd y
Temptiwr wrth osod ar ein
jachawdwyr yn yr anialwch,
or hon orfoedd y gwnaeth-
bwyd ni yn gyfranegion
wrth arfer yr vnrhiw arf yn
vnion.

6. Y pen a ddiofalhauir a tharian jecbydwriaeth goso-dodig ar addawidion y tad yn ein gwarcdydd *Jesus Christ*, yn yr hwn yn vniig y bodlonir ef. Yr holl amrywogaeth hynny o Ar-fogaeth profedig, a gair ynghyd, ac a wnaid yn ddeu-nydd lawn i ni.

7. Trwy weddi ac erfylid
Eph. 6.18. niad yn yr yspryd, a bod yn wiliadwrus at hyn yma trwy bob dyfalbara (megis y dengys yr Apostol yno) a hynny trwy tod gwir angenrheidiwydd yn ymddan-gos. Canys nid ydym yn vniig yn ymdrechu yn erbyn cig a gwaed, ond yn erbyn *Tywyfogaethau*, yn erbyn galluogrwydd, yn erbyn *Llywawdwyr Tywyllwch y byd bwn*; yd erbyn anwirredd ysprydol mewn Reodd uchel,

uchel, yr hyn bethau sy
raid vddynt fod yn beryglus
i ni.

1. Am eu arafwch y
rhai a ymgais a ni.

2. Am eu bod yn ddian-
gol rhag briwian a niwei-
drwydd, gan eu bod hwy
yu ysprydion, lle yr ydym
ni yn gig a gwaed.

3. Am eu Tywysogaes-
thau, trwy yr rhai y maent
yn perchnogi rhagorfraint
arnon ni.

4. Am eu galluogrwydd,
trwy yr hyn y byddent yn
suan yn drech na nyni.

5. Trwy eu llywodraeth
mewn Tywyllni, yn yr hyn
yn ddiarwybod y mag'ent
nyni yr rhai ni welwn beth
a wnaeon.

6. Hwynt hwy gan eu
bod yn ysprydol ac anwele-
dig, nyni yn gnowdol ac

yn egored ir holl ruthrau.

7. Hwyt hwy mewn lleoedd vchel, nnyi yn y tir isaf pan fynnent i fyned arnom.

Y Rhagoriaeth ar man-teisbau gan hynny, gan eu bod mor aml ac mor bwyfig, onid yw yn ſefyll arnom ni fod yn arfog (megis o ben i droed) i wrth-sefyll yr holl nerthoedd hyn yn y aydd *drwg*; a chwedi *gwneuthur* oll i ſefyll: yr hyn os mewn temestl anguriol yr ofnwn mae prin y gallwn ddal allan; dychwel sy raid at ein jachawdwyr trwy weddi, gyd ai Apostolion mewn perigl o foddi, o feisir, feistr darfu am danom, mal y gallo godi a cheryddu y *gwynoedd* ar tonnau; ac yno ta-welach dymunol a ganlyn.

lyn. Yr hyn mal y gellir
ei ganfod y penod nesaf a
ddichon mewn rhyw fodd
gyfeirio atto ai ddangos.

P E N. VII.

*Am wilied am ateb gra-
fusol oddiwrth Dduw ar
arwyddion diogelaf o
adnabed hynni.*

NI rydd neb erfynniau
at arall ond a ddis-
gwyl am ateb, or modd
y byddont yn sefyll. Gwei-
sien Benhadad yr rhai oe-
ddynt ymbilwyr mewn
sach liain a rhaffau o am-
gylch, eu pennau tros eu
meistr, at *Ahab* orfoled-
dus a ddalient salw yn ddy-
fal a ddeuai dim oddiwrtho
ef, ar a allent hwy graffu

arno. Ar rwymedigaeth Ester ym mhllith y gweryfon iw dwyn at Abasferus i ddewis brenhines. Mordecaï a rodiodd bennyydd o flaen cyntedd yr gwragedd, i wybod llwyddiant Hester a pheth a wnelid iddi, y mac yn rheidiach o lawer i er-synwyr Duwiol a roesant i f, nu eu gweddiau at Dduw, mewn matterion or berthynas oruchelaf: i wilied beth a fydd y digwyddiad o honynnt, mal os llwyddant y byddo eu diolchgarwch yn gyfattebol: os amgen eu gofalichwilio allan y lle y mae yr attaliaeth, a holl ddiwydrwyd a ellir ei arfer iw symud ef. Ar hyn y mae'r P'samudd yn ymroi: Gwrandawaf beth a ddymaid yr arglwyd Dduw canys efe a dracib a heddwch i w bobl,

ac i w Sainct, mal na threans
drachefn at ynfydrwydd.
Felly *Micah* yn ail, y pryd
nad oedd na chefaill na
gwraig na phlant llai o lawer
gweision i ymddiried vd-
dynt mi edrychaf ar yr Ar- Mic.7 9.
glwydd (medd ef) disgwy-
liaf wrth Dduw fy iachy-
dwriaeth, fy Nuw am gw-
rendy. Yr unrhiw ddisgwy-
liad a welwn ni *Habacuc* yn
ei broffesu, gan ddisgwyl
beth a wnai Dduw yng-
hylch y dinistr bygythiol
oddiwrth y *Caldeaid* yr
hwn y bu ef ddifrifol i
weddio yn eu herbyn, safaf
fynisgwylfa (medd ef) ac
ym safydlaf ar y Twr, ac a
wiliaf i edrych beth a ddy-
waid ef wrthyf, a pheth at-
sebaf pan im cerydder. Ca-
nys yr hwn a dybio yn
ddigonol weddio, heb ddal
fulw

fulw pa ffrwyth a ddel o honi, ellir ei, gyffelybu ir
 oſtrids yr hon a âd ei hw-
 yau yn y ddaiar, ac ai cyn-
 heda hwy yn y llwch heb
 fawr brisio beth a ddel o
 honynnt wedi hynny. Rhaid
 in dichlyndod gofalus fod
 yn fwy na hynny, nid yn
 vnig i meddio yn wresog, ei-
 thr i wilied yn ammynedd-
 gar nes gweled rhyw ar-
 rydd ar ein daioni, am ein
 cyffur mewn bywoliaeth
 dda, a chywylgda ir rhai au
 esbant; nid yw Gwyithiau
 i ddysgwyl am danynt yma,
 yn y cyfriw oleuni eglur or
 Esgryl, yr hon a gadarn-
 hawyd irwy wrthiau: eithr
 dal fulwar ddigwyddiadau
 a ddylid, mal y gallon
 ddirnaf, Pa cyn bellod y
 cyrhaeddodd nerth ein gwe-
 ddiau.

Pan welodd gwas *Abraham* ai lygaid y modd y llwyddodd yr holl bethau a weddiasai ef am danynt, wrth waith parodrwydd *Rebecca* yn rhoddi iddo ddiod, ac yn dyfrhau ei gamelod, ni amheuodd na wrandawsai Dduw ei weddi.

A chyffur *Hannah* yn ol gweddio at Dduw am gael mab oedd eglurwch odiaethol, na fwrnid moi gobaith yn ofer.

Logic neu *ymresymiaith* Gwraig *Manoab* yn y cyfriw achosion a eill sefyll am reol, y weithred anharwain ni at y gweithredwr, a hynny a welwn at y peth y cewiliwn ar ei ol. *Pemynasen* (medd hi) yr Arglydd ein lladd ni (mal yr ychchwi fyngwr yntybed)

ni.

ni. ddyrbynnasei ef boeth
offrwm, a bwyd offrwm on
llaw ni, ac ni ddangbosasei
efe i ni yr boll besban byn,
ac ni pharasei efe i ni y
pryd hyn glynwed y fath be-
thau. Ar addadlaith y wraig
hon gan hynny, pa ham
na ddichon y lgwyr goreu
ar gwragedd syned ym
mlaen fal hyn i galglu a
dyfalu beth a ddaw o
gweddiau duwiolaf? Y mae
r Apostol at y Galatiaid
yn gosod i lawr naw o
ffrwythau yr yspsyd, a phwy
bynnac sydd yn gynysgae-
ddol or rhain nid ydyw tan
varhiw gyfraih gondem-
nedig yr rhain ydynt, 1. Ca-
riad. 2. Llawenydd. 3. Tan-
ghneddyf. 4. Hirymaros.
5. Gymwynasgarwch. 6. Dai-
oni. 7. Ffydd. 8. Add-
fwynder. 9. Dirwest.

Oc yn ol iwallt ein erfynnian Gal. 5.22,
gofyngedig ac Dduw yn ol²³.
holiad dianneddol ein cydwyl-
boden dienog, y cawn ein ca-
riad i Dduw a dyn yn cyn-
nyddu, ein llawenydd, trwy
ryw ddigwyddiadau daionus
yn derchafu, ein beddwch,
yn gystal i mewn, ac allan,
wedi ei gadaruhau, ein bir
ymares wedi ei fywbau, ein
cymwynasgarwch heb ei
gamarfer, ein synwyr neu
ein daioni yn fwy cymerad-
wy, ein ffyrdd neu ein ffy-
dlondeb yn cael ymddiri-
aid ynddynt, ein addfwynder
yn ynnill eraill, an cyme-
droldeb tymerus mewn
rhiw fesur da yn gwellhau;
pa ham na allwn niddiben-
nu neu *concludio* fod ein
holl weddiau wedi ei cyme-
ryd i mewn, ai gosod ar y
llinyn, neu r ffil yn Stafell.

Seren.

*Seren Duw, i feddwl ym
mhellach am danynt in dai-
onian lles ni? Canys wrth
ein gwaith yn rhodio yn yr
Gal. 5.16. yspryd mal y mae r Apostol yn rhoi rheol yno) ni
gawn wybod pa ffordd y
mae r yspryd yn cbwythu,
wrth yr hwn yr ym yn byw.
Ac ir rhodio hwn yn yr
yspryd, y mae n rheidiol
faith cydymaith.*

1. Goleuni heb yr hwn
nid oes na *rhodio na gwei-
thio*. Y mae r nos yn dy-
fod pryd na all yn dyn wei-
thio.

2. Hyder i ddyfod o hyd
ir *nefoedd, lle mynnem ein
bod yn gimaint nad ydym
ni yma ond dieithriaid a
phererynnion.*

3. Cariad ir wlad ir hon
yr ydym yn rhodio; wrth
fod yn absenol oddywrr
yr

Joa. 9. 4.
Psa. 107.
30
Psa. 39.
2 Cor. 5.
6.

yr hon, y mae hiraeth David, pa bryd y deuaf, ac yr ym ddangosaf o flaen Duv, yr hen Simeon yn ceisio ei lythyrau gollyngdod yr aw. *Pla. 42. 2.* rbon Arglwydd y gollyngi dy was i ymadel mewn tanghae- *Luk. 2. 15.* ddyf, yn ol dy air: a, dymuniad St. Paul i gael ei ym- *Phil. 1. 23.* ddattodiad ac i fod gyd a christ.

4. Diogelwch on bod yn y ffordd vnon atti, gwe-
lwch pa fodd y rhodiocb yn adiesceulus (medd yr Apostl) nid fel anoethion ond fel doethion gan brynnur amser oblegit y dyddian sy ddrwg.

5. Sobrwydd, canys gwyn- *Pla. 119.*
fydedig yw yr rhai per- *1. 5.*
ffaith eu ffyrdd, y rhai a ro-
diant ynghyfrath yr Arglwydd, yr hon ai harwain yn ddiogel fendigedig.

6. He-

5. Heddychlonrhwydd ai
cyd-yndeithwyr, gwelwch
na syrthioch allan ar y
ffordd (medd *Joseph* wrth
ei frod yr) yr hyn fynychaf
a wnaeon *trywag* ogoiant,
(hynny y mae i'r Apostl yn
ei ddanod) gan ymmanog ei
gilydd gan genfigennu wrth
ei gilydd, pryd y mae cyf-
fredin flinderau neu fendi-
thion, yn ein annog ni
fwyaf i undebo.

7. Diddianwch syn me-
bybwys yr holl groesau ar y
ffordd ac an cyffura ni i fy-
ned ym mlaen gyd a sic-
erwydd or goron, a osodwyd
on blaen ni: y rhai a o-
cheneidiant ac a waeddant
am ffieidd-dra yr amsero-
edd, ac a welant (megis)
llaw dduw yn dderchafe-
dig i daro, a gant weled
rhai wedi eu nodi (megis
yn).

yn Ezechiel ar Dadcuddiad) Eze. 9.4.
yr hyn a allwn ni wybod Dad. 7.3.
ynom ein hunain, os gwe-
lwn gyfluniad rhwng ein
gwe.thredoedd an erfyn-
niau. Canys oni ddichon
ef yr hwn (megis gwir Na-
thaniel heb dwyll) syn ei
gael ei hunan yn *ostyngedig*
ynddo ei hunan, yn ailaru
am ei bechodau, yn *add-
fwys* wrth ei gefeillion, yn
wemynn a *sychedu* i wneu-
thur daioni i bob dyn; yn
drugarog wrth y truan; yn
bur yn ei amcanion, yn
amyneddgar yn diodref ca-
mau, er mwym cyfiau-
nder, ddiweddu yn ddiogel-
fod n'd o *fendith* wedi ei
daro arno, yr hwn yw'r
prif nod, y mae ein gwe-
ddiau yn saethu ato ond
paham y rhaid i ni fyned
ym mhellach yn hyn o beth

na gweddi r Arglwydd: os
gwelwn ein meddyliau yn
ddidueddol yn ymdrechui
amgylchu:

1. Sancteiddio enw Duw
vwchlaw pob peth.

2. I dderchasu ei *Deir-*
nas ai ecclwys.

3. I wneuthur ei *ewyl-*
lys yn cadw ei air.

4. I gydnabod gyd ag
holl ddiolchgarwch ein *ba-*
raben yddiol.

5. Ein parodrwydd i
faddeu i bawb eraill ei *cam-*
weddau yn ein herbyn, fel
y gallom dderbyn maddeu-
ant on holl *bechoda* oddi-
wrtho ef.

6. Ein deisyfiadau i fod
yu rhydd oddiwrth holl
brofedigaethau y *cnaud* ar
byd, yn yr rhai in difethir,
os gadewir ni i ni ein hu-
nain. Ac,

7. On

7. On ymddiffyniad rhag rhuthrau a dichellion y llaw rhwadwy hwnnw yr hwn sydd bob amser yn rhodio oddiamgylch, gan geisio y neb a allo ei *lyngru*. Oni ddylai y cyfriw ddeisyfiadau calonnog, y rhai ni allant gyfodi oddiwrth ein nerth ein hunain, ein sicrhau ni fod adroddiad calonnog y weddi hon o *gy-sylltiad y mab*, yn cael ffafor gyd ar Tad, in buddygoliaeth oreu ni mewn amser dyledus iw gyflawni.

Mal hyn y cawsoch chwi (fy mhlant anwyl) angen-rheidrwydd Gweddi, ac at bwy y mae ei thueddu, y pethau sydd i ni i weddio am danynt; ac anrhydedd cyfreithlon iw arfer wrth ofyn: yr attaliaeth a eill ei rhwystro, ar cymorth eill

ci-

*I The. 5.
17.*

ei gwneuthur yn ffrywylan,
yr arwyddion trwy y rhai
y gallwn ddywedyd or di-
wedd fod ein gweddiau yn
cael ffasor i gael eu derbyn.
I roi diben dedwyddol gan
hynny i'r paratoad yma:
pryd y gosodom ni ein hu-
nain i weddio yr hyn (mal
y dywaid yr Apostol i ni)
sydd raid bod yn ddibaid.

1. Anherfynol Fawrhy-
di Duw.

2. Ein Gwaeldra ein hu-
nain.

3. Twyll a chynddeiri-
ogrwydd ein gwrt hwyne-
bwyr, y cnawd, y byd, ar
cythrael.

4. Pwys y gorchwyl, yr
awn yn ei gylch, sef un ai
ein gwneuthur, ai ein an-
rheithio yn ollawl.

5. Yr hawl sydd genym
yn; ein iachawdwr *Fesn*
Grist

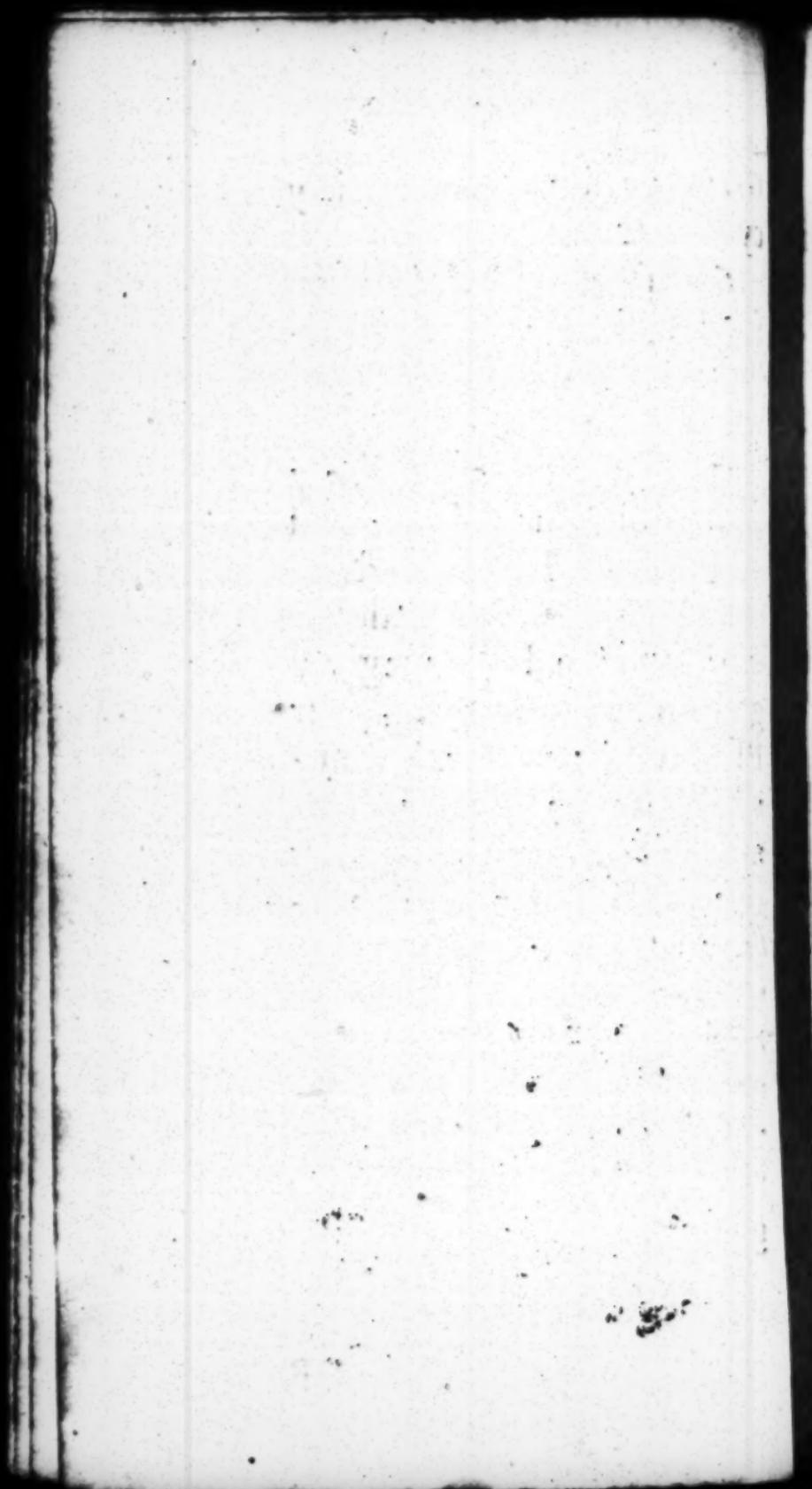
*Grist, yr hwn a wnaeth y
cymod trofom.*

6. Y cyfrif *diddiangol*
sydd i ni iw roi, ar anhy-
spyfrwydd or amser y gel-
wir am danom.

7. Yn olaf, *unionder* y
farn ddigyfnewidiol, sydd
raid ei ystyried yn ddic-
sceulus ac yn grefyddol ei
osod at y galon, megis y
gallom felly broffesu gyd ar-
Psalmydd : *ciliwch oddi-*

Ps. 4 8,9.

*wrthyf oll weithredwyr an-
wiredd canys yr Arglwydd a
glywodd lef fy wylofain, cly-
bn r Arglwydd fy neifyfiad
yr Arglwydd a dderbyn fy
ngweddi.* Y modd y gw-
newch hyn yn neullduol, mi
rof gais ar osod i chwi hyf-
forddiad eglur, yn yr hyn a
ganlyn.

YR
AIL RHAN

Ynghylch

Gweddi neullduol.

Geddiau a widdir eu bod yn ai yn *neullduol* ai yn *gyhoeddus*, yr rheini a gyfrifir yn *neullduol*, yr rhai nid ydynt yn vniig yn **cyfwrdd** ac achosion *neullduol*, eithr mal y maent yn rhagori oddiwrth weddiau parchedig mewn cyfarfod *cyhoeddus*, yn nhŷ Dduw, ac, a ellir eu cyfrif i fod megis :

G 1. Pet.

1. Personol, neu weddi
yn ddirgel.

2. Cartrefol neu weddi
au yn y Teulu.

3. Berdithiau neu gyfar-
chiadau a chefawl.

4. *Psalmau, Hymnau*
gerdd yspriydol cyfaddasi
amriw ddigwyddiadau.

5. Ergydiau, ar bob
math o feddyliau ucu wr-
thiddrychau.

6. Galarnad am bechodi
neu drueni:

7. Annogaeth, neu gy-
surwch i bob math ar Griff-
nogawl ddiddanwch,
ymroad.

P E N. I.

*Am bersonol neu ddirgel
weddian.*

YCwestmin a osododd
yr Apostol yw: *p^a*
ddyn a edwyn bethau dyn, ^{i Cor. 2.}
ond yspryd dyn yr hwn ^{II.}
sydd yn ddо ef? Ac ni el-
lir ei atteb fod arall ond
fel yr atrebodd ef yn lle
arall: fod yspryd yn ma-
bwysiad trwy'r hwn yr ydym
yn llefain Abba Dad ^{Rheuf. S.} *yn* ^{15, 16.}
dwyn testiolaeth an hyspryd
ni ein bod ni yn blant i
Dduw.

Yr yspryd hwn sydd
gydwybodol an llygredi-
gaethau ni, ac an pechodau
diogelaf; am ba rai os ein
calonau an condemna ni, y
mae Duw yn fwy nan ca-

G 2 lonnau,

lonnau, i gospî ac i dru-
 Joh. 3. 20, garhau; fel y byddo ei
 21. gyfiawnder neu ci druga-
 redd yn ei dywys ef: eithr
 os ein calonnau nin con-
 demna yno y mae i ni hyder-
 tu ac at Dduw.

Psa 139. 1.
 22. 4. Rhaid yw ymgynghori a
 llyfr y cydwybod yn y
 cyfriw achosion yn vniq:
 oddi yma yr oedd yr awe-
 nydd fwydiol ir netol ana-
 dledig Psalmydd : Argl-
 wydd chwiliaist, ac adna-
 buost fi. ti edwaenest fy
 eisteddiad, am cyfodiad deelli
 fy meddwl o bell, Amgyl-
 chyni fy llwybr am gorwe-
 ddfa, ac hyspys wyt yn fy
 hell ffyrdd. Canys nid oes
 air yn fy nhafod ond wele
 Arglwydd ti au gwyddost o!.
 Ir un deunydd yw'r cyd-
 nabod ystyriol hwnnw,
 mewn lle arall. Pwy a ddeall
 ci

ei gamweddau, glanha fi ^{Pla. 19 12,}
 oddiwrth fy meian cuddiedig, ^{13, 14.}
 Atal hefyd dy mas oddiwrth
 bechodau rhyfygus na ar-
 glwyddiaethant arnaf, yno
 im perfeithir ac im glan-
 heur oddiwrth anwiredd
 lawer. Dyma gynnydd pe-
 chod, megis plentyn yn y
 groth. Oddiwrth sy mudi-
 adau prin ystyriol, i wneu-
 thur anwreddau dirgel;
 yr rhai oni chyfarfyddan a
 rhiw senn gyhoeddus, hwy
 a feiddiant bob yn ychydig
 ymddangos ar gyhoedd,
 a chynyddu or diwedd ir
 anwiredd mawr hwnnw i
ferrio eu cydwylod, ai wneu-^{1 Tim. 4:}
 thur ef yn ddibris o vffern.²
 neu r nefoedd: y neidr-
 hon oni leddir, yn wy a
 ddaw yn y man yn *Sarph*
hedegog tra-pheryglus; yr
 hon yn vnig a ellir ei churo

i lawr ai lladd trwy weddi-
au personol i wrthwynebu
y profedigaethau, dychryni-
adon ar rhuthrau an gor-
thryma yn fwyaf: yn awr
yr rhain sydd vning adna-
byddus i Dduw a ninnau ein
hunain; Ar Tad a wel yn
y dirgel ein deifyfiadau
neullduol, an gobrwya yn
egored iw ogoiant, ac in
lles goreu. Hyn a wyddai
Jacob yn dda, ac am hyn-
ny ar y newydd dychry-
nllyd o fo& ei frawd Esaus.
yn dysod a phedwar cant
o wyr yn ei erbyn ef, ef ai
gofododd ci hun at y weddi
personol effeithiol yma, mal
y rhoesai ofn yn ei ben at
yr achos bresennol hon:
O Dduw fy nhad Abraham,
a Duw fy nhad Isaac, ti Ar-
glwydd yr hwn ja ddwedaist
wrthysf, dychwel iib wlad

ac at dy genedl a g̃ mi a wns,
 ddaioni i ti, ni ryglyddais y
 lleiaf osh boll drugareddau
 di, nag or boll wirionedd
 a wnaethost ath was, oblegit
 am ffon y daethym tros yr Gen. 32,
 Irddonen hon, ond yn awr &c.

yr ydwyf yn ddwy fintai, A-
 chub fi attolwg o law fy
 mrawd o law Esau, oblegit
 yr ydwyf fi yn ei osni ef,
 rhag dyfod o hono ef am
 iero ar fam gyd ar plant.
 Mal hyn 'yr ymaflodd ef a
 Duw ac a gafas fendith,
 ac fel hyn y mae n rhaid ir
 holl genedlaeth o honynt
 wneuthur; *ei coisiant ef, ie Ps. 42. 6.*

yr ysbaddaden bigog yngly-
 nawd St. Paul ai cernodiodd
 ef i ostyng eiddrwydd, nid
 oedd neb yn gwybod hyn
 ond efe ei hun, eithr pa-

feddyginiath a welwn ni
 iddo gymeryd i w thynt
 ymaith? dim yn y byd
 ond gweddi bersonol. Am
 y peith byn (medd ef) mi
 atolygais ir Arglwydd ar
 fod iddo ymadel a mi. Ar
 atieb a dderbyniodd gan
 Dduw oedd dragrafusol.
Digon i ti syngras i canys
fy nerth i a berfeithir
mewn gwendyd. Yn yr rhain
 ar cyffelyb ymarfer o ddu-
 wioldeb, y mae i chwi Sam-
 pleri (fy merched) y medd
 ich cymhwys o eich hunain
 a gweddiau personol, ar
 bobrhiw ddigwyddiadau
 neullduol: pechodaun mon-
 wesig, temptiadau cnawdol,
 a diffygion dirgel ydynt yn
 digwyddo ir gorau, ac ni
 wyr neb gystal ple y mae
 r esgid yn gwasgu a hwn
 ai gwisg hi : yn y cyfriw
 achos

achos gan hynny angeno-
etid y matter a ddychy-
mig yn fuan, ffurf cyfarte-
bol in dymuniadau: nid
oedd ar *Hannah* ddigllon
amblantadwy, eisiau yn i
adrodd wrthi heblaw chwe-
rwedd 'ei henaid i ddysgu
iddi weddio mal hyn at yr
Arglwydd: o *Arglwydd y
lluoedd os gan edrych yr
edrychi ar gystudd dy law-
forwyn, ac am cosi i, ie nid
anghosi dy lawforwyn, onid
rhoddi i th laforwyn fab, yna
y rhoddaf ef ir *Arglwydd*
holl ddyddian ei einioes.
Nid rhaid i mi ddywedyd
y modd y ffynnodd y weddi-
hon, Histori Samuel a wy-
ddis yn dda. Oddiwrth
ofn Esther, ar yr anturi-
aeth beryglus a wnaeth at
fawredd-tawr *Ahasferus* ar
taerder rheidiol am y twyn
a gymerth mewn llaw, y*

mae genym y weddi ber-thynasol hon: O sy Arglwydd ein Brenin ni wyt ti yn unig, cynnoribwya si yr hon ydwyf unig, ac heb gynnoribwyydd genyf, ond tyd, oblegit y mae yn gyfngi iawn arnaf. O Dduw cadarnach na neb, gwrengo lefain y rhai dio-baith, gwared ni o law dry-gonus, ie gwaredfi em hofn.

Ester 14
3,4,19.

Y weddi hon er ei bod yn *Apocryphal*, gofidiau yr amseroedd yma ai gwnaeth mewn modd yn *Canonicol*. Y peryglon nid ydynt anhebyg; y cwbl oll ym mron colli heb obaith o ymwared ond trwy gy-hoeddus a ncuilltuol weddi, hamddenol, ac achosawl, y rhai nid rhaid vddynt gil-gwthio y naill y llall, eithr yn dyledus gymeryd ei cylch yn ei hamriw lcoedd.

leoedd. *Extemporal a phersonol* ddychmygion ar a-chosion neulltuol (y rhai a ymddengys yn rhyfynych) y mae yn rhaid i ni eu canmol, a bod ar fath barodrwydd gyd a ni ynghadw; eithr mewn cynylliedfaoedd cyhoeddus, lle y mae pobl Dduw yn dystod ynghyd nid yn vnig i wrando, yr hyn a fyddai athrawiaeth vddynt, eithr yn enwedig i gyffesu eu pechodau, ac i broffesu eu ffydd, ac i roddi diolch i Dduw o'i geneuau ei hunain mewn modd vnfurfiol am ei ho'l fendithiau, ac i ofyn y pethau a fyddo dyledus ac angenrheidiol yn gystal ar les y corph ar enaid, nid yn vnig vddynt eu hunain, eithr tros eu brodyr ym mha le bynnac ya wascaredig,

dig, yn bresennol, neu yn
orthrymedig, yn y cyfriw
ddefosionau cyhoeddus, gw-
yr ieuatingc, a gwyrifon,
besyd, henafgwyr a llan-
cian, pawb yn ol ei allu-
sy raid vddynt weithredu.
cu rhannau rhagscrifenedig
gyd ar Gwenidog, a moli-
enw Dau. Rhaid vddynt
oll yni vnfyrd vno i ddy-
wedyd Holl alluog Dau a
thru garroccaf Dad, ni be-
chafom, ac a aethom ar ge-
feilorn allan oth ffyrdd di-
mal defaid ar gyfrgoll.
Pawb i ateb cychwyniad y
Gwenidog, Oi Argiwydd
egor ein gwehusau an geneu
a sylweddol foliant. Pawb
i llyfyll i tyr u. gyd ag ef,
sy n blaenor i yn y ffordd.
[Credaf yn Num Dad, holl
alluog, gwneuthurwr nef a
caiar] canys, onid oedd

yr

yr Hosannah gan y plant
 yn y Deml, yn cael ei
 ganmol a'i gyfionbau gan
 ein jachawdwr yn erbyn yr
 rhai ni synent glywed neb
 yn yr Ecclwys ond hwynt
 hwy eu hunain. A pha ham-
 na eill y gynulleidfa yn gy-
 stal vno ar Gwenidog yn
 gweddio aq. yn canu (neu i
 lefaru at y pung) mewn
 gweddiau o ymadrodd di-
 gynghanedd mewn ffurf o-
 fodedig, mor gydseiniol
 ac mewn ffurf ofodedig o
 weddiau argân: a raid vd-
 dynt cdyfod ynghyd i
 ryfeddu neu i farnu ar
 ddoniau rhyw wenidog,
 ac heb gyflawni dim
 eu hunain: Ac oes y fath
 Anghysfondeb neu wrthwy-
 neb rhwng duwiol bregethu
 iddynion, a chyhoeddi gwc-
 diau: gosodedig i Dduw,
 mal

mai na allant sesyll ill dau
ynghyd, ar nailt yn well
o herwydd y llall? fe ddar-
fu i wyr mor grefyddol a
doethion hyd yn hyn ac
ar a fedrwn ni weled) sydd
yr awrhon, osod ar lawr
fodd arall, yr rhain y gw-
naech chwi yn dda eu ca-
lynnes eich gorchfygu chwi
a rhefymau gwell nag a
ddangoswyd i chwi etto.

P E N. X I.

Am weddian ir Teulu.

1 Tim. 5.
8.

OS oes neb heb ddarbed,
neu ragdalarparu iros
yr oiddo, ac yn enwedig ei
deulu, neu r ceraint a ber-
thyn iddo (medd yr Apo-
stol) ef a widodd y ffydd, a
gwaeth yw na'r diffydd.

Yr

Yr awrhon os gorchymynnir hyn mewn *mattierungion* amserol, paham na ofynnir hwynt yn fwy *dirifol*, mewn achosion *y-sprydol* o gimaint ac y mae'r nefoedd iw rhoi o flaen y ddauar, ar enaid o flaen y corph: Canys os yr Ar. *Psal. 127.*
glwydd ni adeilada y ty, ofer^{1,2}.
y Hafuria ei adeiladwyr wr-iho: os yr Arglwydd ni cheidw'r ddinas, ofer y gwilia y ceidwaid: Hafurio a gwilio a allwn gan hwyr a chan foreu, bwyta bara gofalu, heb fod ddim nes, oni bydd gogoneiddus Fawrhydi ein Duw arnom ni, i lwyddo gwaith ein dwylaw, ac i roddi Hw-yddiant a chwsg *iw rai anwyl*: Gen hynny y rhai perchen tai a ddisgwyliant fendithion y *Psalm beriodas*

(a)

(a arferir mor berthynasol yn ein llyfr Gweddiau arnynt hwy ai heiddo, rhaid vddynt mor ofalus ac oedd *Abrabam* i gael ei hathrawi-aethu yn dduwiol, ai *Cateceisio n dda* (mal y *trychans ar deunaw*, ar rhai yr ymlidiodd ef bedwar Brenin gorfo'eddus y Gogledd, ac a ddyg yr anrhaith a gymerasant hwy.) Ar Duw hwn a gyfrannodd ei gyfrinach ag ef oi arfaeth i ddinistrio *Sodem a Gomarraf*, ar Arglwydd a ddywedodd a gelaf si rhag *Abrabam* yr hyn a wnaf? Canys mi ai hadwaen ef, y gorchymyn ef iw blant, ac iw dylwyth ar ei ol, gadw o honyn ffordd yr Arglwydd, gan wneuthur cyflawnder a barn, y ffrwyth or hon athrawiaeth deuluaid.

Gen. 18.2. 19 17.

aidd, a welwn ni yn ol
 hynny yngwedi a ffyddlon-
 deb ei brif was, yr hwn a
 anfonodd ef i mesopotamia
 i gyrchu gwraig iw fab
Isaac. Gweddi y gwas sydd
 hynodoliawn, o Arglwydd
 fy meistr Abraham, atolwg
 pâr i mi lwyddiant beddyw,
 a gwna drugaredd am meistr
 Abraham. Yno y canlyn:
 yn dilyn *ei negesau hyn,
 ef a naccadd o fwyta neu
 yfed, nos derbyn ateb bo-
 dlonol, ac yno ni angho-
 fiodd ei ddiolchgarwch i
 Dduw, eithr ymgrymodd
 hyd lawr ir Arglwydd.
 Och am y fath weision yn
 ein plith ni Griftnogion,
 nid oes arnom eisiau cy-
 foeth, ond gofal a chyd-
 wybod, a rhoi esampl dda
 iw gwneuthur hwynt fel-
 ly.

Yn

Yn hyn o beth fe ddi-chon *Fob* allan o wlad u^z
o blith y cenedloedd teby-gol, eill eilwaith fod yn batrwm i feistred teuluedd
eu hunain; mor lforeuol y codai ef, ac mor ddiwyd i edrych ar gamgylchiadau
ei feibion a'r colgar? i w ben-dithio ac i offrwm poeth
offrymautrofystyr, canys medd
ef ond o did sy meibion a
bechafant ac a felldisbla-sant ycbydig ar Ddum yn ei
calonnan, felly y gwnai
Fob yr holl ddyddian hynny.

Am Eli nid ydym yn gweled dim drwg ynddo,
o hono ei hun, yr oedd ef yn ben wr da, a diniwaid,
etlo eisiau cymeryd cwrs
caethach ai feibion oedd ynt mewn drygair, pa
fath dorrgweddwf a dyn-nodd

nodd ef arno ci hun ai
deulu.

Da y meddylodd *David* mewn pryd wrth osod
ci deulu (ond odid yn ol
y trwmder a wnaethai rai
oi blant anwylaf iddo ef)
ni chaiff dyn drygionus,
anffyddlon cildynnus enlli-
biwr, balch cyndyn, twyllo-
drus, drigo o fewn fyn nhy. Psal.101.
ad 6.
Na (medd ef) fy llygaid
fydd ar ffyddloniaid y tir,
fel y trigant gyd a mi, yr
hwnnw a rodio mewn ffordd
berffaith, hwnnw am gwasa-
naetha i.

Na: os gwelir capten
Cornelius yn ofni Duw yn
ddifrifol, ac i fod yn ddi-
frifol, ac i fod yn ddyfal
ddianwadal yn ei weddiau,
ni bydd arno eisiau gweisi-
on yn dylwyth Ty, a mi-
lwr defosionol, yr hwn y
galle

A&T. 10.7. gallo ef ymddiried iddo yn ei fatterion pennaf, y cyfriw arwainydd yw esampl dda, i ddaoniac athrawi-aeth gartrefol, i ragedfaenu dinistr. Y mae hyn yn sefyll yn chwedig mewn go-lygiad dyfal, gan ddal pob un sy tan eini llaw iw beunyddol ddefosionau, ai gor-chwylion' gosodedig. Ar ddefosionau hynny, sy raid ynddynt fod yn gyntaf mewn ffurf osodedig, ar cyfriw y gallo bawb yn oreu fod yn gydnabyddus a hi, wedi ei gwneuthur yn hawdd yn ciddyd hwy i dawyn eu rhan ynddynt.

Yn nesaf y pryd ar lle ir cydrediad ar cyfarfod hyn sy raid ei drefnou felly, lle y gallo y rhan fwyaf (oni allant eu gyd) fod yn bresennol. Lle geill mynchy ailad-

ailadrodd yr vnrhiw oeso-
dedig ffurf, wncuthur y
cyfriw *seliad* mal y gallo
yr anysgediccaf, ar rhai
bychain ei ddysgu ar ei da-
fod leserydd, yr hyn a gy-
faddef yr rhai goreu eu do-
niau fod yn dra-flesawl a
chanmoladwy, ac yn am-
hossibl ei ddysgu oddiwrth
cwyllyflawn hoffder o am-
rywogaeth, yr hyn a dawdd
yn ei adrodd, ac yn anawdd
ei ail ddywedyd gan yr
rhai ai dychymygodd mor
brysur.

Yr awr hon **Gweddiau**
teuluaidd ydynt arferedig
o fod *foren a phrydnarion*.

Am foreuol weddi, fe
gair gweled o herwydd
llawer o dra fferthion i lu-
ddies n teulu it vnfan, mae
goreu amser yw yn ddigy-
frwng o flaen ciniaw, yno

y pentreulu, neu y cymwysaf
ym mhliith y gymylleidfa,
a bennodo ef eill fyned
ymlaen yn y modd yma.

1. Ar Gyffes gyffredin.
*Hollalluag Ddum a thrugar-
gocaf Dad, &c.* i w dywe-
dyd ~~yr~~ ei ol gan bawb oll
yn ddefosionol ar eu gliniau
dyno.

2. Y ddwy weddi adna-
hyddus hynny, un am dan-
banneddf, O Ddum yr hwn
wyt Awdur tangbanneddf a
charwr cytundeb. Y llall
am Ras ac ymddyfyniad a
ganlyn; O Arglydd ein tad
nefol hell-alluog a i tragy-
wyddol Ddum ellir yn gym-
hesur eu rhoi yn ychwaneg
atti. Yn y trydydd lle
dowch i fewn ar Scrythy-
rau cymysgedig gyd a gwe-
ddi yr Arglydd yn ei ca-
nol hwynt, mal y trefnwyd
hwynr,

hwynyt yn llyfr yr Ecclwys,
Arglwydd trugarha wrbym
Crist trugarha wrthym, Etw
tad, &c. O Arglwydd dan-
gos dy drugared arnwm, &c.
hyd y diwedd O Arglwydd
glaumba ein calonau y-
nom.

4. Yn ol y cymysgedig
 erfyniad hwnnw *Ni atso-*
lwgwn i ti o Dad] &c. am
 bardynu ein gwendydjaithro
 oddiwrthym gospedigaethau
 haeddedigol, gan ein cryf-
 hau a gobaith a pharhad
 mewn sancteiddrwydd a
 phurdeb, fe ellir.

5. Cysylltu y weddi hon-
 no, a erfyn gael on gwe-
 ddiau beius eu derbyn yn
 rasusol, *O Daun yr hwn biau*
o naturiaeth a phriadoldeb
drugarbau yn wastad a ma-
ddeu, &c. Ac felly y fen-
 dith gyffredin *Rbad ein*

Har-

*Harglwydd Jēsu Grifft a serch
Dum &c. addichon wneuthur y diwedd i fynu.*

Pryd nawnol weddi (i gyrchu ato yn barchedig yn ai yn ddifyfrwng o flaen Swpper, neu cyn i'r teulu ymadael iw gorphy-wysfa) ciff rhagddo yn un ffunyd.

1. Ar gyffes holl-allnog **Dduw** a thrugaroccaf Dad &c. neu) y gyffes arall o flaen derbyn y Cymun, Oll-alluog Dāw Tad ein Harglwyd Jēsu Grifft Gwneuthurwr pob peth, barnwr pib dyn, &c.

2. Yno y daw y ddau golect i mewn O Dāw oddiwrth yr hwn y daw pob deisyfiadau da &c. a Golcua ein tywyllwch &c. cyfattebol ir ddau golect yn y borau.

3. Yn

3. Yn tol hynny s Arglwydd trugarha wrthym &c. ac adrodd gweddi yr Arglwydd (megis yn y boreu) chwi ellwch gymeryd y deisfiadau byrrion i gyd aiteb, oddiwrth ein gelynnion ymddiffyn ni o trist, yn rasusol edrych ar ein poenedigaethau &c. hyd y diwedd. Ac yno ni atolygwn i ti o Dâd &c. O Ddew yr hwn biau o naturiaeth a phriodoldeb &c. a Rhad ein Harglwydd Fesu Grif. a chwanegir mal yn y foreuol weddi.

Modd eglurach neu fwy gwaranteedig am weddiau Teulu, gosodant hwy allan yr rhai ai cafas. Am ddnaf fy hyn rhaid i mi gyffisu, na chyfarfu fy hir fy ffieth ym mhli h llawer o amldra, ar cyffelyb am

H ciriau

eiriau a matter met gel-
 fyddgar gymwysol. Ac ni
 ellir mom perswadio i, neu
 ddwyn ar ddeall i mi, fod y
 gwyr dysgedig hynny ar
 Merthyrion yr rhai oedd ynto
 gysylltwyr on Hyfrdgwas-
 naeth, dim on hyrr o ran
 dwysder dysgsideith neu
 dduwioldeb, ar gwyr hynny,
 yr rhai sydd yn sefyll
 yn yr oes hon ar eu don-
 niau neu reddion, ac yn
 cymetyd arnynt (mal y
 dywedir) wellbau y Mag-
 nificas ei hr ni wasanaetha
 i mi yscoi or ffordd: y
 maa genych yn yr athra-
 wieth flacnaf y Gweddian
 teuluaidd cyffredin, am y
 bosau ar hwyr trwy yr
 wylhos. Suliau a gwy-
 liau fe aeh diwellir yn gy-
 hoeddus yn yr Eclwys
 (yr hon a fynwn i chwi
 yn

yn grefyddol sy'n ych gyru
chu atid; etto y mercherad
ar gwenerau yn yr wythnos
allant gydwys yn fuddiol y
cyfnewidiad hyn yn y weddi
foreuol yn unig.

Ar ydyd mercher by-
dded eich dechrenad.

1. Arglwydd egor ein
gwefusau ar cyfatterbiad
cyfnewidiol hynny a Gon-
giant ir Tad &c. a'i gan-
lyn.

2. Yno credo yr Apo-
stolian iw adrodd gan bawb
oll gan sefyd gyd ar hwn
syda yn gwasanaethu. Cre-
daf yn Num Dad oll-allnog,
&c.

3. Y weddi o flaen y gor-
chymynyon ellir ei adrodd
ar lliniau Hollanog Dduw
ir hyn y mae pob calon yn
egored a phob deisif yn
gydnabyddus, &c. Yno.

4. Y gellir adrodd y gor-chymynion gan y **Gwenedog** o'i sefyll at hyn, y lleill eu gyd ar eu gliniau mal y maent yn arferedig mewn gweddiau cyhoeddus ddatgan ei deisifia-dau gan ddywedyd **Arglwydd trugarha wrthym**, &c.

5. Yn y pumed lle yn yngwaneg y gellir dywe-dyd y weddi iros holl estat **Ecclesiys Crist** yma yn milwrio ar y ddaiar, fel y mae cennych: **Holl-alluog Dduw yr hwn sydd ai deirnas yn dragwyddol ai allu yn anfeidrol, trugarha wrth y gynyddedfa hon** &c. ac yno mat er blaen o **Dduw yr hwn sydd o naturiaeth a phriedoldeb yn wastad i drugarhan a maddeu** &c. A Rhad ein Horglwydd Jesu **Crist a wna y diwedd allan.**

Hyn

Hyn a fywha ynom gof-fadwriaeth Credo yr Apostolion (yr hyn a addaw-som ni ei broffesu ai gredu yn ein Bedydd) ac or deg gorchymynnion, y rhai a scrifennwyd gan sys y Tad, ac ni ddiddymed errioed gan y mab, ond eu esponnio ai deongli ac erchi eu cadw yn ddyfal, rhoi heibio yr rhai hyn, eill beri i lawer (yn en-wedig i'r rhai clearwybod a gwirion) fod tan y cyfriw argyoeddiaid ir Prophwyd, y rhai sydd yn weddwl perim pobl anghofio fy enw Jer.23.17. trwy eu breuddwydion, ac heb gofio i ba ryw ffydd eu Bedyddiwyd hwynt.

Am y Swydd ddydd
Gwener yn y foreuol weddi
y liturgi tel y mae yn
H 3 scsyll

sefyll a wasanaetha mor llawn gan Ddechreu Dduw Tad or nef, &c. a diweddi a Rhad ein Harglwydd Ffesu Grifft, &c.

Ac felly y mae cennych chwi y gweddian cynefinol aksaredig gyd ach teulu: Os yn neulltwol heb law hymny, pan orweddnoch chwi i lawr i gysgu, neu gyfodi yn y boreu y mynach chwi gael rhyw fath ar weddian ich gorchymyn i Dduw, anawdd i chwi gyfarfod ag vnrhiw mwy ffwrwylhawn, a eill fod yn gymwys i chwi am y borau, na honno, Hellal-luog a i bragrafusol Dduw, yr wyf yn diolch i ti yn osyngedig am y cwsig melus ar esmwythdra cyffurus, &c. ar llall am yr hwyr:

O Drugarog Dduw a Thad
nefol, pa'n bynnac ai cys-
gu ai effro, byw ai marw
dy eiddo de ydym bob am-
ser &c. iw cael yn amlaf
yn niwedd ein llyfrau Ec-
clwyfig; yr hyn o'i arferu
yn defosionol, an dwg ni
ir cydnabod diolchgar hwn-
nw, a wna i'r Psalmiudd:
Mi orweddais ac agysgais;
ac a ddeffroais canys yr A-
glwysedd am cynhaliodd.

P E N. III.

*Am fendithian a chyfar-
cbladan acbosawl.*

BEndithion a ellir eu
deall amriw sodd. Pob
ffafor a wneolo Duw i ni, a
ninnau y a talu dio'ch icde
ef, a elwir bendithion yn
ddiragor, am yr rhain mwy
ar ol hyn yma. Yma y
cyfrifir Beendithion: y tyr-
nan da, neu r talu diolch
cymwynasau, a dymuniadau,
mal y deibyniwn ni yn ar-
ferol y naill oddiwrth y
llall, felly Melchizadeg a
fendithiodd Abraham. Ben-
digedig fyddo Abram gan
Dduw goruchaf meddiannydd
nefoedd a daiar, a bendi-
gedig fyddo Dduw goruchaf,
yr hwn a rodde dy elyn-
nion

nion yn dy law, lle datce- Gen. 14.
nir fod Abraham yn dde- 19, 20.
dwyddol trwy ffafor Duw, a
Duw a glodforir ac a ogo-
neddir am ffafrio Abraham
felly.

Y Digofaint ar cyfrw-
ysdra rhwng Esau a Jacob
am fendiff ei Tad sydd
arwyddocad, fod bendithi-
on rhieni y pryd hynny
mewr cyfrif, yr rhai yr
awrhon (gan lawer) y cy-
frifir hwynt prin yn taku eu
gofyn. Esau (nid gwr o
dduwioldeb mawr) mor dy-
ner y cymorth ef iw frawd
ei ragflaenu ef: ac yn ofi-
dus ddigllon trwy ddagran Gen. 27.8
yn ymbil ai Dad am ei fen-
ditio yntau un agwedd.
Oni chedwaist i i fendiff a
mi, ai un fendiff sydd gen-
nyt fyn nhad, bendithia
finnau, finnau hefyd, fyn
H 5 nhad,

mbad, mor ystyrriol yr oedd
 yn ymaddanges ei hun o
 gimaith colled, ac yr addunc-
 dodd delial ar ei frawd, am
 ei adisodli y modd hym.
 Ni adawai Jacob ir Angl
 fyned heb fendith, er iddo
 ei chael a chloffni gyd ag-
 hi byth ar ol hynny; i ddan-
 ges fod bendithion y byd
 hwn yn ymgefeillach a
 gwendyd, megis cippiad
 St. Paul ir trydydd nef oedd
 a swmabwl yn y cnawd iw
 gôd w rhag ffrostable, yr hyn
 y mac yn oes ddoniol ni
 yn gerfeleddu gimaith yn-
 ddo.

Yn lle y defodau or *hen*
Deftament, y mac genym-
 a'i orchymyn yn y lnewydd,
 a hynny oddiwrtho ef yn
 yr hwn y mae holl gene-
 gloedd y ddaiar yn fendi-
 genig. *Er wyl yw dywedyd*
wrth ych

wrthydch chwi, cerwch eich
gelyntion, bendithiwrh yr
rhai a ch melldithiant, gw-
newch dda ir sawl aeb ca-
fant a gweidiwrh iros yr Mat. 5.44.
rhaid a wnei niwed i cbwi
ac ach erldiant. A phan
ddygwyd plant bychain at-
to ef, efe ai cymerodd
hwynnt yn ei freichiau, ac Marc. 10.
a raddes ei ddwylaw arwynt 16.
ac ai bendithiodd.

Y mae St. Pedr yn ein
tywys ymlaen yn yr un-
rhiw Iwybr bendigedig:
Canys yn ol iddo ddangos
yn gyflawn ddyledion cyf-
newidiol gwyr a gwragedd
y naill tu ac at y llall, *An-*
ben byn bydawb oll yn un-
fryd (medd ef) yn cyd-oddif ^{1 Pet. 3.}
at gilydd yn caru fel bro- ^{8, 9.}
dyr, yn drugarogion, yn
fwynaidd, nid yn talu drwg
am ddrwg, neu senn am
senn,

seon, eithr yn y gwrthwyneb yn bendithio, gan wybod mai i hyn iach galwyd, fel ir etifeddoch fendith.

Ac onid ydym ni yn darllain mal y gorchymynnwyd Aaron i fendithio meibion Israel yn y modd

Numb. 6. hyn: Bendithied yr Arglwydd
33, &c. di a chadwed ti, a llewyrched gr Arglwydd ei mynwyd arnat, a thrugarhaed wrthit.

Derchafed yr Arglwydd ei mynwyd arnat a rhodded it danghneddys: felly y mae Bendith yr Apostol, yr hon sydd genym yn ein liturgi, Rhad ein Harglwydd

Cor. 13. Jesu Grist a serch Duw a
14. cbymdeithas yr yspryd glan
The. 3. a fyddo gyd a ni oll yn dragwyda. A gydnabyddir
15. ei fod yn gyfarchiad arferol
gan do ran ei law ei hunan,
ac ydyw un or prif resym-

spenu

mau am gydwirio athrawiaeth or Drindod fendigedig: yr hyn gan y Newyddiaid yn eu rhydd-dyd i brophwydo, a withwynebir drachefn yn y dyddiau yma. Mewn hyn y mae yn rhyfeddol hefyd fod cenedlaeth yn ein plith a betrusant wrth weled plant yn gofyn bendith gan eu rhieni; ydynt hwy yn ofni rhag vddynt eu dangos eu hunain yn rhy foesol, neu swifffedu ar ormodedd o fendithion: neu ai rhaid na chyfrifir yn fendith yn effeithiol ond a ddelo o'i gneuau hwy:

Yr Athrawiaeth hon a ddichon gael croesaw gan glustiau merwinllyd, a gwageddos truain, eithr chwychwi (sy merched) a wnewch yn well ganlyn llwybrau eich

cich henafiaid bucheddol, yn
 ol athrylich y Duwiol fren-
 iwr David, yr hwn yn ol
 cysegriad arbennig o gy-
 hoeddus addoliad Duw gyd
 a'i Ddeiliaid, addychtwelodd
 (medd y Text) i fendiffis
 ei dy. Yn eich tai gan
 hynny bydded y fath-ofal,
 na chlywer na rheg i na
 Eph. 5. 3. rhwyngu, na chelwyddau, na
 serchedd nac ymadrodd fföl,
 yr rhai nid ydynt weddot, ac
 nad etont heibio ym mhlith
 eich plant ach gweision yn
 ddiargyoedd: Na adewch
 vddynt gymyg bwyta neu
 yfed, heb ras o flaen bwyd,
 ac ar ei ol, Darn o argra-
 phiad Judas a rag-brophw-
 ydwyd ym mhell or blaen
 gan y Psalmydd, yw hwn:
 hoffodd felfdrub a bi a ddaeth
 iddo, ni fynnai fendiffis a
 bi a bellbaodd oddiwrtho:
 yma-

ymadawiad diweddaf ein
 jachawdwr oddiwrth eu
 ddiscyblion a adroddir mal
 hyn, ef a gododd ei ddwy-
 law ac ei bendithiodd hwyne Luc. 24.
 ac fe ddarfu tra'r oedd yn 51, 52.
 en bendithio hwynt ymadael
 o hono oddiwrthynt, ac
 efe a ddyggbwyd i fynu ir
 nef. Oddiyno pan eddy-Luc. 24.
 chwelo ir farn, o gaint 50, 51.
 y mae yn sefyll arnom ni,
 ein cael gyd ar bendigedig
 ar ei law ddehau ef i eti-
 feddu Bendith dragwydd.
 A pha beth ydyw cyfeir-
 chiadau Cristnogawl ond
 bendithion, trwy rhai yr
 ydym yn datcan yr ewyllys
 da diffuant sydd genym i
 holl blant Duw. Brenin
 Tei a anfonodd y Tywy-
 sag *Foram ei fab i gyfarch*
David ac iw fendithio ef.
 Y mae Brenin, *sant* yn
 myned

1 Sam. 13. myned i gyfarfod *Samuel*
 10. (iw gyfaſch ef (medd y
 Tecſt) nôt yr ymyl iw fen-
 dithio ef. Ac nid rhaid mo
 gyflawni hyn yn vni g i rai
 mawrion neu rai on cydna-
 byddiaeth ni : Canys os
 eich brodyr a gyferchwch
 yn vni g (medd ein jachaw-
 dwe) beth a wneuweh chwi
 mwy nag eraill : ond yw
 y publicanod yn gwneuthur
 selly : Pan ddeloch chwi i
 dy (dyma ei orchymyn i w
Apostolion) *cyferchwch well*
 iddo ac os bydd y ty yn
 deilwng deued *eich tangh-*
neddyf arno : ac ond bydd
 yn deilwng dychweled eich
tanghneddyf attoch. Tei-
 lwng ac anheilwng gan hyn-
 ny ellir eu cyfaſch, yr hyn
 y mae yr *Apostol* yn ota-
 lus iw wneuthur yn nechrau
 a diwcdd y rhân fwyaf
 .oi

Mar. 10.
 12, 13.

oi *Epistola:* Pa fath i'ol
neu gof-restr o gyfeirchion
sydd genym ni yn y penod
olaf at y Rhyfeniaid, gyd
a rhoi cenad i gysarch y
naill y lali a chwfan san-
ctaidd. Yr hyn braidd y
gwel eddigeedd rhai Crist-
nigion fod yn gymera-
dwy.

**Cyfarchiad yr Angel i
Gedeon,** yr Arglwydd sydd Birn. 5.
gyd a ihi wr cadarn ner-
12.
thol, O ddyrnwr iwdder-
chafu i fod yn flaenor gor-
folcddus.

Y cyfriw gyfarchiad oedd
oddiwrth yr Angel *Gabriel* Luk. 1.19.
a nerthodd y fendigedig wy-
ryf i groesawu ymddiddan
ag ef. A phan glybu *Eli-*
Zabeth gyfarchiad y fen-
digedig forwyn y plen-
tyn yn y groth a la-
modd medd y Tec*Elis* ac
Eli-

*Elizabeth a lanwyd ar yspryd
glas.*

Yn mhllith beiau eraill i
Nabal furlyd anfodol (yr
hwn a fu syw fel mochyn
a marw fel ci) hyn a nodir
am un or rhai pennaf; fod
gwas cymedrol yn rhoi ei
teistres yn adnabyddus i
Ddasgydd, anfon cennadau
or amialwch i gyfarch ein
Meistr, ac yntau yn eu rbeigi
dwyn.

Eithr cyfarchiad bono-
ddigaidd Boaz i w fedelwyr,
yr Arglwydd fyddo gyd a
chwi, ai hatreb gweddaidd
hwynr iddo ynrau: yr Ar-
glwyd a h fendithio, a goff-
heur i fod yn athrylith i w
ganlyn yn y cyffelyb a-
chos.

Bydded gan hymny yn
btif arwydd ooch gostyng-
geiddiwydd aach aralwch
(fy)

(fy anwyl ferched) fod yn
hael och bendithion a chy-
feirchiadau gweddol, nid
yn vnig ir rhai och am-
gylch yn eich ty, eithr ich
cymydigion, i ddieitriaid,
na vir rheini yr ych chwi
yn meddwl na ddygant
ddim ewyllys da i chwi.
Canys fel mae *at heb ar-
faidd* yn troi ymaith *ddi-
gofaint*, felly cyfarchiad
rhywogaidd syw bryd, a
wna clynion yn gefeillion
ac esceuluso lle y dylid ei
gyflawni a dry gefeillon yn
gaseion, oddiwrth benacthi-
aid y mae n dwyn ymaith
y tybygoliaeth o falchder,
a dirmyg; mewn rhai cy-
dradd, neu iselradd, nod
o dauogrwydd ac anwe-
ddeidd-dra. Ym mhawb
oll: y mae yn dangos dei-
syfiad Duwiol i gadw
mewna

mewn arfer orchymyn yr Apostol, os yw boſſibl, yn
 Rhy 12. 18. gimaint ac y mae yn ocb chwi,
 byddwch heddychlon a phob dyn; ac nid yw ein jachaw-dwr yn gwrtheddwyd i hynny, na chyferchwrch neb ar y ffordd, neu yr hyn a ddywaid y discybl anwyl am gau ddysgawdwr, na
 2 J. 2. 20. dderbynwch ef i dy, ac na ddywedwch dum n rhwydd wrtho. Gan roi rhefwm ar lawr: Canys yr hwn sydd yn dywedyd wrtho Duw yn rhwydd, sydd gyfrannog ei weithredoedd drwg ef. Canys yn y cyntaf, nid ydis yn gwahardd cyfarchiad yn ollawl, ond sesyll ar gyflawniadau medrusder, yr hyn a allai rwyfro dibendod buan ar y gorcwyloedd mewn llaw. Ac yn yr olaf rbagwybo-
 daeth

daeth a ragdybir, fod y
cyfriw yn dyfod i hudo
(megis y gwnaeth y Sarph
i Ef⁴) ac am hynny ydynt
iw gollwng ymaith, yn hy-
trach a cherydded yr Ar-
glwydd di, nəg a Duw yn
rhwydd iw gyfluro. A hyn
a allwn ni ei gymeryd yn
rheol wrth anturiaeth ar
vnriw weithred. Os gellir
rhoddi (Duw yn rhwydd
iddi a chydwybod diogel:
ewch ym mlaen a llwy-
ddwch: onide yr rbai a hauo
y gwynt nid ydynt gyffely-
bol i fedi dim ond corwynt
lle byddo gwe y prif co-
pyn, ac yscubau destryw;
ac ni ddaw yr rheini yn
wiscoedd ac ni chuddiant hwy
chwaith mo honyns en hun-
nain ai gweithredoedd.

Hos. 8.7.
Job 8.14.

Pen. IV.

*Am Psalmau Hymnau a
cbanerian ysprydol.*

Y Mae ymrafael ym
mhliith dysgoedig am
y rhagoriaeth sydd rhwng
y rhain: eithr nid yw hyn-
ny at ein pwrrpas ni.

Pen. 5.13. *Hyn a ddywaid St. Ffaco*
sydd ganoriael; A oes neb
yn eich plith mewn adfyd,
gmeddied, a oes neb yn ef-
mwyth orme, eamed Psalmau: Pa beth nid baledau
neu nifurau-or amseroedd,
Eph. 5.18, *ond Psalmau, a hymnau, ac*
19. *ysprydol gerdd: felly y*
mae St. Paul yn athrawiaet
thu yr Erybessaid iu wneu-
thur, nid o ormodedd o win
ond o lawnder yr yspryd.
Nid yn vnig mewn cydsain

ag

ag eraddl, eichr yn llafar
 wrthym ein hunain, pan
 fyddom or neuldu, *gen. Pen. 3. 16.*
genu a phyngcian yn ei wa-
lonnau ir Anglwydd. Ar yr
 un cywair y try gef y co-
 lossiad. Yb cyfriw fath y
 mynnai ef eu bod hwynt
 oll (yn yr rhai y *presmylia-*
gair Duw yn helaeth, ym
mhob doethineb i ddysgu,
ac i rybuddio bawb ei gi-
lydd mewn Psalmau (mat
*y mae rhai n tybed) illa-
terwydd ac offerynnau or
miwstic gorau; a hymnau i
foli Duw ai llef yn unig,
a chaniad yspwydol, o fy-
fyrdodau neulduol ar bob
achos digwyddedig. Ac o-
nid yw yn nod penwedigol
fod ein jachawdwr or mwyn-
prosi ei jecchydwriaeth cy-
flawn yn gosod y Psalmau,
*gyda chyflawnder y gylfraith**

ar

ar prophwydi : Na, ni chawn
ond prin weled yn rhan or
Testament hen mor fynych
yn crybwyll am dano yn y
newydd, ar hwn yr ydym
ni yn eitalw Psalmau *Dafydd*: Otherwydd efoedd
y prif Awdur o honynt.
Saith or Psalmau hyn, a
dybir in jachawdwre eu canu
gyd ai ddyscyblion (yr
theini yw yn ol y cyffif
cyffredin or 112 ir 119.)
yn ol ordeinhad ei *Supper diweddaf*, pryd yr oedd
yn myned tu ai ddioddefaint.

Hwn sydd Scrythyr eglur: *Hezechia* y brenin ar
Tywyfogion a cdywcdasant wrth y leisiaid, am foliannu yr Arglwydd, mid
yn eu dychymyg *ex tempore*, yn eu hadgyweiriad
parchedig o addoliad Duw

ai

ai Deml, eithr a geirianu Da-
fydd ac Asaph y gweledydd.
Ac a neccausent hwy o i w-
neuthnr? Fel y hwy a folian-
nasant a llawenydd, ac a ymo-² Cro. 29.
styngasant ac a addolasant. Ar^{29, 30.}
y gweddio, ar canu y cyfriw
foliant i Dduw gan St. Paul
a Silas yngharchar yn y
modd caethaf; ysgydwyd
seiliau y carchar trwy ddai-
argrynn, y drysau a dafodd
yn egored, rhwymau y car-
charorion a ollyngwyd yn
rhydd, a cheidwad y car-
char a ddychrynnodd i ddy-
fod yn Gristion, fo, ryfed-
dai ddyn gan hynny beth
y mae r dyhion, hynny yn
ei feddwl, yr rhai ydynt
mor danbaid yn erbyn miw-
sic Ecclwys ag i offerynnau
cyttunol. A dorrent hwy
dannau telyn David (pe
bai ef syw yr awthon) a
I throi

Luk. 12.
P. 3, 24.

throi allan Asaph ai frod yr am ffidleriaid, neu glerwyr coegion? Mae n dda nad oedd y Williams o lu nefol yr rhai a ganai yr Anthem o gyd-ddiolchgarwch am enedigaeth ein jaebawdwr Esgeniant yn y gornachaf i Dduw, ac ar y ddaiar tangnoddif, i ddyannion ewyllys da] yn deseyn cyn ised a chlyw y gwyr hyn; pe buasent fe atebut nodi rhwybosh ynddi i fod yn brin mewn cywair, neu yn ol y gan newydd o osodiad y gwyr yma. Fe gyffredai galon pob Cristian duwlet, ygyrried yn ddifrifol fod lle yr oeddent ni yn cael orbliau ddarlais trwoedd y Psalmau hyn bob mis, ar Testament newydd (ond y Dadeuddiad) ac i'r waith bob blwyddyn, ar digwyddiadau

ddiadau mwyaf i'n adeiladu
 neu' yn lleithau o'r hen De-
 stament unwaith yn y fwy-
 dyn, i roi gair Daw mewn
 trefn yn adnabyddus is bobl
 yr hyn iyyd (aid iddo fod
 yn sail a rheol o'r holl br-
 ethau, gweddio, ac ym-
 arweddiaid cristnogawl;) yr
 awr hon y cryfriw adgywei-
 riad a hyfforddit inni, anaf
 nas gwyddom 'yng Nghaerle
 yr ydym neu'beth i w ddis-
 gwyl, ond na cheissif yr A.B.10.37.
 hwyaf fô byw fod byth yn
 gydnabyddus (trwy y modd
 ar dyll newydd hwn yng-
 gwasanaeth yr Eglwys) a
 holl gyngor Dnu; ac (on
 rynga bodd ir Gwenidog)
 y deg gorchymyn, or hen
 Destament new weddî yr
 Arglwydd, or newydd,
 byth in chaissif y bobl anys-
 gedig eu gwybod: Enthi

am yr amriw arferion, neu
ddeflunydd cyfaddas or Psal-
maulyn neullduol, y Trae-
thawd nodedig hwnnw, o
waith hen Dadla gyfleu-
wyd o flaen y Psalmau, ar
gyrighartedd, eill fod yn
hyfforddiad buddiol; yn yr
hyn y gosodir i lawr 99.
o achosion, pa Psalmau a
arferwn ni yn wahanredig
in diddanwech mwyaf.

I'chwi (fy merched, fe
ddichon fod yn ddigonol)
gymmeryd ich defosionau
neullduol y faith Psalmau
a elwid gan yr henafaid;
7. Psalm edifernach; y rhai
ydynt y 6. 32:38. 51. 102.
130. 143. ac a adroddid
yn arferol bob wythnos,
na ar bob dydd gosodedig,
yr hyn oedd orchwyl ba-
cheddol. Ond os i ybir yn
well y gyffes a grybwyllir
cr

or blaen yn y Têulu yn
eich gweddî beunyddol, fo-
reu, a hwyr, se c'ddichon
fod yn deilwng och llafur
ddal sulw ac ystyried am-
riw waith y *chwe diwynod*
yn y *treadigâeth* (mal y
rhoddir hwynt ar lawr yn
Genesis) gyd a chysegriad Gen. 1.
y Sabbaoth, ac yno i dde-
wis saith o R'salmau allo
wasanaethu, mal yn drame-
lus a pherthynasol eglurhâd
o bob yn o honynt.

Fal hyn yn gyfaddas ir
goleuni gwaith y dydd cyn-
taf, y mae gennych y 27.
yr Arglydd yw fyngol uni,
am y eichydwriaeth rhag pwy
yr ofnaf, &c.

Am y ddaiar ar môr a
luniwyd y trydydd dydd:
môr gymhesur yw 24.
Psal. Eiddor *Arglydd*
y ddaiar ei chyflawnder, y

hyd ac a breswyliau ymddy, ca-
nys efc. a'i seilioedd ar y mo-
zeodd, ac a sierbaodd ar yr
afonydd, &c.

Yn yr unrhawd drefn yr
Haul y llicuadd ar Ser, y
rhai a greuwyd yn y ffur-
faisen y pedwerydd dydd, a
gymerir mewn ystyriaeth
hynodol yn yr 8. Psalm,

Ad. 3.

Pan odrychwnys ar dy nefoedd
gwaith, dy fysedd, y lloer ar
her, yr rhai a ordeinioiſt.
Wele mor o diaethol yw
r deunydd a wna cf o ho-
no, ymlygyn in cyfarwy-
ddo ni beth a ddylem ni
ei wneuthur yn myfyrrio
ar ei holl greaduriaid eraill.
Arglwydd beth yw dyn, i ti
iw gofio a mab dyn i ti i ym-
weld ag cf.

Ad. 4

Yn un, deunydd a wna
wrth ystyriaeth pyscad y
mor, ac ador yr awyr, y
rhai

rhai oedd y et waith y pumed Ad. 25.
dydd, yn y 140. Psalm.

Ac am y chwartered dydd
yn yr hwn y creuwyd dyn,
ar anifeiliaid ac oll eraill o
drigolion y ddauar iw wa-
sanaethur ef, mor gymwys
yw: y 139. Psalm, O Ar-
glwydd chwiliais ac adna-
buost fi, ti adwasnoft fy
eisteddiad am eysfodiad nolli
fy meddwl o bell &c. ni
chuidiwyd fy sylwedd oddi-
wrthit, pan im gwnaeth-
lwyd yn ddirgel, ac im cy-
wreiniwyd yn iselder y ddauar
dy lygaid a melsant fy
velwig ddeunydd, ac yn dy
lyfr di y scrifennwyd hynni
oll sef: fy aelodau.

Yn olaf ei gyd y 92.
Psalm a ddwg y tityma
Psalm neu gan ar y dydd
Sabbath (cydffurfio! at
hwn y mat genym ni y

scithfed, a dydd yr Arglwydd, yn yr hwn y galwyn synnied yr hyn ni myr gwr a noeth, ac ynsyd ni ddeall hyn.

1. Beth sydd iw wncuthur yn ei gyssegiu ef [*Da i w molianu r Arglwydd a chanu mawl iih enw di y goruchaf.*]

Ad. 6.

2. Ar ba amser gofoddeg, yn enwcdig [*A mynegi y boreu am dy drugaredd, aih fwrionedd y nosweinbiau.*]

Ad. 1.

3. Ar fath brydferthwch arbennig [*ar ddectant ac ar y nabl ac ar y delyn yn sifffriol.* Unrhiw a fyddo cyfaddas, neu a *fyw batho* ein gweddiau, ein moliant, neu ein diolchgarwch.

Ad. 2.

4. Ar ba ryw fail? o herwydd i dduw yngwnneuthur yn llawen trwy eu wein-

weithredoedd; ac am hynny y dydd hwn yn enwedig a ddylid ei osod allan i orfoleddu, gan roddi diolch am weithredoedd ei ddwylaw ef, yr hyn a sonnir am dano yn y pedwerydd gorchymyn ei human, mewn chwe dŵrnod y gwnaeth yr Arglwydd nef a daiar y mor, ac oll fydd yn do. Beth y mae hyn yn ei feddwl, ond bod, yn enwedig ar y dydd hwnnw gydag holl ddiolchgarwch a moliant, yr holl bethau hyn i w ystyried mewn myfyrdod iu duwiol, a gweddiau gwahanredol, clodforedd a diolch i ddyfod i mewn ar hynny, yn ol deffersonau neu llduol pob rhywddyn ai ddeallgarwch, heb law y gwasanaeth cyhoeddus.

5. Yn naha fodd y rhaid
gwasguthar hys mat a' Psalm
mydd hefyd yn cin cy-
morth ni; a gloria Patri
[O Angliaid mor agor-
ddon ym dy enw bredoedd,
asb, faddysian, galys ddyfn
iam].

6. Yn eiddaf ym dywe-
dyd am yr hawl ydyst yn
myned iros thyn, magis
iros orchwyl gwaol digy-
frif, nad ydyst ond gwyt
annesthion ac ymfydion, yr
hawn a sanctha i fynu mal
egwydd lysieuyn yn fuan
iw dorri i lawr i wroi yn
yborth i amfiliad; llwy-
nac y gwir dduwicil, ar
rhai a ngadweryn ddydedus
delydd yr arglwydd, (yn ol
ei ordinatziaid sanctaidd aei
hun).

7. Yn cael derchafu sei
merthi malkorn yr unicors.

G. Eu

2. Eu enchinio ag olen
pwr o yfryd Ddew.

3. I fioedu maf palinw-
ydden a gyflwynedd tan bwys-
fau.

4. Ac a led a o amgylchi-
fel y cedar yn libanus heb
yn waethaf i wyrmtedd a
thymestuedd.

5. A gant weled eu ge-
lynnion yn digaloni, ac ya
cwympe i wradwydd, yni ei
cu dlymuniad.

6. Lie byddont hwyl eu
hunain yn sefyd yn ryml-
mas, ac yni blodeuo yntan
Ddew: ac yndwyt si'rwyth
mwy yni cu hioedran nac
oedd nerth eu dyddiatu ar
blaeu yn eu roddi.

¶ maf rhai yu dwys y
150. Pfalmiau yni y modd
hyn: y deg a deg adeg cyn-
taf, a ddylai ein cythrymu
ni yni enwedig i eddfairwch

Psa. 139.
ad. 5.

calennog, neu o cigion ca-
lon: yr ail i ystyrriaeth tru-
garedd. Dduw, ai gysfiawnder:
y trwydd i syfyrrio ar dde-
dwyd dwch i raga wyddol i
goel e n croeslawu a g Halelu
jab, ac a diolchgarwch, eithr
os atebwch i hyn. Dyma wy-
bodaeth ry ryfedd i mi uchel
yw, ni fedraf oddiwrthi.

Cymrwch gan hynny
mewn ffordd ferrach y tri
Psalmau hynny yr rhai yn
dda a ellir eu galw prege-
thoedd David.

Ad. 1. &c. Yn y cyntaf or rhain
(yr hwn yw 37.) y mae i

chwi eli new blastr i hag
digio wrth weled llwyddi-
ant y drygionus, ac stat
angenog yr rhai (ym marn
gwyr o ddeall) a haedda
well.

Yn yr ail, yr hon yw r
marv a deugain y cewch

er-

arloesiad i ymchwydd yr
 rhai o godiad diweddar,
 Stat yr rhain mid yw ddim
 gwell na'r anifeiliaid a ddi-
 fethir: hynny a osodir al-
 lan yn helaethach yn y 73. Ad. 27, &c.
 Psalm: in curo ni allan o-
 ddiwrth bob gwagedd by-
 dol, ac in tynnu ni i *tynnu yn*
dynn wrth Dduw, canys hyn-
 ny a ddaw i ni a gwir dan-
 ghneddyfor *diwedd*: y pre-
 gethau hyn ni thrwm lwytha
 moch i coffadwiaeth ai ha-
 nibendod, eithr a ddyscir yn
 hawdd gennych chwi, ac a
 ddysgir ich rhieni. A chan
 weled fod gennych gane-
 uau *Miriam* a *Deborah*, gyd
 ag un *Hannah* yn yr hen
 Destament a *Magnificat* y
 fair forwyn yn y newydd:
 wedi ei roi ar lawr mor
canonical; y cyfriw batry-
 mau addylai eich cynhyrtu
 chwi

37. 38.

chwi i fynd) ac i ynaodel
 achi pris ddfyrrwch byddol
 (megis y gwnacth y Gwra-
 Exod.38.8 gedid Hlobetarec si dryblwm i
 wincudhur moe ir habeli) i
 ofod allan foliant ac addo-
 liadd Duw, hyd eithafon
 eicht gallu. O curmsh eich
 dwylam ynglyd yr holl bo-
 bloedd, o comtob i Dduw a
 llor gorfoledd, o comtob foli-
 ant in brenin ni, canys Dduw
 yng Brenin yr holl Dduwyr,
 comtob foliant (iddo) a
 deallgwrwch. Ac oni winewch
 bob ainsfer rhawn Psalmau
 parhaus, etho at oll achosfret,
 mewn ochrneddianu, neu ar-
 gyddeddu, aethyr y pennod
 mofiau.

P. N. V.

An Ergydiadau aethafawd.

WRTH Ergydiadau y
deellir y cyfri wne-
ddiau mewlitoed, megis pan-
melaw, clywons, neu feddys,
au ymthiw beth o anghes-
nesinol berthynas, y trwm
ein humain yn ddigystwng
at Dduw, ac mewn orfym-
nion byruron, moliant, ded-
dyfiadau, uchtdiolchgarwch,
osodol lawr ein defobienau
bucheddol.

"Yn y cyfriw ni ellir rhag-
scrifennu un ffored osode-
dig, eithri yr achos ei hysbani
a wna i fymwy gwaith ar
yntol, nad y bo yn gred-
u nerthol fel y mae yn tra-
thu, a dyffyg y geisi-
au a wna i fynu ag cwyl-
lys fryd calon nawg. Yn

Yn y cyfriw gyffes ergydiol y torrodd yr Israeliad allan ar y golwg o'r tan o'r nefoedd i ddifâu Aberth *Elijah* (yr hyn a seithodd gan yr holl Baalaid er ynsydu ai torri eu hunain ag ellynnod, gael gan eu culynuod ei wneuthur) yr Arglwydd ef sydd *Ddum*, yr Arglwydd efe sydd *Ddum*, gan syrthio ar eu wyneban wrth ei ddyswedyd. Felly David wrth glywed fod *Achitophel* gyfrwys-drefn wedi troi yn frawwr yn ei erbyn ef, O Arglwydd (medd ef) we gyngor *Achitophel* i ynsydrwydd. Alpha ynsydrwydd a allai fod yn fwy i gweledig i mag a wedi trefnu ei deulu yn ddoethgall, gadw cebustr i w grogi ei hunan ?

¹ Bren.
18, 39.

² Sam. 17.
29.

Nid

Nid oedd gan frenin
Asa ddim i amser (pan syr-
thiodd Zerab yr Eshioriad
yn ei erbyn ef, a mil o si-
loedd o wyr) ond ymroi
ei lunan yn unig ir ergy-
diadau byn, a gweddio:
O Arglwydd nid yw ddin
i ti gynnorthwyo, pa un blyn-
nac ai gyda llawer di gyd ar
rhai nid oes ganddynt gryf-
der: Cynnorthwyo di ni O
Arglwyd lein Duw, canys
pwysol yr ydym arnaf ti, ac
yn dy enw di y daethom yn
erbyn y dorf hon, O Ar-
glwydd ein Duw ni ydwyt
ti, na orfoledded dyn i m
berbyn. Ac onid oedd y
llwyddiant ar ol, mor gy-
flym, ac oedd y deisychiad
yn drefnusgall: Gangys yr
Arglwydd a dramodd yr E-
shioriad o flaen Asa ac o
flaen Juda ar Eshioriad a
ffoasant.

Ar

Ar gwynfan byrr y dylgyblion at eis jachawdwr
maewn iemest, Atbro ai di
faser gennis ein collini: efe
a gododa i fynnac a gery-
ddodd y gwyncoedd, ac a dylg-
wedodd wrth y môr gofeca,
tawla, ar gwyns aberdiodd,

Mar. 4 38. a ba darvelwch mawr. Rhaid
i beryglon difymwih gael
ymwared cyfariebol: ac o
baile y gofetis am dasynt,
ond oddiwrtho ef yr hwn
sydd bob amser yn brefen-
nol ym mhob lle, ac ni
ddisgwyl ond i ni alw arno,
mai y gallo ein gwaredu
ni.

Mai yr ydych yn rhag-
weled gan hynny (fy mer-
ched) bod gennych ddry-
froedd poeth mewn paro-
dwydd, neu feddyginaeth
cysfaddas i achofion difym-
mwih, rhag yn y cysamstr
cya

cyn y gellir eu cael ir neb
y byddoch yn dymuno o-
reu iddo, o'i heisiau, i'r hei-
ni, drengu: mwy o lawer
y dylech chwi fod gennych
gar llaw; ac ar dafod le-
ferydd, y cyfriw fannau o'r
Scrythyrau, i seilio deisy-
fiadau ac ergydiadau da ar-
nynt, yr rhai mewn anei-
rif ddigwyddiadau damwei-
niol, y cewch chwi achos i
wneuthur deunydd o ho-
nynt: y cyfriwyd mae llyfr
yr Ecclwys yn eu bennodi
i chwi, nad rhaid i chwi fy-
ned ym mhellach.

I syllyd ar ychydig o'r
manna u mwyaf hyfforddus,
er mwyn cyfodi i synu e-
naid gogwyddedig digalon,
beth a ddichon brifio mwy
cyffurusr na'r hyn a gyfar-
fyddwn ni gyntaf at lawr
dyrnau ac udrobwy ei a gwa-
sanaeth:

sanaeth: Pa bryd bynnac y
 Ezec.46.2. byddo edifar gan bechadur
 ei bechodaus o ddyfnder ei
 galon, mi a ollyngef iros
 gof ei holl anwir,edd ef medd
 yr Arelwydd. Beth mwy
 ffrwythlon i symud bakne-
 Jer.10 24. digaethi Duw am ein amryw
 anwireddau na hynny a
 ddywaidd y prophwyd ala-
 rus: Cerydda ni O Argl-
 wydd etio yn dy farn, nid yn dy
 lid, rbag it yn gwneuthur yn
 ddiddim. Hyfforddiad eglu-
 rach ni ellr meddwl am
 dano i bechadur cyleiliorn-
 us, na hwnnw or mab
 afraadol newynllyd: mi af
 at fyn nibed ac a ddywedaf
 wrtho, fy nhad mi bechais
 yn erbyn y nefoedd ac yn dy
 erbyn di ac nid wyf mwyaob
 yn deilwng i'm galw yn fab
 i ti: y mae cich plant achi
 gweision gwirionaf yn gyd-
 na-

nabyddus olyfr yr Ecclwys
ar eisfynhau caerllyd hyn:
Arglwydd egor ein gwefusau,
an genau a lfynega dy foliant:
O Dduw gwna frys
in gwared, o Arglwydd prysura
in cymmrub. O Arglwydd
dangos dy drugaredd
arnom, a channiatta i ni dy
jachydwrriad, O Arglwydd
na wna a myni yw ol ein an-
wireddau: Rhag eim gelyn-
nion ymddyfyn ni O Grist
yn rasol edrych ar ein
poenedigaethau ar cyffelyb.

Yr rhain a wracir yn
gydnabyddus yddynt wrth
cu: mynychiad oddi i yr hyd
y mae rhai a'i geilw perffaith
edafedd new borstes, yn me-
ddwl ychydig am ergydiad
byrr David. O Arglwydd
mi becbaite a gas yngatteb
hwn yn y man, yr Arglwydd
a faddenodd dy becbod,

ni bodd i ffordd. Neu hwnnw
or Ewbblicum symlwedd Ddu-
mugurha mwyf becbladur,
ar digwyddiad o bunnys i
syned ef i wared iw dy yn
hytrach wedi 'ei gyfawn-
hau haf pharescad coegfalch,
er ei arraithiad. Ac mae hyn
o lefhad yn y synollsiadau
byrion, nad ydynt fel i
wahaniaedu, mai y mae
gweddianu hirion, ac y mae
yn haws eu cofio gan bawb;
yn barod iw harfer pryd
na cheffur llac ac amser i we-
ddiau hwyach;

Froi i chwi archwaeth
mewn rai pethau neulu-
dudi. & wilpria iad i o

Ar ein ddfroad cyneaf
yn y doron, pwyl ni cill a
chalon ac a dwyliw, ac a
llygaid derlaisafodig tu ar
nafodd ddfywedd yd, Ar-
glwyddwr trwm i Gymreig a
wyn-

wynepryd arnom: a chroefawu ymddangofiad y goleuni, a hwn neu'r cyfrw
dywalltiad, *Dun a drugabha*
wrthym, ac an bendithio,
a t bewynned ei wyneb *Pla. 67. b.*
arnom? wrth wisco am da-
nom ein hunain mor gym-
hesur a fyddai hynny o
eiriau yr Apostol (yr rhai
a droefant Dad sanctaidd),
iw gymhwysfo at yr achos:
y nos a gerddodd ym mhell, *Rhy 13.*
ar dydd a nefaoedd, *conni-*
ata (*O Arglwyd!*) i mi fw-
rw oddiwrbyf weithrededd
y tynyllcioch a gwisco am
danof urfan y goleuni, me-
gis y gallwyf rodio yn we-
ddus megis wrth llo ddydd
nid mewn cyfeoddach, a me-
ddowdud nidi mewn cydor-
wedd, ac anlladrwyd, nid
mewn cymen a cbynfigen:
eisbr mat y gallwyf wisco

am denaf yr Arglwydd Fesu
Grist, (mwy angen rheidiol
i guddio noethni fy enaid,
na dillad im corph) a phe-
cio a gwneuthur y cyfrin
ragddarbod iros y cnawd (mal
yr arferir yn gyffredin) er
mwy'n cyslawni eu drachw-
antau ef.

Yn yr un agwedd, bydded
ym mhell oddiwrth ddelwa-
ddoliacth, prydd yr ymol-
chom, weddio: golch si yn
llwyr ddwys oddiwrth fy an-
wiredd, a glanha si oddiwrth
fy rhebod. Canys yr myf
yn cydnabod fymgammaddau
am pebedd yd yn wastad gar.
fy grwp.

Psal. 51.
2, 3.

Pl. 1, 3, 8.

Ar ein myned allan: par
i mi wybod y ffordd y rhodi-
wyf, canys astat i y derchesaf
fy enaid.

Wrth glywed y cloe,
mats, neu ddisol, dysg i mi

AT-

*Arglwydd gyfrif fy nyddiau,
fel y dygwylf synghalon i
ddoc'hineb.*

Wrth gymeryd vnrhiw waith on galwedigaeth mewn llaw, gozeneddus fawredd ein Harglwyd an Duw afo arnom ni; O llwydd a di waith ein dwylaw, ie llwydd a di weithredoedd ein dwylaw; yr hyn oni allwn ei erchi a chydwybod dda, rhaid eu attal, a pheidio a chymeryd y gwaith mewn llaw. Yn olaf oll, yn ein claf we'y geirian tywalltedig Ffscib a tydd cymeradwy, a chyssurus, mi milais am dy iechydwrtaeth di o Arglywydd. Gyd ar hen Simeon 18.

yn y Testament newydd i gadw cymdeithas iddo, yr awr hon Arglwydd y golywyn-gi dy was mewn tangueddyf, canys fy llygaid a welsai:

K dy

Gen. 49.

dy iechydwriaeth, yn adnabod ac yn disgwyli arno ef am fy Jechydwriaeth; fy Arglwydd am Fachawdwr Crist Fesu. Gweddi yr hwn wrth roi i fynu yr yspryd, fydd rhaid iddo fod yn ciddo ni, yn ein trangcedigaeth, o Dad i th law di, gorchymynaf fy yspryd. Y diwedd dedwyddaf a ddi-chon ein holl ddefosionau ein dwyn ni iddo. Yn y cyfamser ni gawn gyfarfod yn y dyffryn hwn o drueni, a llawer o ddigwyddiadau i alaru am danynt, yr hyn y modd y cyflawnir y pennod nesaf a ddengys.

PEN.

acol u, a fludie i'n yngvi

o'r y P E D N V Y L I H E C O R

gwybodaeth i'n yngvi

Am alarnadau ac achwmpio-
on yn o'r trisbwrh. an i-

lloedd i'n ddiol i'r daf i'r gwaith

NI ddarllenwn e yn yr
Hen Testament tam
blyg llyfr, He yr oedd yd Eze. 2.
wedi scrifennu o'r rhifewn, 10.
ar ty allan Alany gruaddfan
a gwae: *Alleluia gelybiwyd*
yn Ramah (mal yr ail-adro-
ddir yn y Testament new-
ydd) galas, ac wylfaion, ac
ocabau, maner Rachel yn wyl-
lo am ei phlant ha ni fynnai Mr. 2. 18.
ei chyffwrdo, am nad oedd yno.

Cymeryd galas i fynd yma-
drodd yr Scrythyr yw, ar
ymarfer o honi yn arferol.
Galarnadau, a ragrifennir
am Teiria Pharaoh, y mae
gen Sant alarnad gofodedig
o waith David am ei orch-

K 2 fygu

fygu yn athrist ; a Jonathan ei fab gwych ar y mynydd melldigedig Gilboa, yn yr hwn y galwyd merched Israel i wylo twstynt hwy, tan yr ihai yr oedd ynta mawynhau y cyfriw addurnwisi a dedwyddwch. Eithr yr holl gan-torion a chanioresauai gw-
 2 Sam. 1. 22. naethon yn iddefodd yn If-
 2 Cro. 35. Zac. 12. 25.rael, defaru am Feslala yn eu galan-nadau, yr hwn a lás yn Hadadrimon yn nyffryn megiddo, am yr hyn y Srafennodd y Prophwyd Furem: oddiwrth yr hwn y mae i ni Alarnadau, iw canlyn, am ddinistr yr Ecclwysar Stâc a ddigwyedd oedd i'n ei amser ei. Oni
 Jer. 9. 1. bai sy mhen yn ddyfroedd, am hylgaid yn ffynonnau o ddagran, mal y gallwn wylo ddydd a nos am laddedi-

gion merch fymhobl. Cnesia
 dia dy wallt o Ferusalem,
 a bwrw i ffords, a chyfod
 gwynfan yn y llodedd o bwl.
 Onid gwaeth geniach chwi
 y fforddolion oll, gwelwch ac
 earylwch oes y fath o fed am
 gofod: yno y try ar yr
 Arglwydd: edrych Arglwydd
 a gwelli bwy y gwnaethost fel hyn, a fwyttu y
 gwagedd eu ffrwyth eu
 hun, plant o rychwant o
 hyd: a leddir yr offeiriad
 ar prophwydi ynglyssegr
 yr Arglwydd: mor oetion
 oedd y Beirdd neu'r pae-
 tan ac areithwyr y Cened-
 lloedd, iw cyffelybu ir
 adroddion gwresog yma.
 Yt oedd gan Esay y cyffe-
 lib, cyn dyfod y ddinistr a
 ragwelodd ef, a ddeuai ar
 ei wlad am eu phcehodau:
 edrychwrif, mi

Pen. 5.16. mylef ym cymru na lafnisix, merch sy mholh.

Ac ogh, och, yw byrdwn y galernad a ragddyweddodd. Amos, yn y ceffelyb g. llw, yr byn y rhaid i'r dinaswyr, y agor arddwyr, a phawb a fesgo alaru gwmryd, i synnu i pan fyddo yr Anglwydd yn ddiglyn, yn anfon pwys ei golped i acrâu amryw, y cyflw fara o wylfaid a diod gympyngedig a dagrau, a wnaeth y Prophwyd David yn synych yn ymborth brenhinol iddo, pryd yr oedd llifeiriant Belial, yn ei ddyrchrynu ef, deliwch sylw mor ddifrif a chalonnog yw ef yn ei amriw ei synniau at Dduw, yr rhai a hylt y nesfedd, uchaf i ddwyn bendab, (megis ar drais).

Ai

Ai yn dragwydd y bwrw r P a. 77.7,
 Arglwydd heilios ac oni ⁸, &c.
 bydd ef bodlon mwy : addar-
 fu ei drugaredd a fros byth,
 a balla ei addewid ef yn ces
 oesaeedd a anghafodd Dum
 drugarhan : a gacodd ef ei
 druzgareddau mwy sorian :
 A pha gyslondeb mwy a
 thrueni yr amseroedd gal-
 larus hyn, na hydny or dri-
 geinsed Psalm, O Ddum,
 bwriaist ni ymaib, gwasge-
 kaist ni, a sorraist : dychwel
 atom deachefn : gwnaethost
 ir ddaiar grynu a holldaist
 hi : iacha ei briwisiu canys
 y mae yn crynn davgoaisit
 i h bobl galedi diodaist ni
 a gwin madrondos, pan y-
 stirrioch gan hynny (fy
 merched) yr hyn a fynnwn
 i chwi yn ddisfrisol ac yn
 gydwylodus wneuthur, y
 dirmyg dianrhymeddus, a
 K 4 gwaeth

gwaeth na halogedigrwydd
y cenedloedd, a gwymodd yn
ddiweddar ar addoliad Duw,
tan liw oddysg yn rymus.
ach ac yn gaethach ag adgy-
weiriad purach, chwi ellwch

Psa. 12.1. gymeryd attoch achwyn y
Pialmydd: *Achub Argl-
wydd, eangs darf y trugarog,
o herwydd palledd y ffyddlo-
niaid o blith meibion dyn-
ion: yr ariuwolion o ro-
diant o amgylchi pan ddar-
chafard y gwaelf o feibi-
on dynion.* Athrowch ar-
gyoeddiad ein jachawdwr
yn weddi angenrheidiol.

O Arglwydd dy dy di,
a ddylid ei alw ai gydnabod
yn dy Gwedi. Eithr
gwêl cf a wnaethbwyd yr
awrhon nid yn vniq yn o-
gof lladron ond yn Stabl i
geffylau, ac yn erbynwysfa i
Zim ac ohim a chywion y
ddy-

ddylluau, i chwaraan ei'r han
yngi Gwyr a chyneddfau
gwaeth na'r cenedloedd, a
ddaebsant i th. etifeddiaeth,
halogasant dy deml sanctaidd,
gosodasant Ferusalem yn gar-
neddan, &c. &c.

Ps. 79. 1.

2. Pan wneloch gyfrif
wrthych eich hunain, y modd
y mae pethau a gyssegrw-
yd i Ddūw, wcdi eu dici-
thro i ddeunyddiau mell-
digedig, tato y bugelliad,
a gwalgaruy praid, a hyn-
ny nid gan ddicithriaid,
ond yng hartref yn nhai fyn-
gharedigion, mor dymho-
raidd y cofir hynny or pe-
dwaredd ar ddeg athrigain
Psalm: Pa ham Dduw in Zic. 13. 6.
bwriaist heibio yn dragy-
wydd, ac y myga dy ddigo-
faint yn erbyn defaid dy
borfa? dy elynnion a ru-
sant ynganol dy gynulleid-
faedd, gosodasant en bas- ps. 74. 44.

nerou yn arwyddion, gan
 deiri i lawr y gwaith cer-
 fiedig (a osodwyd â synu
 i'r addoliad) a'i hawl, ac
 Pl. 83. 4. a'i mwrfaelion. Dywedde
 fawt denuola a difubwyr
 hwynt mal na byglawr ym
 genedl mynydd, mal y cy-
 merem dai. Duw in med-
 diannau ein hynnin. Onid
 yw bryd gan hynny i holl
 Cristnagion da i lefain:
 Cyfod, O Dduw daebyd y
 ddadl, cosi a dyrradwyd gan
 yr ynsydbeunydd.

3. Ar y gofygiad erchill
 et gyffredinwlad flodeuog
 hon, mor glod lawr yn
 addiweddar ym mhlith y
 ceneddloedd cyfnesaf, ac yr
 awthon mor drwciannus,
 pwy a eill ddcwisia chy-
 merio i synu y galarnadau
 hyany or Prophwyd, fy
 mol, fy mol gefidus wyl

barwydennau fynghalon, mae
 fynghalon yn terfysgu yn of
 ni allaf dewi am it glynwed
 sain yr udcorn o fy enaid a
 gwaedd rhyfel, dinistr ar
 ddinistr a gyhoeddwyd, canys
 yr holl dir a anrheithiwyd
 a byn i gyd a wnaethbwyd
 gan b'ant ynfydion, yr rhai
 ydynt ddoeth i wneuthur
 drwg, eithr gwneusbur da Jer. 4. 12,
&c.
 ni fedrant.

Ac oni ddichon ein dio-
 ddefiadau neu llduol ein hu-
 nain yn troi ni ir adroddiad
 alarus or 69 Psalm: *Achub
 fi o Dduw canys y dyfroedd
 a ddaethant i mewn hyd at
 fy enaid. Soddais mewn tom
 dyfn lle nid oes sefydla
 daethym i ddyfnder dyfroedd,* Pla. 96. 1.
ar ffrwd a lifoedd trosof. ad. 21.

*Gwarchrudd a dorrodd
 fynghalon, yr ydwyt mewn
 gofid: a dysgwyliais am rai*

i dosturio wrthif, ac nid oedd neb, ac am gyffurwyr, ac ni chefais neb. Ac yn ddiogel ffalsder cefellion, a thwyll rhagrithwyr, gorfoleddiadd digywlydd y gwaclaf or bobl, a sill.

5. Ein i hoddi i achwyn mal Job, y rhai sy i eu an-gach na mi sy yn fyngrwatar, y rhai a ddiystyr raswn Job 30. 1, eu tadau i w gosod gyd a chwn fy nefaid. Llefain y byddid ar cu lôl megis ar ol lleidr: *Meibion yr ynfyd, a meibion rhai anenwog oeddynt, gwaelach nar ddauar oeddynt.* Ac yn awreucan hwy wyf si ac myfisodd yn destyn iddynt. Ymaent yn fy ffieiddio yn cilio ym mhell cadiwrthif, ac nid arbedant boiri yn fy wynnib.

6. Wrth

6. Wrth synnied a bw-rw golwg ar ein anallu ein hunain i roi ychydig achles in cystuddiau briwedig, mor fywiol y mae yr hyn a cdywaid *Efay*, yn tywâld ein gruddfanau allan o fynghulni sy-nghulni, gwae si, yr rhai anffyddlon a wnaethent yn anffyddlon, ie gwnaeth yr anffyddlon ar fath anffyddlonaf. Dychrynn a ffos a magl fydd arnat i, ar hwn a ffy rhag trwst y dychryna syrth yn y ffos, ar hwn a gyfod o ganol y ffos a ddelir yn y fagl.

7. Yn olaf oll, os oedd llygaid *David* yn llifeirio allan o ddagrau am na chadwai ddynion mo gýfraith Dduw, pa afonydd o wylofain a ddylai redeg hyd ein gruddiau ni, wrth weled ein trawseddwaith cyndyn

cyndyn tan wialen wradwyddus gospedigeth Duwie, yngolwg *Moses* ar gynyllcudfa alarus (o herwydd bod y plas yn eu plith) yr aeth *Zimri* ddigywilydd ym

Num. 25. mhlaen o iebosbi buteinllyd,
6.

yn lle gwir ostyng eiddrwydd ni gawn wthio arnom weniaith gwatworus, ar cwn a brisia yn fwy

Luc. 16. trugarog wrth *Lazarus* diuandlawd, na *Dives berphoredig*, ac nag yr un or ymborthlawn wilwyr. Wrth

yr holl gwbl, bath sydd i ni iw ddywedyd: ond o *Dduw* ir hwn y perthyn dial, *Ti o Dduw ir kwa y perthyn diaid dangos dy hun*

&c. Ac in cyfluro ein huna'n yn hyn o beth, mae yn ministr *Sodom* or nef le i *Lot* i gael ymwared i ddiangof; a *Barnabas* a geiff ei
cinioges

einioes yn ysglyfaeth, i ba le Jer. 45.5.
 bynnac yr efo. Yn yministr y
 Ddml ar Ddinas yr hon
 oedd hawddgarwch yr holl
 ddaiar, nod a osodir ar yr
 rhai a ochenediriant ac a
 waeddant am y ffieidd-dra a Eze. 9.4.
 wnaig yn ei chanot bizi mal
 yn nydd y dial y gellir my-
 ned trystynat hwy ai hym Dad. 7.
 ddiffyn. Ar hyn y gallwn
 cdiweddu yn ddiogel gyd
 ar Psalmydd cyfarwyddi-
 aith gimaint yn y peth hyn,
 ac a ddichon yn o blant
 Dow: yr rhai sydd yn hau Ps. 126.
 mewr daggau a fedant 5, 6.
 mewr gorfoedd, yr hwn sydd
 yn myned rhagddo ac yn wyllo
 gan ddwyn bad gwreithfawr,
 gan ddyfod a ddaw mewr
 gorfoedd dan gludo ei es-
 cubay. O ran adroedd y cy-
 friw orfledd, ni allwn arfer
 yn hyfforddwaith y cynnor-
 thwyau a ganlyn. P. N.

PEN. VII.

*Am annogaeth a chyffurau
tu ac at bob math ar
siriaddeb a boiwyd.*

YCyfriw yw ein dyl-
dra lledfeddod an hurr-
trwydd, wedi cwmp *Add-
du an gwrithwynebiad ffie-
ddiol ar bob daloni, maled-
ei dderchafu trwy ras ai
hyfforddi 'ir' llwybrau eglu-
raf sy'n arwain i ddedwy-
ddwch, eto heb ei bywhau
beunydd, hi a ecrych yn
ol 'gyd a gwraig *Lot* ac mal-
y ceffyl neu asien, yr rhai
ni chynlllynant mo honom,
ddim hwy nag y tynnir
hwy i hynny gan y ffrwyn
ar wenfa a fo yn ein dwy-
law. Oddi yma y mae y
Psalmudd yn synnied yn
odiaethol*

odiaethol y marwgwsg cyn-
fydedig hwn: nid llai na
seithwaith mewn un *Psalm*
yn erfyn ar y Phylwgwr
ysprydol *Aqua vita* yn yr
ymadroddion hyn neu'r
cyffelyb; *Brymba fi O Ar-*
glwydd yn ol dy air, yn dy
ffordd yn ol dy gariadol gare- *Ps. 119.*
digwydd. Ac nid yw'r A- *25, 37, &c.*
postol bendigedig yn tybed
yn ddigon roddi ei Scol-
haig *Timothi i oddef cy-*
studd, oni chysylltaik ef as *2 Tim. 2.*
hyuny, ail ennyн dawn Dum 3, &c.
yr hwn oedd ynddo, gan ei
roi ary gorau ir eithaf yn
yr alwedigaeth a osodasai
yr Ecclwys arno ef. Pan
ddywedodd y bobl i *Barti-*
meus ddall (yr hwn a ge-
ryddent or blaen am ei
waith yn gweiddi) fod yr
Jesu yn sefyll ac yn galw *Mar. 10.*
arno ef: Oh mor gyflwm *46, 50.*

y

y cyffrodd y cerdottyn dall,
 ymaith y taftai ei gochol, i
 tynu y cyfododd, ac aeth at
 Jesu yn orcu y medrodd, ef
 a jachawyd yn y man aca
 gynlynodd at ei ol yn gy-
 ffym, gan fo'i annu y rho-
 ddwt nesol or fath fendith
 anhaethadwy. Y cyfeiriw
 gyflwyn ac hyderus hoiwder
 a orchmynnodd yr Argl-
 wydd ei hunan mewndodd
 neuudol ir pen llywydd
 Ffotwad. Ono orchmynnais
 id, i mgryfba ac gwreola, mag
 arfwyda ac nag ofna; canys
 yr Arglwydd dy Dduw sydd
 gyda thi i ba le bynnac yr
 elych; ym mhilid dannedd,
 gwaiwffyn, a saethau a tha-
 fodau ci elynnion cyn lly-
 med ar cleddyf, a rhwydau
 i faglu ci draed, a phydew
 i lyngcu ci gorff ei gyd,
 deliwch fulw y modd y
 mac

Jof. I. 9.

mae y prophwyd David yn
 ei gyffuro ei hun: Paron
 yw Iynghalon o Dduw paron
 yw Iynghalon canaf a chan-
 molaf. Deffro sy'n gagoniant, Ps. 108.
 deffro nabha thelyn deffroaf
 yn forau. Acfal dyma'r ba-
 god cwylysgas gyffurus ad-
 doliad, y ga'on yn llawniau Ps. 18.
 o llofod y ddodfori Duw
 ar aetod gorau a feddwm.
 Hynny a brophwydwyd iw
 gyflawni yn ol i'w jachawr
 dwr adeiladu ei Ecdwys o
 Fuddemon i'r cenedloedd. Ps. 103.
 Yn nydd dy nerth mewm har-
 ddwch sancteiddrydd, o
 grob y mawr &c. neu maly
 mae y cyfeithiaid diweddar,
 dy bobla syddant emyllyscar
 yn nydd dy nerth mewm har-
 ddwch dy sancteiddrydd, o
 grob y mawr y mawr y mae
 gwyltud dy cenedigacth di.
 Yn addfwyn yn desgyr y p
 iddefnyrau aneirif. Am

Am osod einioes a chalon yn yr Addoliad rhydd-lawn cwyllys, yr hwn sydd yn unig gymetradwy o fach Duw pan ddelo yn ol ei hyfforddiad ei hun, y mae tri pheith yn yr Scrythyd, ac yn llyfr ein Heglwys ni yn enwedig fy nodol i ni.

1. Cyhoeddiadau oddwrth Dduw.

2. Cynny fradau o honom ein hunain.

3. Athrog rhai eraill.

1. Or rheini a gyfenwir cyhoeddiadau cyffurus, chwi ellwch ddal sulw ar y saith yma yn enwedig.

1. Or hyn yr aeth Brenin David yn Hermon, blant gwrandewch arnas si, dyscaf i chwi ofn yr Arglwydd. Eich Athro a fydd frenin a phrophwyd, eich dysc a sydd ran, eich dyleddiaeth

ccidiaeth a fydd gyfriw ac
ach gwna chwi yn ddedwydd
yn dragywydd.

Ac o herwydd (ond odid)
fe ddichon ddyfod yn fwy
cymeradwy i rai oddiwrth
ymadrodd merch, Salomon
y mab a ddwg *ddothineb*
yn ei ymdaalu ei hun, ac
yn anfon allan ei morwy-
nion i wahodd pawb a
chwenycho ddysgu i wledd
fawr, yn eu Thy ardder-
chawg a adeiladwyd ar saith
golofn: y mae yn llefain
o fannau uchel y ddinas, gar
llaw effordal he mae llwybrau
lisper, pwy bynnac sydd
anicheilgar, troed i mewn
yma ac wrth aneby y mae hi
n amedyd, deungh bwyteuch
ambrys ac gwsch on gwinib,
a gwynyscais, anifig anib
Yn y trwydydd lle, yr hyn
a ddywaid *Isaiah* a ddylid
ei

Dib. 9. 1,
&c.

ei wrando yn ddyfal? Ho
deuwlch ir dyfroedd bob un y
mae syched arno, (am lony-
chiad ysprydol yr hwn sydd
yn anherfynol tu hwnt i gys-
furau enawdol) prynwch a
bwytewch, ie deuwlch prynwch
win a lluesth heb arian ac
heb werth. Paham y gwer-
nwch fara am yr hymn nid
yw fara, ach llafar am yr hymn
nid yw yn ddogfen? - gwan-
dewch yb udylfa atnaf si,
a bwytewch yr hymn sydd dda,
a gwybysydded eich enaid
mewndbrasder.

Ac i Ragflaen pob thy-
chymyg a dthybygoliesg
fod tristwh yn cydymdei-
thio a bywyd Duwiol, ael yn
goesod thwym arno, a
byfflau hi o bob tymdei-
thas gyffurus, y mae cyhoed-
ddiad ein jiehawdwk ei
huan (yn bedwerydd) in
sicrhau

Ela. 55.
1, &c.

ficcrhau ni ir gwirthwyneb: Mar. II.
 denwch attaf si bawb ac sydd^{18, &c.}
 yn flinderog ac yn Hwythog,
 ac mi a esmythaf arnoch, cy-
 merwch fy iau arnoch, a dys-
 gwch gennif, canys addfwyn
 ydwyf, a gostryngedig o ga-
 lon, chwi a gewch orphyws-
 fa ich eneidian: canys fy
 iau sydd esmwyth, am batb
 sydd yscawn: fe gymered hyn
 i lyfr ein Eglwys ni am y
 prif sail o annogaeth a oso-
 dwyd o flaen cymeryd Swp-
 per yr Arglwydd, derche-
 fwch eich calonnan, yr ydym
 yn eu derchafu hwy ir Ar-
 glwydd, gadewch i ni roddi
 diolch in Harglwydd Dduw
 y mae yn addas ac yn gyfion
 ddyled i ni wneuthur hynny
 Ar hyn.

§. Y dylid gwrando yn
 ddifrifol ar wahodd y Bre-
 nin Shawr i swpper perio-
 das

Mt. 22. 4 das ei fab, wele mi baratois
 fynghinio, sy ychen, am. pas-
 gedigion a laddwyd, denwi h.
 sr beriodas: ac heb droi
 heibio ag escusion i fod yn
 absennol, neu ei halogi trwy
 ymwthio yn ddianrhyde-
 ddus i mewn heb wisc be-
 riodas, canys nid á hyn
 Ieibio heb farn drem-
 ddwys.

Mt. 7.

Ac nid yw y chweched
 Cyhoeddiad o lai digwy-
 ddied, dawch alien o honi
 fy mboel, mat na byddoedd
 gyd gyfrannogion o i phech-
 das hi, ac na adderbynnoedd
 o phlauan hi. Cymerwch
 fel y mynroch y naill ai
 am eich glanhau eich hu-
 nain oddiwrth y Babilon
 neu y gwradwydd o ba-
 beidd dra, neu o Schismati-
 ciaid, neu o gybyddion by-
 dol, y cyflwr sydd or cy-
 friw

friw bwys, mal oni roddwn
ni ymaith y cyfriw gydym-
deithas neu gefeillach, a
cawn ni goll i y rhagor-
freintiau, or.

Seithfed cyhoeddiad ar
olaf, ac y mae r yspryd ar
briodferch yn dywedyd, ry-
red: ar hwn sydd yn clywed
dywedded, Tyred ar hwn sydd
a sycbed arno, deued, ar hwn
sydd yn ewyllysio cymered
ddwfr y bywyd yn rhad. Dad. 12.

Pa synwyr mor hurtiedig,¹⁷
pa serch a hudwyd felly,
pa galon mor garegog na
wneiff y cyfriw gynnygion
(os metha ganddynt ynnill
vn) or lleiaf arafu neu
hwyrfrydu dyn oddiwrth
y moddau neu yr yrfau pe-
ryglus, yr hyn y mae y
byd, y cnawd, ar cytrhael, yn
ein gosod ni arno?

I gryfhau y rhadau hyn-

L ny

ny a gynnygir mor rhwyddlan; y coffadwriaeth neu'r *memorandum* hyn a ddichon fod yn dda i w gadw mewn parodrwydd.

1. *Cofia dy greawdwr yn Ecl. 16.5. nyddian dy ienengt yd*, tra byddo y gallu ar amser i wneuthur hynny; canys ni wyddost ti pa cyn gynted y gellir dy ddifuddio di o honynyt.

Luc. 17. 30. 2. *Cofia wraig Lot, na chwympa yn ol orfuchedd dda, yn yr hon yr wyt rhag i ii fod mewn colled, na ellych di fyth moi hynill.*

3. *Cofia Dives, Lot, a Lazarus, na feddyliwn fyw yn ddanteithio! yma, ac na elwir mo honom byth yn ol hyn i roddi cyfrif.*

4. *Cofia y Sabboath i w gadw yn sanctaidd; .nid yn*

yn gwrando Gimaint ar
waith gwyr eraill yn lle-
faru, ac ar addoliad Duw
ein hunain ym mhrydfer-
thwch ei sancteiddrwydd:

A chyd ystyrriwn bawb ei gi- H. b. 10.
lydd. i ymynnog i gariad a^{24, 25.}
gweithredoedd da, heb esceu-
luso ein cyd gynnilliad ein
hunain (megis y mae arfer
rhai) eithrannog bawb ei gi-
lydd, a hyunny yn fwy o gi-
maint ach bod yn gweled y
dydd yn nesau hyn a dynn
ym mlaen.

Y pumed memento, Cofia 2 Tim.
gyfodi JESU Crist o bad Da. 2. 8.
fydd o feirw, gan yspeilio
Tywysogaethau, ac awdurdod-
dan, efe ni arddangosodd
hwynnt ar gyhoedd, gan ymor-
foledus arnynt, ynddo ei *Col. 1.15.*
han ar y groes. Gan ein
i hyddhau ni felly o gae-
thiwed *Satan*, a phwrcasu i

ni Deirnas dragwyddol
With ymdeithio ir ben,
rhaid i ni lafurio i gyn-
nal y gwan a chymeryd.

Y chweched *memento* in
jachawdwr gyd a nyni, *mwya*
bendigedig i wrheddi na der-
brym.

Ac etto wedi gwneuthur
y cwbl oll, in cadw rhag
dadwneuthur oll drachefn,
angenrheidiol fydd gym-
ryd *memento* *Jud.* Yn y
lle olaf: *Eithr chwi o rai*
anwyl ceisiwch y geirsau a
rag adyweddwyd gan Aposto-
lion eis Harglwydd Fesu
Grifft: adywedyd o honynt i
chwi y bydd yr umser di-
weddaf matmorwyr yn cer-
dded, yn ol es chwaniau
anuviol eu hunain. Eithr
pa foddy y canfyddwn ni
ragor rhyngddynt a gwyr
gonesf, gan weled eu bed
yn

yn addurno eu 'holl weithredoedd a gwisg sancteiddrwydd, ac yn gosod allan eu bwriadau bridiol ar broffes ddewisaf o Seintriwydd? Y 19. adnod yno a ddengys i ni yn eglur, *y rhai byn ydynt y rhai syn eu didoli en hunain, yn anianol, heb fod yr yspryd ganddynt.* Y Didolwyr, anghrogyniaid, ysprydwyr, a ddecorwyd yn yr oes hon, yr rhai yr ydis yn tybed fod carennnydd rhygddynt, ar tri o lyffaint oedd yn dyfod allan o safn y ddraig, y bwyllfil ar gau Ded. 16. tropyddi, y rhai a clyd 15. deirnafoedd, a gwledydd, yn erbyn yr oen, ai ddilyswyr nes cu difa ollawr yn rhyfel Armagedon.

Yma y gellir rhoi cyfrif cyffelyb o rybuddiau, neu caeant i ochel: ac oli

L 3 oddi-

oddiwth ein jachawdwr yn
ddigyfrwng megis.

1. Edrychwch rhag twyllo

Mar. 33. 5. o neb chwi, gan roddi gan
Grifft, neu gan brophwyd i
chwi.

Mar. 24.
3, 7. 2. Edrychwch beth a
glywoch neu beth a wran-
dawoch.

3. Gwiliwch wâg ogoni-
ant yn eich gweithredoedd
gorau, o Eluseni, ymddygio,
Mar. 4. 24. neu meddio.

Luc. 8. 18. 4. Gochelwch rhag bod
y goleuni sy ynoch chwi
Mat. 6. yn disylli, gan fwriadu
cam ddiben, a thybio yn
Luc. 11. rhydda och sancteiddrwydd
35. mewn ceffylybrwydd i e-
raill.

Jer. 9. 4. 5. Rhaid i wyr gymeryd
gofal am gysylltu doethiuib
y Sarph a diniweidrwydd
y glomen: yr hyn a dden-
gys y peth y mae y Pro-
phwyd

phwyd Feremi yn ei roi ar lawr yn helsedd: gochelod pawb ei gymydog, ac na choelied neb ei frwd, canys pob brawd gan ddisodli a ddisodla a phob cymydog a rodia yn dwyllo-drus.

6. Cymerwch o' al i ochelyd cybydd-dra; canys yr amlder a feddo gwr, nid yw yn ei wneuthur yn dde-dwyddol, ond en rhoddi, yn dda, yr hyn os esceu-lusig yn gywilyddys a brisia yn fynych yn wenwyn ir perchennog: ac yn sclyfaeth ir rhai ai treulio n ddrygionus.

7. Chwychwi sydd o fedyliau gwell, gochelwch bar-noch eich hunain, rhag pwyso ar eich calonnau un amser a gormodedd neu fe-

L 4 ddwddod,

ddwded, neu ofalon y byd
hwn, ac felly dyfed er dydd o-
laf arnoch yn ddiarwybod:
canys megis magl y daw ar
yr holl rai a drigant ar my-
nab yr holl ddaiar.

Eithr fe ddyweded digon
os cosir yn dda ai arferu, ond
beth a ddichon rhybudd
neu goffiau lcauiau neu mu-
menseo, neu orch ymyr or
nefeedd ffrwytho neu le-
shau, os byddwn ni yn nif-
fyg i ni ein hunain, heb ply-
gu clust i wrando, neu ga-
lon i groesawu, beth a ddy-
waid yr yspryd wrth yr
ecclwys, ac ynddynt hwy
wrthym ninnau yn neull-
duol?

8. Yma gan hynny y
daw i mewn yr annogaet-
hau hynny, y thai ym
mhilith defnyddion a elwir
neullduol adroeddion, yn yr
rhais

rhain gan ddatroi attom ein
 hunain, ym mha gyflwr
 bynnac y byddom, yr ydym
 ni yn gosod goruchel egni
 ein eneidiau, hynny yw, y
deall, ar *ewyllys*, i gyffuro
 a diddanu ein syahwyrau
 gwywedig, an cydwybodau,
 ar seilia nefol ni phallant
 byth. Ac mal hyn yn llu-
 ffern in traed, ac yn oleuni
 in llwybrau, y mac y pro-
 phwyd *David* genym ni yn
 llawer o fannau, yn dan-
 gos mal y geill ein petruso-
 ni. Ym mha san hynodol
 i ddechran yng hanol eu ely-
 nion gwangcus a ddaethai
 arno i *fwyta ei gnawd*, mor
 gyffurus y mae ef yn ei
 ddadebru ei hunan? yr
Arglwydd yw fy llawych
 am jecbydwriaeth, pwy gan
 hynny a ofna? yr *Arglwydd*
 yw nerth fy mywyd: pwy

gan hydny o ddylwm ni ei
ofni e ac ar watwor ei wr-
chwynerbwyr, a gawsai ryw
gyfyngder arno, ac a edli-

Pl. 42. 12. wient ai ddannedd, pale y
mae si Dduw ef yr awrbon? y
mae yn gwribgilio ato ei
hus, heb ddychwelyd drwg
anwydau ya gwacuthnt ei
safyddle yn dda yn eu her-

Pl. 42. 11. byn: pa bawm i sb ddarostyn-
gir fy eneid? a pha bawm y
terfysci ynof, ymddiried yn
nuw, canys etoy molianaf
ef sef iechydwrtaeth fy wy-

Pl. 10 3. 3. nev am Duw: fy enaid ben-
dithia'r Arglwydd, a chwbi
sydd ywaf ei enw sanctaidd
ef: fy enaid mola yr Ar-
glwydd, molaf yr Arglwydd
yr fy myw, canaf im Duw
ara fyddwys. Y cyfriw ym-
ddiddan a chalon oedd gan
ywraig druan a orthrymid
gan y dyfrif gwaed, pe
gallwn

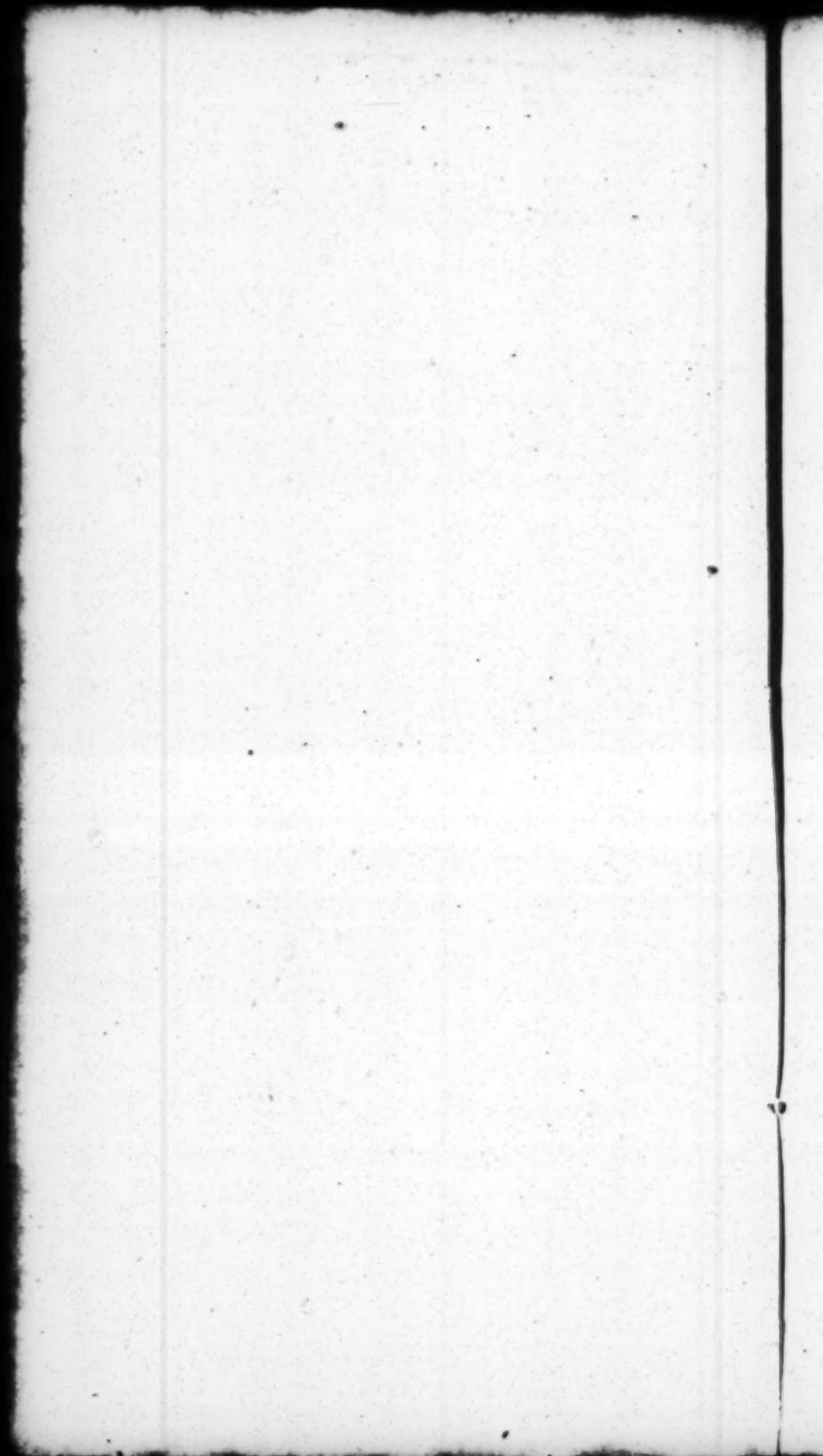
gallwn ond cyfwrdd a i wisc ef, Mar. 5. 26.
 mi fyddwn iach ac mor dewel
 yn yr un agwedd y mae
Fob yn rhoi heibio golle-
 dion ei dda a blant. Noeth
y daethum i o groth fy man a
noeth y dychwelaf yno, yr
Arglwydd sydd yn rhoddi yr
Arglwydd a ddygodd ymaitsh,
bengidedig a fyddo enw r
Arglwydd.

3. Yn olaf oll, er mwyn
 annog eraill, nid yn unig
 pob math ar bobl sydd
 raid galw arnynt, yn yr
 ymadroddion hyn, neu r
 cyffelyb. O molwch yr Ar-
 glwydd rhoddwch ddiolch ir
Arglwydd, cennwch ir *Ar-*
glwydd ganiad newydd. Yr
 rhai ydynt mor gynefin ac
 ynt gyffurus, eithr hefyd
 amseiliaid a chreaduriaid
 mudion syd raid eu cyrchu i
 mewn i ganu eu than pob
 per-

Pi. 150. perchenn anadl moliau yd
 Arglywydd : ydyw y clo
 c, ngan ar y Psalmau, rhned
 y mor a chured y llifeiriant
 eu dwylan, gorfoedd y
 mynyddoedd yngbyd o flaen
 yr Arglywydd, byddwch law-
 en yn yr Arglywydd, y rhain
 ar cyfriw ddewisidig fan-
 nau a osodwyd yn llyfr yr
 Ecclwys, wedi eu gwneu-
 thur yn gynefin i chwi ach
 eiddaw, (fy merched) eill
 wasanaethu i wneuthur miw-
 sic nefol i chwi yn y gwa-
 hanieth, ar cythryfwl mwyaf
 a ddichon y byd hwn roi
 arnoch: Canys ni phalla yr
 Arglywydd i w boll, ac ni wr-
 thyd ei etifeddiaeth, eisbr
 rhoi amynedd vaddyd yn am-
 ser adfyd, nes cloddio pwll
 Pi. 152. 3. er annwyl. Corsennau yssig
 ni ddryllir, ac ni ddiffu-
 ddir y län a fo yn mygu.

Y

Y defaid a gaiff borfa lâs,
ar llewod newyn, y blawd ni
dderfydd yn y celwrn, na r
olew yn yr Stên, nes y dêl
mwy cyflawn changder, ^{1 Bren. 17.}
rw eichi gofal gan hynny ar
Dduw (fy merched) yn ^{1 Pet. 5. 7.}
eich holl gyfyngderau, ca-
nys y mac yn gofalu am
danoch chwi, a byddwch
fodlon ir hyn a ganiatâo
ef i chwi : canys ef a ddy-
wad ni *adamaf* fyth mo ho-
nor, ac nith *wrthoda*. An ja-
chawdwr yr hwn a ddywaid
i ni y cawn orthrymder yn y
byd hwn, a bod yn gyfranø
gion ag ef yn ei diodde-
fin, an cyffura ni yn hollawl
er hynny, ar diweddiad hwn:
byddwch o gyffur da mi a ^{1 Joa. 16. 3.}
orchfylgais y byd.

Y
TRYDYDD RAN:
AM
WEDDIAV
MEWN

Cynyll eidfa oedd cyhoeddus
neu Gyffredin.

P E N. I.

Am Gyffesoedd.

GWeddiau ar gybe-
edd ydynt y cy-
friw a gyssegrir yn
barchedig yn y lloedd, ar
~~anseroedd~~ a ordeinir mewn
ffurf

ffurf o sodedig, a ragscifen-
 mir ir offeiriad ar bobl gan
 Ecclwyfi gwahanredol, o
 fewn eu neullduol lywo-
 draeth. Y cyfriw oedd hon-
 no o fendithio y bobl gan
 yr effeiriad: nid mewn am-
 riw ffurf neu ymadroddi-
 on, mal y gwelai ef fod
 yn dda, eithr yn y cyfriw
 fodau, ar geiriau, a or-
 chmyned gan dduw ei hun.
 Ar Arglwydd a lefarodd
 wrth Moses gan ddywedyd,
 llefara wrth Aaron ai fei-
 bion, gan ddywedyd. Yn
 y modd hyn y bendithiwch
 blant yr Israel, gan ddy-
 wedyd wrthynt, yr Argl-
 wydd ach bendithio ac ach
 catwo, llewyrched i wnebpryd
 yr Arglwydd arnoch, ac a
 fyddo gralusol wrthit, der-
 chafed ei wnebpryd arnoch
 a rhodded i si dangu bnefedd,

Ac

Ac felly y gosodant fy enw
ar feibion Israel a mi ai
bendithiasf hwynt, yr enw
hwn a fynnai rai ei fod yn
arwyddoccau y drindod
sendigedig, o herwydd *Fe-*
borah neu Arglwydd a ai-
ladroddir yma deirgwaith, ir
hon y mae'r fendith honno
wedi ei chiydffurfio yn dda,
yr hon a roddir yn arferol
gan y rbas fwyaf or Ta-
daw i w plant, *yn enw y*
tad, y mab, ar y spryd glan. Mar. 28.
Ac yn yr unrhew ffurfl yn 19.
ddiddadl y gorchmydanir
bedyddio holl blant Cristi-
anogion. Yn yr un ffunud,
nid oedd yn ei ddewis ef
yr hwn a anrhegai ei flaen
ffrwylh, i gydnabod ei ddi-
olchgarwch yn yr ymadro-
ddion ar cyfnewidiau y
gwelai ef fod yn dda, neu
fal y dychymygai ef ei hun,
“ rhaid

" rhaid i ti lefaru ('mal y
 " mae y text yn gorchymyn
 " i ti) a dywedyd o flaen
 " yr Arglwydd dy Dduw,
 " striad ar ddarfod am da-
 " no oedd fy nhad, ac efa
 " ddiscynnod ir Aipht, ac a
 " ymdeithiodd yno ag y-
 " chydig bobl, ac a aeth
 " yno yn geneddl fawr gref
 " ac aml. Ar Aiphtiaid an
 " drygodd ni, a chyftuddia-
 " sant ni; a rhoddasant ar
 " nom gathiwed caled, A
 " phan waeddasm ar Ar-
 " glwydd Dduwein radau,
 " clybu yr Arglwydd ein
 " llais ni, a gweleodd ein
 " cystudd, an llasur an gor-
 " thrymder, ar Arglwydd
 " an dug ni allan or Aipht
 " a llaw gadarn, ac a braich
 " estynnecig, ac ofn mawr
 " ac arwyddion ac a thy-
 " feddodau: ac efc an dug
 " ni

"ni ir lle hwn, ac a roes i
 "ni y tir hwn, sef tir yn lli-
 "feirio o laeth a mîl. Ac
 "yn awr wele mi ddygais
 "faen ffrwyth y tir a ro-
 "ddaiast ti i mi o Arglywydd.
 Felly y mae Hosea yn cyn-
 ghorri Israel i edifarthau,
 Cymerwch eiriau gyda chwi
 a dychwelwch at yr Arglywydd,
 dywedwch wrtbo, ma-
 ddeu yr boll anwiredd, der-
 byn ni yn ddaionus, a tha-
 lwm it loi ein gwefusau, felly Hos. 14. 2.
 yn eu hympryd arferedig,
 ni threulid mor amser yn
 anhymoraidd, mewn hwyr-
 frydig Addysgu neu trwy
 ddfyfyrriol gipiadau i osod
 allan ddonniun y llesfarwr,
 neu i fiino defosiwn y gw-
 randawyr; Eithr (fal y mae
 y prophwyd yn erchi) wy-
 led Gweinidegyon yr Arglywydd rhwng y porth ar allor,

a dywedant : arbed dy bobl o Argwydd ac na' ddyro dy etifeadiaeth i warth, ir cenedloedd i lywodraethu arnynt, pa ham y dywedant
 Joc. 2.17. ym mlith y bobloedd pa le y mae eu Duw hwynt? Y ffyrdd hyn mewn cynyliedfaeodd cyhoeddus oedd ynt cymhelled oddiwrth gyfnewid yn y Testament newydd, mal y perffeithir y Swm i fynu yngwedi yr Argwydd, ac felly ei drosglwyddo gan yr Apostolion ir holl rai a ddeuant ar ol. Mal y gellir hymodi nad oedd un Ecclwys osodedig, nad oedd iddi ryw weddiau cyffredin yn yr rhai y gallai y bobl uno ar Gwenidog yngwasaneth Duw; se ddichon plant ar rhai gwirion gael eu athrawiaeth wrth glywed yr

yr unrhiw ciriau i w hadrodd
beunyddol, ac nyd i ddyfod
yn vniq megis edrychwyr
i Chwaryddfa, i glywed
llawer ac i ddyscu ychydig,
a gwneuthur dim, megis na
byddai i bawb oll hawl
yngwasanaeth Duw, yn ol
eu gallu ai galwedigaeth, ac
na ellid goddef *Hosannah*
a enan plant bycbain a rhat
yn fugno.

Gweddiau cyhuddus eill
fod, un ai.

- 1. *Cyffesoedd.*
- 2. *Tmbilian traerlyd.*
- 3. *Vfadd erfynniau.*
- 4. *Cyfryngdodau.*
- 5. *Diolchgarwch.*
- 6. *Clodfamredd.*
- 7. *Bygythian neu Co-
minasionau.*

Am Gyffes gyhoeddus,
 beth a ellir ei grynoi ai ddy-
 chymyg yn fwy effeithiol a
 chyflawnich na honno a ar-
 ferir ar ein mynediad ni in
 defoliwn. Hollalluog Ddum
 a thrugarcasaf Dad, ni ac-
 sbono ar gefeilorn allan
 oth ffyrdd di mal defaid
 ar gyffigoll, &c.] ar llall
 o flaen derbyn Swpper
 yr Arglwydd, Holl-alluog
 Ddum Tad ein Harglwydd
 Jesu Crist, Gwneuthurwr
 pob peth, Barnwr pob dyn,
 yr ym yn cydnabod ac yn
 ymosidio tros ein amriw
 bechodau &c. yr rhain sydd
 rhaid i chi wi ac ich plant
 fedru ar eichtafod laferydd,
 i fod yn barod bob amser
 mewn holl gyffingader a
 thrymder am bechod, neu
 grugynnau mwy peryglus
 or i'cydnewydd: yn y clwyf
 hwn

hwn y cafas y Psalmwydd
 esmwythder presennol; dy-
 wedais cyffesaf yn fy erbyn Psa. 32.;
 fy hun sy anwirreddau ir Ap.¹ Joa. 1.
 glwydd, a thi a faddenuist^{9, 10.}
 anwiredd fy mbechod. Hyn
 y mae r Apostol yn ei gan-
 mol am ragerol feddygi-
 niaeth: *O chyfaddefwon eis
 pechoda.* Eithri os dywe-
 dwn, na pbebasom, yr y-
 dyd yn ei wneuthur ef yn
 gelwyddog, ai air niaid yr
 ynom. Y mae y prophiwyd
 Daniel yn adrodd yn olet-
 lawn y modd y gweithiodd
 gyd ag ef, Canys hwyn
 gyntaf ac y gwnaeth ef ei
 caer ddifrifol weddi trosgo
 ei hun, ai gyd garcharwyr
 ym mabilon; ie, a mi etto
 yn llarfarn ac yn gweddio
 (medd y Text) ac yn cyffesu
 fy mbechod, a pechoda fy
 mhobl Israel, ie a mi etto
 yn

yn llefarn mewn gweddi, y
gwr gabriel gan chedeg yn
fuan a ddaeth ac am cy-
fyddodd i, i roi i mi fod-

Dau.9.10, lonrhwydd. Mor fuan yn
21. cu gorchwyl ydyw gweddi

galonnawg a chyffes. Cyn
gynted ac y dywad David
mi bechais yn erbyn yr Ar-
glwydd. Yr atebodd y Pro-
phwyd: yr Arglwydd a dyn
ymaith dy bechod ti, nichai
di farw. Cyn gynted ac y
cydnabyddo ef libro ei
draed, ef a gaiff yn y man
achos da i ddywedyd: dy
drugaredd di o Arglwydd am
cynhaliodd. Yn awlder fy
meddylien em mewn, dy
diddanwch di a lawenycha
fy enaid. Canys fal y mae
chwdi yn ol gormodedd
o lothineb, yn cismwythau
ar y ddwyfron, felly y mae
cyffes ir cydwybod yn ol
bauch

bâuchi ebychiol a bechod a
wnelet. Ac er mwyn hyn
i arferu yr odlau neur Psal-
mau yn ein llyfr [Gweddi-
au, ai canu yn ddefosio-
nol, *Arnas Arglwydd mae*
fy mhwys om calon ddwys
ofalus, &c. Ac na thfo
d' wyneb Arglwydd glan
oddiwrth un truan agwedd,
&c. Ac fymddiriaid Ar-
glwydd ynor ti &c. a fydd
yn esmwythder mawr i
cnaid cystudiol. Ar rhai
fydd vddynt archwaeth a
blas cryfach yngair Duw
a sill wneuthur math ar
Letani gyffesawl vddynt eu
hunain, cymwys ir amse-
roedd o orthrymder y by-
ddont yn byw ynddo. Me-
gis am esampl.

I. [Am laddiad brâwd
gyd a *Cai*, yr hwn yn
ddiachos a lafruddiodd

M ci

ei frawd diniwaid.]

[2. Am ein dianrhuddedd annaturiol gyd a *Cham* a chwarddodd am ben di-noethni ei Dad.]

[3. Am ein halogedigrwydd dirmygus gyd ag *Esaï* yr hwn a werthodd ei enedigaeth fraint am ddysgled o gawl.]

[4. Am ein eisffegrledrad gyd ag *Achan*, yr hwn a anturiodd yn ddrygionus ar yr hyn a gysflegra-fwyd i Dduw, i wddinistr ei hun a'i ejiddaw.]

[5. Am ein gwrthryfel cythreulig gyd a *Corah*, a'i ddilnwyr o f, yn erbyn *Moses* ac *Aaron* preladiad Duw yn y spryddol ac amserol.

[6. Am iuthro yn anifeiliaidd at offeiriadau Duw gyd a *Darg* i wddifafa hwynt
mal]

mål y gallai ei gael rhan
yw an rheithio eu meddian-
nau.]

[7. Am wrthryfel an-
naturiol gyd ag Absalon yn
erbyn i'r garueiddiau Dad,
fe ddarfu i ni O Arglwydd
wrthwynebu y ne foedd, a
thynnau i lawr ddiol arnom
eia hunain. Eithr Cerydd
ni O Arglwydd am hynny
yn dy farn, nid yn dy gyn-
ddaredd, rbag ein disa, ac
na byddo dim my o ho-
nom.]

Ac oschwytwi (fy mer-
ched) a synnech, yn fwy
hynodol, ei gymhwys o at
eich rhyw chwi, chwi el-
lwch ei roddi yn y modd
yma.

[8. Gyda gwraig *Llo*
yn gadach ei gwyr ac edrych
yn ol at anlywodraeth *So-*
dam.

M 2 [2. Gyd

[2. Gyd a *Dinab*lyn cerddetni allan i w chywilydd ei hun i ddigio ei brodyr, ac anfödloni ei thad.]

[3. Gyd a dichellion meistres *Joseph*, yn erbyn ei gwas diwair.]

[4. Gyd a gwraig am-hwyllig *Job* i chwanegi cystudiau at gyluddiau mwyaf, ei gwr gorthrymedig.]

[5. Gyd a Gwatwor *Micah* am grefydd ddefosional *David* ei gwr, mal pe buaſai yn anweddol i wr mawr o i le ef fod yn ostyngedig i Dduw]

[6. Gyd a balchder mcerched *Sion* yn gosod allan eu gwychder ir byd, mewn un ar wagain o fodau.]

Gyd ar gwragedd judde-waidd creision, ni ckwrwun

er weinidogion Duw, megis
y gwnaethont hwy ar pro-
phwyd Feremi yn yr Aipht,
ac a ddywedasant wrthynt
mewn geiriau eglur, dywe-
dont a fynnont, ni wnawn
fal y mynnem, an gwyr an
cyflawnha ni yn hynny,
mal y cymerasont yn llaw
yno. Yn yr holl ddidref-
nau anghysbell hynny, neu
rai o honyn, y tynnasom
dy gyfion farn arnom,
eithr arbed ni Arglwydd
daionus, arbed dy bobl yr
rhai a brynaist aeth werth-
fawroccaf waed, ac na lidia
withym yn dragwydd:
yr hyn an harwain i ymbi-
llad yr allfach ar weddi gy-
hoedd.

P. N. II.

Am Ymbiliau.

YN ol cyffes, y gellir
 maeoddwl am ymbil yn
 erau, trwy yr hyn y galwai
 ni, yn oll gwybod yr haet-
 dedem amriw gospedigaeth
 am ein aneirif bechodaau,
 Iesfain allan ar Dduw gyda'r
 f 1103. Psalmydd, os crefft ar an-
 wriadaden Arglwydd, O Ar-
 glwydd pwys a jaif? ac i
 syrthio i mewn i lyfr yr
 Ecclwys, o Arglwydd na
 wna a nodyn ol ein pechodaau,
 ac na obrwyd ni ym ol eis-
 anwriadaden. Ac ir dcunydd
 yma yn llawn-lythyr yw
 yr ymbiliad a ganlyn. O
 Dduw drugarog dâd, yr bwn
 ni, ddylifygi ochraaid calon
 gustuddiedig, &c. a hwn ac

vn arall yn ei ddilyn nid
yw waeth ei ddeunydd hag
yntau: *Ni ni a'atolygwn i*
si o drugarog Ffâd, yn dru-
garog edrych ar ein gwen-
dyd, ac er gogoniant dy enw,
tro oddiwrthym yr holl dârty-
gau yr rhai o wir gyflawn-
der a haeddasom, &c. Ac
yma y gelir cymeryd i
mewn y llaferydd cyfnewi-
diol rhwng yr offeiriad ar
bobl, yn y rhai hyn: O
Atglwydd cyffor, cymorth a
gwared ni er mwyn dy enw.
O Dduib ni a glywson an-
clustau, &c. Agam hynny
yn awr O Atglwydd cyffor,
cymorth gwared ni er mwyn
dy unrhydedd. Mal y gal-
lom ni bob amser a llafes-
rydd ac a chalonau cytruu-
nol, yn y pwng e vchaf
broffesiad a dywedyd Go-
goniant ir tad ar mab,

&c. A pha beth yw yr ail gyfrif hynny ar beryglon (yn ein gweddiau neull-duol) yn cyfodi megis mygdarth oddiwrth ein pechodaau, yn ymgasglu i gwmniwl du oddialedd; i ochedlyd yr hwn y llefwn ni ag vnfryd yn y *Letani*, *Abedini Arglywydd daionus*, a gwared ni *Arglywydd daionus*. Beth ydynt hwy ond cynifer o ymbiliau am symlud dihenyddiau cyfion, yr rhai oni bai hynny an difethent ni ollawl? Nid heb achos gyfyon gan hynny y cynggorai St. *Paul*, *Timothy Escob* (yr hwn a adawsai ef yn *Ephesus*, i osod athrawiacth yr Ecclwys ai discybliaeth) megis y cai ef mewn Athrawiaeth lafurio iw troi hwynt oddiwrth *newydddeb*,

deb, cbwedlan ac ymrysgym-
 mau aniben yng hylch ia-
 choedd, neu r cyfriw ddad-
 leuon cynnenus heb duc-
 ddiad o adeiladaeth, ac am
 drefn discybliacib, cf a fyn-
 nai osod yn y llê cyntaf,
 wrth drefnu addoliad cy-
 hoeddus, ymbiliau gweddian ^{1. Tim.}
^{2. I.} deisfyriadau a thalu diolch,
 tros bob dyn, ond yu en-
 wedig tros frenhinoedd, a
 phamb sy mewn awdurdod,
 yr hon addysg pc buasit yn
 ei gorchymyn yn iawn, gan
 y rhai a gymerant arnynt
 fod a dôlhan mwy vddynt,
 nag iw brodyr, ai chadw
 yn well gan eu dilynwyr
 brydiol, neu Zelaidd, ni
 buasai arnom ni fawr ei-
 siâu y cyfriw ymbiliau lei-
 twrgiaidd.

[¶] Oddiwrth Greulon-
deb Herodaidd.]

M 5 [2. Pha-

[2. Rhafescaidd falais ragan
grithiol.]

[3. Angrhediniaeth Sa-
duceaidd amfeiliaidd.]

[4. Tra uchel fradwnia-
eth Judas.]

[5. Uffordol wrthwyne-
bion Simon Magus ac El-
ias.]

[6. Gwarworn trefnus a
chelwydd Ilyfn, Ananias a
Saphira.]

[7. Cythryfwl a therfysg
aruthrol y dwylaw Gref-
twyr, y gof arian, ar gof
cfydd, i luniau yr Ecclwys
ar Stât ar eu Hengien hwy,
y modd y mwriadhoelient
hwy) i ail-adrodd drachefn,
a thrachefn; Gwared ni
Arglywydd daionus.]

Bydded eich gofal gan
hynny (sy mérched) yn y
cyfriw lefain soriarus (gwa-
lwch yma Grist neu accw
Grist)

Grist) wele chwi a gewch
 ei weled ef wrth y cyfriw
 afon, yn ailsedyddio, neu
 gyfarfod ag ef yn y cyfriw
 gyd gyfarfod, yn arferu
 dysgu neu gyfrantu ei ddon-
 niau) bydded leich gofal
 meddaf na ymadawoch ar
 hēn ffordd, yr hon sydd
 iddi warant o fod yn dda,
 oddiwrth yr hen o ddyddiau,
 ac ilyn u yn dyna with
 dduw gyda'r Psalmwydd, ac
 yn eich amynedd meddie-
 nich eich hanzin, (ynt ol
 addysg ein jachawdwlt) yn
 y gorthrymderau mwyaf,
 heb ollwng tros gof y
 cynghor hwnnw, a roe'r
 prophwyd difrifol-drift: ni
 ddylid dewis dyfroedd di-
 eithr o flœn ffynonniau ry-
 degog ydynt gartref, na
 llwybrau disathr, o flœn
 yr hēn ffyrdd yn yr rhai

Luc. 2L
19.Jer. 18.
14. 50.

y rhodiodd ein tadau yn ddis-
ogel heb dramgwyddo. Er
mwyn cyflawniad or hyn:
gweddiau a welir yn ang-
henrhaid, ac am hynny cym-
hwysaf iw ystyrried am deni
yn y trydydd lle.

P R N. III.

*Am Weddian neu er-
fynnian.*

ERfynnian ydynt weddi-
au, a gyfeirir at Dduw
er mwyn diwallu ein ang-
henion, neu lwyddo ein
bwriadau an amcannion
cwriol, pa un bynnac ai
ysprydol ai amserol. Or
hyn y mae llyfr Gweddiau
yr Ecclwys yn drysfordy,
yn cynwys yr holl bethau
daionis, newydd a hên, y
sjj dd

sydd iw [ddymuned, a he-
 fyd yn fagazin neu *Stafell-*
arfau yn yr hon y mae yr
 arfogaeth honno gan Dduw
 iw chael, i with-sefyll yn
 erbyn Twysogaethau, aw-
 durdodau, a llywawdwyr
 bydol dywyllwch y byd
 hwa, a drygau *ysprydol yn* Eph. 6.
yn nefolion leoedd, os par-
 hawn ni a *gweddiau oll ac*
erfynnianau, a gwilio at hynny
a dyfal bara, yn ol cyngor
 yr Apostol i ni. Canys
 yma yn ol cyffes on pecho-
 dau, a thaer ymbil i ochel
 cospedigaeth, mor drefnus
 hwylgar yr arweinnir *ni ym*
mlaen i fod yn Erfynwyr
gostyngedig am dangbne-
ddyf ac ymddiffyniad? Yr
 hyn a drefna y dedwy-
 ddwch mwyaf ar a ellir ei
 ddisgwyl yn y byd yma.
 Yr awrhon am y cyntaf, y
 mac

mae genym y gweddiau y-
ma, O Dduw yr hwn myt
Awdwr tangbeddyf a cha-
rwr cyttundeb, &c. Ac O
Dduw oddiwrth ba'n y
daw p.b cyngor da, a dei-
sifiad sanctaid, &c.

Am yr ail, yr rheini, O
Arglwydd ein tad nefol
holl albuog a thraggywyddol
Dduw, yr hwn an dygodd
ni yn ddiangof hyd dechreu
y dydd heddwr, ymddiffyn
ni yn do oth gadau allu,
&c. A, Goleu ein tywyl-
lweb ni a atolygwn i ti, a
thrwy dy fawr drugaredd
ymddiffyn ni, &c. Yr rhai
syn dal fod yr rhain ar
cyfriw erfyniau, yn llai
effeithiol o hetwydd eu bod
yn gyffredin, ac felly wedi
eu cymhwysoli eneuau plant
bychain, a rhai yn suggo
bronau or deall lloiaf, ym
mhlih

mhlich cyffredin, allant yn
gyfhal ddibrifio yr haul ar
lleuad, sy'n rhoddi eu lle-
wyrchi yn gyfhal ir Tywy-
sog ac ir gwrangyn; a hwa-
rwymaith yr holl desdyn-
or Scrythyr, a ran nad yw
yn dyfod bob wythnos
mewn cyfieithiad newydd.

Yr rheini hefyd a chwe-
nychai fwy o *amladr*, megis
mwy croesawgar i wchwan-
tau hwy, (yr rhai ni fod-
lonai *Munna* or nefoedd yn
hir mo honyn) os cyme-
rant y boch i arferu gyd-
ag arafwch a symlewydd
calon, y ddudddeg a phe-
dwar vgain, yr rhai nid
ydynt ddim arall, ond er-
fyoniau bywiol gan pherthy-
nasol, llgwyddi heu lluniô rai
cymhwysol at yr amser or-
flwyddyn, allan o Desdyn-
iau yr *Epistologedd ar Efan-*
gylan

gydaus am y Suliau ar Gwy-
 llau, ni chaiff weled mor
 fath withen o Ddefosiwn
 yn rhedeg mewn unrhyw
 gymmorth, neu lawformyn,
 neu yn yr ymarfer o Ddu-
 wioldeb, a ddiochon lenwi y
 newwynog a phethau da,
 pryd y gallo y goludog yn
 ei ddewisder mingrynnaid
 gael ei anfon i maith mewn
 eisiau. Lle ar yffordd, o
 bwriwn ni olwg ar y Le-
 tan, pa beth yw'r holl
 ddeisylfiadau (angenrhediol
 hynny (y rhai y darfu i fe-
 ddyliau crefyddol llawer o
 oesoeedd eu gasglu ynghyd)
 ar rhai y mae hén ag ieuang,
 tlawd a chyfoethog, megis
 yn cyd gynnyg trais ai lle-
 fain i orseddfa Rhad. (ni
 atolygwyr i ti ein gwrandu
 Arglwydd daionus.) Beth
 yw hyn ond Swm ein holl

er-

erfynniau yn un gadwyn, yn
 yr hon y mac i ni oll ran,
 yr hyn y bydd anawdd i
 gwyr ar donniau goret
 seddwl am dano? O pa
 fath amlder rhyfeddol o
 ddewis a ellir ei gaelyma.
 Megis pan edrychom ni ar
 yr Scrythyrau, id dechrau
 ar colect hwnnw or ail Sul
 or *Adsent.* Bendigedig
Dduw, yr hwn a beraist yr
 holl *Scrifbyr* yn scrifene-
 dig er ein haddysg ni, &c.

Pan gymerom mewn llaw,
 neu ddechreu yn rhwng or-
 chwyl on galwedigach, i
 beri bendith arno, ar weddi
 a wyddis mor dda, *Rhag*
flaena ni *Arglwydd* yn ein
 holl weithredoedd atb rad-
 lawnaf hoffder, &c.

Wrth ddechreu ar ein
 gweddiau, mor gymhesur
 yw honno. *Cynnorthwya* ni

yn drugarog yn ein gweiddiau
an erfynniad, &c. Neu yr
hwn a ganlyn. *Hollallnog*
Arglwydd a thragywyddol
Dduw, caniatâ ni attoly-
gwn i ti, unioni sancte-
ddio, a llywio, &c.

Ac yn ol gwrando pre-
geth mor dduwiol a gwe-
ddol yw yr erfynniad hwn-
nw? Caniatâ ni attoly-
gwn i ti oll-alluog Dduw
am y geiriau a glywsom
heddiw an clustiau oddial-
lan, &c.

Ac i gloi ar ein holl
weddiau, yr hyn sydd yn
cloi ar wnsanaeth y Cy-
mun? Oll-alluog Dduw,
yr hwu a addewaist wran-
do circhion yr rhai a ofyn-
nant yn enw dy fab, &c.

Y mae'r hwy yn anhoi-
lwng i weddio neu i gael
eu gwrando, y rhai a wr-
thodant

rhodant y cyfriw ffynon-nau adnabyddus o ddyfroedd bwviol, ac a gloddia-sant iddynt eu hunain by-dewau, bydewau wedi tor-ri na ddalien: ddyfr, neu (ond odid) peth cymys-gedd o Marah neu Merib-bab; yr hwn ni ein har-wain ni i ffynonnau y cy-fryngdod, yr rhai nesaf a ganlyn.

PART No. IV.
Am Gyfryngdod.

YM mhlith y hywiau hynny ar weddiau, ir rhai y mae yr Apostol yn cynghori yn enwedig, gweddiau o gyfryngdod a ganlyn ddeisyfiadau, yr rhai ydynt erfynniau a roddir i fynu at Dduw tros eraill, tros yr rhai yr ydym ni yn rhwym i weddio, yn ai o ran naturiaeth, cyfraith, neu gariad Cristnogawl. Tan y titl neu r enw yma gan hynny, y daw yr holl weddiau hynny sydd genym ni tros yr Ecclwys yn gyffredinol, ac yno yn fwy gwahanredol, tros benae-thiaid, blaenoraid, cynysefiaid, cefcillion, gelyni-on, a phawb sydd yn vning, ac

ac yn orthrymedig, ar gael
o honynt ymwaredu, ar
holl rai a fyddon, mewn
yr fa buchedd adda, iddynt
hwyl gacheu hymddiffyn ai
cussuroedd.

In cyfriw weddial y mae
r Psalmydd yn cynghori
holl bobl o feddyliau da
yn enwedig, pan ymgyn-
hyllont ynglyyd. Q gwe-
ddiwrch (medd ef) am ho-
ddiwrch Fferysalem, llwydded
y rhai a th hoffant, heddiwrch
fyddo o fewn dy ragfur,
a ffyniant yn dy balsan:
er mwyn fy mrodyr am
ceffillion y dymedaf yw awr
beddiwrch fyddo i ti, er mwyn
ty yr Arglwydd ein Duw y
ceisiaf i si ddajoni. Felly
y gweddiodd Samuel trws
Saub, nes i Duw ddywe-
dyd yn eglur iddo ef ei
wrthod ef. A chyhyd a
hyn-

hydny mewn cariad persfaib
 yr ydym aini i weddio trus
 yr thai afreolaif, nes i Dduw
 eglwchau i wyl eu torri hwy
 ymairthi fod eu cyflwr yn
 anobeithiol, yr hydny wa-
 sanachta i ni fod yn rhwng hy
 iw tagfarnu, gan weled fod
 yr hen oedd a saith gy-
 thraeth ynddi, i fyned yn
 wasanaethyddes tra - vissud
 garedfigol in jachawdwr,
 ar hwn ydeodd yn erli-
 diwr creulorus, yn cymeryd
 1 Cor. 15. y baen fwyaf ym mhliath yr
 10. Apostolion. Yr oedd go-
 baith gwan o gadwediga-
 eth St. Peter yn y earchian,
 gwedi ir cleddyf roi r
 dynged i dorri pen St. Pago,
 a Herod wedi ymroi yn
 ollawl i fodloni yr Iude-
 won gwaedlyd. Peter gan
 hynny a gadwyd yn y car-
 char (medd y Tecl) ond
 gweddi

Ad. 12. 5.

gweddi (sef cyfryngdod) yn
 ddyfal a wnaethbwyd at
 Dduw irosto ef. Ac onid
 oedd y digwyddiad mor
 rhyfeddol? Angel a wa-
 redodd Petr,iar Juddewon
 a dwyllwyd am a ddisgwy-
 llent. Ni feddyliai lawer
 am St. Paul (yr hwn a 2 Cor.
 gafas y ffafor im gippio i 4.
 synn i beradwys, i glywed
 geirianu anrhaethbadwy: yr
 rhai nid oedd gyfreithlon
 i ddyn eu hadrodd) y by-
 ddai rhaid iddo eisiau cy-
 fryngdod vnrhiw oi droa-
 digion, yr rhai yn ddiwe-
 ddar, a ddysgasai ef vddynt
 wyddor Cristianoldeb; etto
 ni welwn beth a scrifenn-
 nodd ef ar y *Theffoloniaid*,
 fy mrodgr, gweddiwch tro-
 sof si. Ac ar yr *Hebreaid*,
 gweddiwch irosom ni canys
 yr ydym yn credu fod ge-
 nynn

nym gydwybed dda gan
 eryllisio fyw yn onest ym
 mbo beth. Na nid oedd
 na Pharaob na Simon Ma-
 gus morgalon galed, er eu
 bod ym musti chwerwedd
 na fyrant, ac na ddymu-
 nent gyfryngdod gweision
 Duw. Gweddiwch ar yr Ar-
 glwydd (medd Pharaob) ar
 na byddo taranau na chen-
 llysc. A Gweddiwch chwi
 trof si at yr Arglwydd
 mal na adel dim or pethau
 a ddywedafoch (medd Ma-
 gus). Am hynny y gozo-
 dodd St. Fago y hi n rheol
 ym mhlith y ffyddloniaid,
 cyffeswch eich pechodaun bawb
 i'n gilydd a gweddiwch trws
 en gilydd fel ich iachae'r.
 Y ddau cli hynny a wna
 feddyginiacth enaid godi-
 dawg, i bobrhyw friwian
 y sprydol a sictodau. Ac
 am

Exod. 9:
28.

A.R. 8.24.

am hynny mae cenyd, ni
amriw ffurf effeithiol o gy-
fryngdod a gweddio yn
llyfr ein Eglwys. mal y
gallaf fi yn dda arfer y
geiriau wrthych chwi, a
ddywedodd Boaz wrth Ruth
oni chlowch chwi fy mer-
ched, nag ewch i llofa i faes
arall, ac nag ewch oddiyna.
Cans yma y ceweh yr
hyn ach bodlonia. Y pa-
trwm o weddi a gawfom
gan ein jachawdwr tros ei
Apostolion, ei ddilynwyr
ai droadigion, *Ioan.* 17.
Megis y cawfom ei weddi
gyffredin ef am bob peth
angenrheidiol, *Mat.* 6. Yn
gydffurfiol ar hwn y llu-
niwyd y weddi o diaethol
yn llyfr ein Heclwys, tan
y titl o *Gweddiwn tros holl*
Stât Ecclwys Crist sydd ym-
milwrio yma ar y ddais,

N yn

yn y geriau hyn. Hollall-
tuog a thragywyddol Dduw,
yr hwn i'r y dy Apostol
sanctaidd an dyscaist, i wne-
athur ein gweddian an er-
fynian astar, ac i roi di-
olch tros bob dyn, &c. Y
wedi yma fydd raid ei
dysgu ar dafod leferydd, a'i
harseru bob amser ar bob
achofion. Ac yn neultuol
oni welwn ni weddiau ym
mhellach tros y Brenin, y
frenhines, ar frenhinawl
hiliogaeth, Escobion, ar holl
eglwyswyr, yn drefnus yn
canlyn y naill y llall. Ir
unrhyw arfaeth y mae y
gweddian cyfnewidiol byn-
nyrhwng yr offriad ar bobl,
O Argwydd dangos dy dru-
garedd arnom, a chaniatia
i mi dy techydwriaeth, O
Argwydd. Cadw y Brenin,
&c. Yr hyn y gellir dysgu
ich

ich rhai bychain ei adrodd
gan ateb y naill y Hall.
Y cyffelyb weddiau a gyd-
adroddir mewn periodas
tros y pleidiau a beriodir:
O Arglwydd cadw dy was
ash llafornwyn, yr rbai sydd
yn ymddiried ynot, &c. Yn
ymweliad ar claf; *O Ar-*
glwydd cadw dy was yr
hwn sydd yn ymddiried ynot,
&c. Ac ar gyfarfod gwra-
gedd, a elwir rhyddhau
yn gyffredin, *O Argyllwydd*
cadw y wraig hon dy wa-
sanaethyddes yr hon sy n
ymddiried ynot, &c.

Perswadiwch eich hu-
nain (sy merched) nad yw
y peth hyn iw di-ystyru ai
rhoi hcibio. Y symlirwydd
yma i ddyfod at Dduw
a chalonnau da, sc a med-
dyliau gostyngedig mewn
vfuod-dod in mam yr Ec-

N 2 clwys,

clwys, yr hon an hyfforddodd ni mal hyn, a fydd mwy cymeradwy iddo ef a mwy gwerthfawr na

Pl. 69 31. saith allawr *Balac*, a *Balam* yn cyrchu prophwydoliaeth oddiyno, ie nag aberth *O fustach* (i arfer geiniau y Psalmydd) *corniog carnol*.

Canys nid â dychymygien trwyndl, neu odidawgrwydd ymadrodd y rhungir bodd Duw (mal y

8 Cor. 2.1. dywaid yr Apostol) nid yw *doethineb* y byd hwn idco ef ond *ynsfydrwydd*, ai deirnas ef nid yw yn sefyll mewn geirian ond mewn galluos ein calonau gan bynni ni n condemna, mae Duw yn swy nan calon, ac awyr bob peth. Ac yno (medd yr Apostol bendedig) os ein calon ni n condemna y maie genym hyd.

der ar Dduw, a pha beth 1 Joa.2.20
bynnac a lofynnem, yr ydym 21,22.
yn ei dderbyn ganddo ef,
os cadwnei orchymynnion ef,
a gwneuthur y pethan a
ryngô fodd yn ei olyg ef.
Ac felly ni allwn ddiwedd
gyd ar gwr wrth fodd ca-
lon Dew, y gofynnagedig &
ystyrria hyn ac a fydd law-
en, ceisiwch yr Arglwydd
yn ei Ffordd aeh enaid a
fydd byw.

FRANK N 3 PEN.

P E N. II.

Am Ddiolchgarwch.

DA y dylai Ddiolch-garwch ddilyn Gwed-diau o gyfryngdod; yr hwn yw r unig daledigaeth a ddisgwyl Duw, am yr anfeidrol fendithiau a dy-walldodd ef anom ni. Yn mhlith Aberthau yr hen Testament, hon o ddiolch a hynodir yn bennaf *iw hir o ag olew llawenydd*, a wna ir wyneb ddisglei-
 Levi. 7.12. Psal. 204. 15.
rio. Yn hyn o beth mae'r *Psalmi* yd yn gyflawn: mai y mac yn anawdd iwch weled dim y mae cf i wddat-can yn eglurach. Yn y 92 Psalm yr hon a eiwir 7 Psal. am y dydd Sabbaoth nid oes un gychwynfa iddi ond

ond trwy ddôr diolchgarwch. Da i'w moliaannu r Arglwydd, a chans mawl i'r enw di y goruchaf, a mynegi y boreu am dy drugaredd a th wirionedd y nofweithian, ar ddestant ac ar y nabl, ac ar y delyn yn fyfyrriol, nid oeddid yn dal miwsic Ecclwysawl yn yr oes honno yn ddelwaddoliaeth, eithy ei gymeryd yn help ac yn gymerth i ofod allan fawr Duw a diolchgarwch. Am g, flawniad yr hon ddyled, y mac cynifer o'r wymau arnom, mal y mac y prophyd yn llefain o eisiau ymadrodd, Beth a delaf ir Arglwydd am ei holl ddenniau i mi: ac yn ymroi am dano ei hun; Molaf yr Arglwydd yn fy myw canaf^{12.} im Duw tra fyddwyt:
Psa. 116.
Psa. 145.

gann gynhyrfa eraill ir
vñrhim dïyled. Molwch yr
Arglwydd medd ef canys
da yw canu in Duro ni, o
Pls. 47. 1. berwydd, hyfryd yw, ie gwedd-
us yw mawl.

Ond pa raid i ni sýned
ym mhellach lle y mae
genym ni ddefod ac arter
eín Jachawdwyr in harwain
ni: i ti yr ydwyf yn diolch
o Dâd Arglwydd nef a da-
nar, am i ti guddio y pethau
byn rag y doethion, a rbai
deallus, ai dïdcuddio hwynt
ir rhai bychain: ie O Dâd
canys felly y rhynghodd bedd
i ti. Yn cyrruno a hwn, y
mae gynym nil ffurf hela-
eth am dilu diolch, heb
law llawer eraill (in han-
nog ni ein hunain, ac eraill)
o waith y Prophwyd bren-
hinol. Clodforwch yr Argl-
wydd canys da yw, o berwydd
ei

ei drugaredd sydd yn dragwyd. Clodforwch Dduw y Duwtiau, oblegit ei drugaredd sydd yn dragwyd. Clodforwch Arglwydd yr arglwyddi, e herwydd ei drugaredd sydd yn dragwyd.

Ar y sail hon yr ymdangosai y pedwar ar huggain o henuriaid yn arwyddoccau holl Ecelwys y ffyddloniaid: gan syrthio ar eu hwynебau a moli Duw, gan ddywedyd yr ydym ni diolch i i o Arglwydd Dduw hollwallnog, yr hwnnyt, yr hwn oeddst, ar hwn sydd i ddifod oblegit di a gysweraist dy allumanwr ac a deirnasais.

Dad. III.
16, 17.

Oddiwith yr rhain arcys-felyb batrymau y tynnwyd ffurfoedd a moddau ein llyfrau ecclwysig.

N 5 Diolch

Diolch am law yn amser
fychder, [O Dduw ein
Tad nefol yr bren trwy dy
ragluniaeth grifusol a beraiſt
y cynnar ar diweddar law
i ddescyn ar y ddaiar,
&c.]

Am hin deg, [O Argl-
wydd Dduw, yr bren yn gy-
fiawn an abarostyngarist ni
trwy dy ddimeddar bla o
anfeidrol law a dyfroedd,
&c.]

Am helacthrywydd, [Yr
bren o'r raslawon ddaioni
& wrandomaſt iddefisionol
meddian dy Eclwys, &c.]

Am heddwch a buddyg-
oliaeth, [Hell-alluog
Dduw yr bren myt Dier ca-
bann o ymddyfyni h weision
yr erbyn wnech es gelym-
ien, &c.]

Am ymwared oddiwrth
y plâ siodau [O Arglwydd
Dduw

Dduw yr hynn an i bardbo-
llaisf ni am ein pechodau,
&c.]

Yn ol derbyn Smpper yr
Arglwydd, [Holl-alluog a
i hragwyddol Dduw ni a
daiolcbwr yn ostyngedig i
ti am isi ein porti ni yr
rhai yn ddyledus a dderby-
niason y dirgeledigaeth san-
craidd byn, &c.]

Ac yn olaf ei gyd, tan-
ditl gweddiau gosodedig
yn gyffredin yn niwedd
llyfr yr Eglwys, pa fath
gyflawn ffordd ar dalu di-
olch sydd genym ni, a
ddechrau yn y modd hyns
[Anrhydedd a moliant a
redder i ti, O Arglwydd
Dduw holl-alluog, awyylaf
Dad am dy holl drugareddau
a h caredigrwydd cariadol
a ddangosaist ti i ni, &c.]
Yt hwn a ddiwedda ar

tra-duwio! vangent heidiol
erfynniad hwn iw arfer bob
amser ar bob achos, Bydded
dy larpalluog aith frauch es-
tynnedig yn waidded i'n gyn-
diffyn, &c.]

Ich rhyw chwi hefyd (fy
merched) diolch gwragedd
yn ol geni plentyn nid yw
iw adael allan, yr hyn a
elwir yn gyffredin, Eccl-
isia. gwragedd (er bod yr
amseroedd diweddar yn ei
dybed yn ofergol neu yn
edelwaddoliaeth:) yn yr
hyn [yn gimatnt a rhyngu
bodd ir holl-alluog Danw o
ddiaon i roddi i ti ddiogel
ymared, aith cadw yn y
manr berigl wrth enedigaeth
dyn lach.] Ef a elwir ar-
nochi i fod yn ddiolchgar
och calon ac i weddio a
geiriau y Psalm ydd D. robe-
fus. Llyriga: d. ir mynyddo-
edd,

edd, or fan y daw ffiechyd-
 dwriaeth : syngymorth a
 ddaw oddiwth yr Argl-
 wydd, yr hwn a wnaeth nef
 a daiar. At hyn a ganlyn
 nith lyse yr haul y dydd na'r
 lleuad y nos, &c. nid yw
 amherthynasol, megis y
 mae rhai yn ei gymeryd)
 yn gimaint ai fod yn tra-
 ddoedd holl gadwedigneth i
 Duuw bob amser, ym mhob
 lle yn ein cyfyngder mwyaf.
 Pryd y rhoddir i chwi
 ddiolchgarweh mwy defo-
 sionol, diwyd a dysgedig,
 ar seilau, ac Awcurdod
 diogelach (fy merched)
 chwi ellwch fodloni eich
 cydwybod i wneuthur de-
 unydd o hono. Yn y cy-
 famser chwi ach eiddaw
 ellwch ymborthi ar y llunia
 eth a ganniattaodd eich

mana

gnam yr Ecclesi yn dra-helaeth i chwi; ac heb fwrw o amgylch am newid mamaethod yr rhai yn brin a briuant yn naturiol i chwi.

P E N. VI.

Aus Glodfawredd.

Mawl neu glodfawredd
yw cydnabod dyledus
odidawg iwyddi anherfynol
Duw, adreddedig yn ei
weithredoed o allu, trug-
aredd, a Barn, y mae y
fath garennydd a hyngddo
a diolehgatweb; mali y
maent yn gyffredin yn my-
ned ynghyd, ac yn arferol
iw cymeryd va tros y llall.
Megis yn y R'salm hwnnw,
Dy hedd' weithredoedd i'w ^{Pl. 145.}
cladfawredd, ^{10.} *O Arglwydd,* ^{Ad. 1.2.}
atb Sainet atb fendifiant.
Derchafaf dify Num o fren-
ein a bendithiaf dy erau byth

ac yn dragwydd: beunydd
ith fendisiaf a th enw a
folaf bytb ac yn dragy-
wydd.

Er hynny, pa ddelw
bynnac yr arferir derchafu,
moliannu, bendithio, neu da-
lu diolch i Dduw, at yr un
arfaeth, eto se dichon mō-
liant berthynau i odidawgr-
wydd, it hwn nid ydym
ni rwyd i ddioch, lle mae
diolch yn cau moliant o i
mewn am ganniatau i ni
senesgiam y rhwyd y dydi
hi yn fhwym i lawkygu y
Rhoddwr bostyg o'r ian
Yn yr hen Destament, y
rhaid a deliante llurfoedd ir
swetowyma, a ll gant weled
fod honn y psalmau David yn
y dechrauiad Pdd, fwydlin y
citt o Lyfr o glodforedd, nid,
o ran y gellid galw yr holl
Psalmau o i fewn selly,
cithr

eithr o herwydd bod y rhan
fwyaf felly, sydd yn rhoddi
cyfenwad ir cyfan.

Ensamplau o foliaut i
chwi (fy merched) a ddi-
chon fod yn berthynasol
mal honno o *Miriam*, a gos-
fir i bob hiliogaeth a ddel-
ar ol, iw dilyn, yn y geiri-
au-hyn. A *Miriam* y b: o-
phwydes chwaer *Aaron*, a
gymerodd dympan yn ei
llaw, iari holl wragedd ae-
thant allant ar ei hol hi,
a thympanau ac a dawnfiau
(nid oedd un y pryd hyn-
ny mor betrusol a gwelcd-
bai arnyut) a dywedodd
Miriam wrthynt, cewch Ex. 15.10,
ir Arglwydd, canys gwna-²¹
eth yn ardderchog, bwriodd
y march ar marchoghir
môr. O pa fath: ynfyd
drwydd godidawg yw pan-
fyddo y naill yn ceisio
rhagori

rhagori ar y Hall, ac yn ymddrechu pwy a gaiff foli Duw yn fwyaf am y bendithiau a dywalltwyd arnynt yn yr unrhyw laferydd o gydgerdd yw cân *Deborah* a *Barac* am iadd y Penblaenor *Sisara*: Am ddial Baru. 5. 2. dialeddau *Israelf*, ac yngymhell or bobl, Bendithiwch yr Arglwydd, &c. wrth cyffelybiaeth ir hyn, nid yw'r nod uchaf o farddoniaeth ac awenydd y cenedloedd yn scinio oed coegwag ddifyw.

Ac na i bybier fad y gwragedd da o Bethlehem a foliannai Dduw am encidaeth *Obed*, *Taid Brenin*, *David* yn anheilwng i wneuthur ar eu hol yn y cyffelyb achos. Ar Gwragedd a ddywedasant wrth *Naomi*, bendigedig fyddo'r Arglwydd yr

bwn with adawodd di heb
 gyfathrachwr, fel y gelwid
 ei emw ef yn Israel, ac efe
 a fydd i ti yn adferwr eini-
 oes ac yn ymgeleddwr ith Ruth 4.
 penwynni; canys dy mawdd^{14, 15.}
 neu dy ferch yngbyfranih yr
 hon ath gar di a blantodd i-
 ddo ef, a hon fydd well i ti
 na saith o feibion.

Hymn neu gan Hannah
 ddiochgar a droir ar yr
 un cywair; Am enediga-
 eth ei mab Samuel. A Han-
 nah a weddiodd ac a ddywe-
 dodd, llawenychedd fyngha-
 lon yn yr Arglwydd fynghorn
 a dderchafwyd yn yr Argl-
 wydd, fyngean a ehangwyd
 ar fyngelynwion, canys bla-
 wenychais yn dy iechydwr i-
 aeth di. Eithr ardderchawg
 vwochlau y cwbl oll yw'r
 Magnificat neu'r gan ofoli-
 ant a diolch or fendifge-
 diccaf

diccaf forwyn sam a ged-
 wir yn llyfr ein Hecclwys
 ni iw hailadrodd bob am-
 ser lle mae gostryng eiddr-
 wydd yn ei dechafiad
 mwyaf, yn gosod y cwbl
 o'l at ogont Duw, ac yn
 lewyrchu beunydd ar dda-
 ion i Etclwysydd wedi roi
 allan yn dra-bywiol, ef a
 edrychodd arnaf si un truan
 gan wneuthur cyfrif o isel
 ac anystyrriol gyflwr ei law-
 forwyn, heb synnied ar wy-
 chder cynnyddol y tyfoe-
 tbog ar galluog, ef a gofiodd
 ei drugaredd am iecbydoris-
 aeth ac ymwared Israel yn
 ol yr addewid a wnaeth
 bwyd in Tadan, ac am hynny
 fy enaid a fendiffia ac a
 fawryga yr Arglwydd, am
 byspryd a lawen ychodd (nid
 am ddimeuaid) ei glodfou
 ynof si cithr) yn Nuw. yn
 vñig

vnig fy iachawdwr. O na fe-
ddyliai y thai beilchion or
amserau yma am hyn o'
beth. Yr esampl hon yn
vnig a fyddai ddigonol i
dynnu i lawr eu golygiadau
vchelfalch ai gesciadau ne-
wyddion ffringt-glymniau:
gan weled fod y festdig
diccaf ym mhliith oll ferch-
ed, ai serch y ffordd arall.

Y ceffelyb awenydd yw
r *Benedictus hwnnw o wâthi*
Zachari sanctaidd Bendige-
dig neu mawledig fyddo
Arglwydd yr holl ddaear,
gwasanaethwch yr Arglwydd
mewn llawenydd, deuwch o'i
flaen ef a chan. O enwch i
mewn iw byrth ef a diolch, ac
iw gynteddau ef a mawl,
diolchiwch iddo a bendithi-
wch et emw. Ac fe haedai
ei nodi fel megis y mae'r
llyfr o gant a deg a deu-
gain

gain o Psalmau yn dechreu
 a Bendigedig yw'r gwr (neu
 llawer bendith sydd ar y
 gwr hwnnw) ni rodsodd
 yngyngor yr annwilion, ond
 a gusanodd y mab, ond a
 drefnodd ei lwybrau at
 Dduw, ir hyn y mae y
 deg a daugain cyntaf yn
 enwedig yn ei arwain ef;
 ac ni sart yn ffordd pechadu-
 riaid. Yn ei ymddwyn ei
 hun oddiwrthyst, mal peth
 tra-pheryglus: mal y mae
 yr ail deg a deugain yn ei
 dywys: felly y mae y try-
 dydd deg a deugain, yn ei
 dynnu ef a'i ciddaw oddi-
 wrth eisteddfa y gwaswar-
 wyr; ac yn ei dderchafu i
 fynu a Psalmau o raddau,
 ac baleliwl i ddiolch ac i
 glodfori Gwneuthurwr ac
 ymddiffynnwr pob peth, gan
 gloi a sclio i fynu y cwbl
 oll

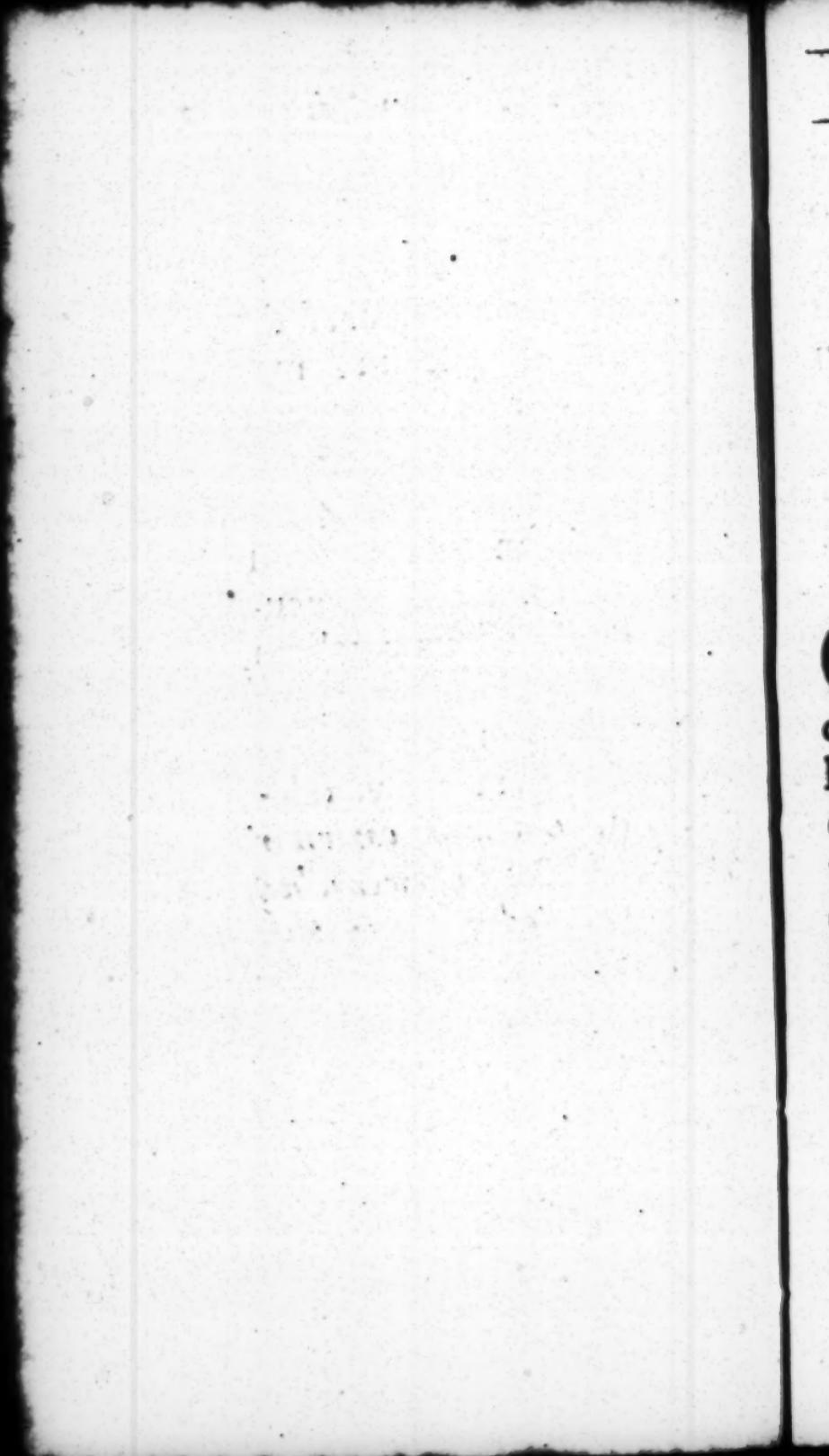
oll ar diben hwn *Pob per-*
chen anadl molanned yr
Arglwydd, molwch yr Argl-
wydd.

Am hynny na fydded
 ein *Te Deum* [Tydi a
 folwn o Dduw ti a gydn-
 abyddwn yn Arglwydd]
 neu y *Benedicite* y caniad a
 ganlyn: [Oll weithredoedd
 yr Arglwydd bendithiwch
 yr Arglwydd molwch ef a
 mawrhewch yn dragwydd]
 iw tybed yn oforgoelaidd
 neu ormodedd yn llyfr ein
 Hecclwys ni, am na chaw-
 sant mor Awdurdod *gano-*
nicol honno, yr hon a gafas
 yr Scrythyrau or blaen,
 i hag in pregethau ni, an
 mawl an gweddiau di-rag-
 fyfyrriol fod o herwydd
 hynny i fwrw yn eu her-
 byn, ac felly pregethu i fod
 yn ddigoel, megis mewn
 cymy-

cymydogaeth ryagos weithiau i *Apocripha*. Bydded yn ddigon gan hynny, fod y cyfriw weddiau sanctaidd, ac sydd vddynt ai sail yn yr Scrythyr Jan, oddiwrth yr hon mal bannau ein ffydd y tynnwyd ac y lluniwyd, i ddealldwriaeth a choffadwriaeth oll, ar na ellir eu haddysgu ai hathrawiaethu yn fwy adeiladus a nerthol. Felly [Gogoniant ir tad ac ir mab ac ir yspryd glan] a addroddir cyn fynched i gynal i fynu yr Athrawiaeth or Drindod fendigedig yn erbyn yr hereticiaid hên a newydd: ar felus hudolwawd Angelaidd a arferir yn ol derbyn Swpper yr Arglwydd [Gogoniant i Dduw yn yr uchelder, ac yn y ddisiar i aughnedyf cwyllys d: i ddy-nior. Nith folwn nith fendi-thiwn

thiwn nith addolwn, nith
ogoneddwn di, i ti yr ydym
ni yn diolch am dy fawr ogo-
niant, O Arglwydd, &c. sydd
or cyfriw gasgliadau, mal
y dichon gwyr ieuangc a
gwyrifon, hēn wyr a bech-
gin glodfoli enw yr Argl-
wydd, mal y mae'r Psalmydd
yn eu cynggori hwy i wneu-
thur. Gyd ar hwn y gallwn
ddiwedd ym ddiogel yn yr
hyn y mae llyfr ein Hecl-
wys yn ei gymeryd yn dde-
chreuaad. O dowch, canwn ir
Arglwydd, &c. Llewenyched
ac ymhafryded ynot ti y rhai
oll aeth ceisiant: dyweded y
rhai a garant dy iechydwria-
eih bob amser mawryger yr
Arglwydd.

O P E N.

P E N. V I I.

*Am Cominasiwn nes
rezfâu.*

Cominasiwn yn llyfr ein Heglwys ni, sydd ran o ddyfgeidiaeth yr Ecclwys, lle yr ydis yn adrodd barredigaethau Duw yn erbyn troseddwyr hynodol, i wychrynu hwynt oddiwrth eu haferau cynhwynol, ac i beri i eraill ymattal rhag eu canlyn hwynt yn eu ffyrdd maledigedig, yr rhai trwy eu ngenau eu hunain a alwent yn felddigidig.

Y Sail i hyn o beth yw y scithfed ar hugain o *Deuteronomi* gyd ag ychydig cyfnewidiad o ciriau a matter, i w roi yn gyfaddas in hamser ni. Ac ir un diben y mae y gwaeau hyn a adroddir gan ein Jachawdwr (*Mat. 23.*) yn eibyn *scrifenyddion a pharaseaid rhagrithiol*; yn hyn nid eiss ei amser allai byth tra-glofodcir i allan yr unrhew bechodau, ac sytybir hwynt yn rheoldda, ac heb eddarhau am danynt no eigion calonnau ym mylith proffeswyr Cristianogaeth.

Carenydd agos sydd rhwng y *Ceminiasion* hwn a gescumundod yr Ecelwys, trwy r hwn y cedwir allan drofeseddswyr cyndyn hynodol

dol oddiwrth ddawn Cy-
mun y Sainct, ac a'i traddo-
dir i Satan (mal y Corin-
thiad godinebus ymlusga-
idd gan St. Paul) i ddi-^{1 Cor. 5.5.}
nistr y cnawd, fel y bydaō
yr yssydd yn gadwedig yn
nydd yr Arglwydd Jesu
Christ.

Yr arferion gwarante-
dig ac awdu sole hyn, gan y
ddysgeidiadeth gynfydedig
iw ystyrried fel y dylent,
a ddylai fagu dychryndod
anesmwyth ynghydwybo-
dau y rhai a orwedd tan y
cyfriw farn o felldithiau.
Canys na thwyller chwi, Gal. 6.
ni waiworir Duw, yr hwn
ni fydd escoleluso moi Ec-
clwys, rhagofreintiau yr
hon o rwydro a rhyddhau yma
ar y ddaiar, ydynt mewn Mtr. 18.
scrifengof yn y nefoedd.^{18.}

O 3. Ac.

Ac os cymerwn ni ei fod yn fatter gwael, gael ein cyfrif gan bobl Dduw, megis yn *angrist neu bryblican*, ym myrchediad olaf y ffyddolniad, ar *ufudd weision* i Jerusalem newydd, ni allwn ni ddisgwyl gwell cyfran na chael ein cau allan gyd ar cwn a dewiniaid, a phntainwyr, a delwaddolwyr, ar holl gelwyddwyr, a pob un sydd yn caru ac yn gwneuthur celwydd ir, i wyllech eisbaf lle bydd wylofain a rhincian dannedd, ar prif heb farm ar ran heb dfforddi.

Dud. 21. 8.
& 27. 11.

Eithr yr hyn sydd o fwy dcunydd a lles (i chwi fy merched) a mwy cyson at weddi , yr hon sydd , genym mewn law yw rhegi nen felldithio , pa cym mhelled

mhelled y mae, iw ochel
ai ffieiddio, ac etto mewn
rhyw achosion yn safadwy.

Y cyfriw regfau gan hynny a ddichon fod ar greduriaid.. anrhysymol neu rysymol.

Felly y melldithir y *Sarph* Gen. 3.14.
ywch oll amfeiliaid, am
fod yn offeryn i ddiafol i
hudo dyn.

Y Tir a felldiged er mwyn dyn, a ymroesai mor hawdd i ddiafol i droseddu gorchymyn ei wneuthurwr.

Vn agwedd yn y *Testament newyda'* ni ddarfu ir ffigusbren ni dygai ddim ond dail yn lle ffrwyth ddiange rhag melldith ein *Fachamdwyr* bendigeidg.

O 4 Nid

Nid yw y pethau hyn
in ymarfer ni ond i ddal
fwr arnynt i addysgu ni
megis na lwydda dim heb
felldith: Duw: felly pan
felldithio y daioni lleiaf, neu
rosyn o gyffur ni ellir ei
ddisgwyl.

Arifer llawer pan dramg-
wyddo neu diplod eu
ceffyl, ddymuned neu ddyr
wedyd diafol atb. cymro, neu
pan fyddo dim yn-
gwrthwynyb eu hewyllys
erchi yr ghwrog y bo neu r cy-
ffelyb.

Y cyfriw felldithiau y-
dynt gamarferion a ngwy-
mws mewn Cristianoga-
eth, ac ni roddant fwy o
fodlonthwydd na r hyn y
mae r Psalm ydd yn llefaru
am danynt: *Hoffodd fel-
lith a hi a ddaeth iddo i*
ni

ni fynnar fendith a hi a bell-baodd oiddiwrtho.

Melldithiau yn erbyn creaduriaid rhefymol, a aill fod yn erbyn y cyfriw ac ydynt *gablwyr Duw* neu *halogwyr o enw Duw*, at addoliaid, *dinistrwyr* neu *erlidwyr ei Ecclwys ai Sainctiau, Treiswyr a gor: brym-wyr* cyfreithiau iachus, a *rhydd-dyd eu gwledydd*. Neu yn erbyn personau eraill neu gefeillacbedd yr rhai trwy drose-ddau neu llduol a wnaethont gam a ni neu an heiddaw.

Fod *Cablwyr a Halogwyr* enw Duw ai addoliaeth, *Dinistrwyr*, ac *Ernidwyr ei Ecclwys* ef ai Sainctiau, *gortrechwyr* cyfreithiau a *rhydd-dyd eu gwlad*, neu

O5 wneu-

wneuthur *ceisian*, tu ac at hynny, yn gorwedd tan felldith Duw, a holl bobl dda, ni eill neb amau, addarllenodd am y bachgen a labuddied i farwolaeth am *Gabledd Levit. 24. 14.* ac *Achan* ai holl deulu a labuddiwyd ac a loscwyd am gysflegrledrad, *Fosua 7. 22.* *Meroz* a felldithiwyd yn chwerw greulon, am na ddaethent yn gynorthwy i bobl Dduw yn erbyn cedyrn. *Barn. 5. 23.*

Felly am y Psalmau hynny i *Ddanid y 83.* ar 109. ar cyfriw ddigwyddiadau mewn rhai eraill, nid i haid moi cymeryd ollawlam gimaint o brophwydoliaethau, beth a ddigwydda ir crygiorus, ond weithiau

yp

yn rhegfau i erfyn *cyflawn-*
der Dnu, i roi dialedd
arnynt, yr rhai a barhant yn
gyfan yn ei bywoliaeth gyn-
dyn. *Archolla lwyfan yr*
rhai a godant yn erbyn yr
Arglwydd neu ei Ecclwys
ef, gwaith *Moses* yn ben-
digo gelynnion *Levi*, *Dent.*
33. 11. *T neb nid yw yn*
caru yr Arglwydd J̄esu
Grist bydded Anathema Ma-
ranatha medd St. Paul, i Cor.
16. 22. *Ac or vnrhyw Zel*
frydiol y llefarai ef yn er-
byn y rhai a fynnai fath
arall ar Efengyl newydd,
ym mhllith y Galataid pen-
chwiban. Gal. 1. 8. Eithr
pe byddei i ni neu angel or
nef, efangylu i chwi amgen
na. r byn a efangyla- *Anathema.*
som. i chwi bydded fel-
dizedig.

digedug. Megis y rhag
 ddylweddasm, fel y yr yd-
 wyf yr awrbon drachefn yn
 dywedyd, os efangyla neb
 Anathema i chwi amgen, na r byn a
 dderbyniashoch, bydded felldi-
 gedig. Fel dyma felldith ar
 felldith, a rhebygol fod yr
 erlidwyr damnedig yn ym-
 gasglu tan ryw ben i wrth-
 wynebu gwirionedd Duw.
 Lle y mae y rhegfa neu y
 felldith(felly welwch)mewn
 achos gyffredinol, wedi ei
 lefelu ai osod yn erbyn pe-
 chodau, yn hys trach na phe-
 sonau y troseddwyr. Canys
 yr rheini os gwêl Duw fod
 yn dda, trwy weddi ac edi-
 feirwch eill ddychwelyd
 drachefn; megis Peir yn ol
 gwindus ei feistr, pryd y rhe-
 gedol ac y tyngodd nad ad-
 wae iai ef mor dyn. Mat. 26.

Hyn oll a saif ac a gyt-tuna yn dda ac athrawiaeth, ac ymarfer rywogei-ddia ein Ffachanawdwr: Yr wyf yn dywedyd wrthych chwi cerwch eich getynion, bendithiwrch yr rhai a ch melldithiant, gwnewch dda ir rhai a ch casant a gwe-ddiwrch tros yr rhai a ch erlidiant ac a wnel niw d i chwi, Mat. 5. 44. Canys camau personol neu neikduol rhwng un ac arall, a ellir ac sydd raid eu maddedu, l'e y mae y felldith yn ddyledus yn dragwydd i wrthwynebwyr holl wir danghnedd yf, a duwioldeb. Oddiwrth yr hwn y mae i ni y pennod uchaf o gariad perffaith yn ei ing ai gyfyngder caethaf, ac eithaf ar y Groes tu ac at ei ddihe-

ddihenyddwyr gwatworus
anifeilaidd, O Dad madden
iddyns canys ni wyddant
beth y maent yn ei wneuthur,
Luc. 23. 24. Mal hyn Pan
ddifenwyd ni ddifenwodd
drachefn, pan ddioddefodd ni
fygythiodd, I Pet. 2. 23.

Ni ddaeth errioed y fath
ciriau oi enau bendigedig
ef, sef mi allaf faddau ond
ni ollyngaf si fyth iros gof;
mi gaf amser i dala'r ech-
wyn adref i chwi, neu mell-
dith Dduw ir hwn a wna-
eth gam a myfi, mor gy-
threulig, neu y cyffelyb:
nid felly, y mae ef yn ei
orchymyn ei hunan yn
vnig ir hwn a farna yn gy-
fion, yr hwn a ddadleu iros
y gwirion, yn erbyn y rbai
a ddadlenant iw erbyn; ac
a ymladd ar rhisi a ymla-
ddant

ddant ag efo; ac a ddywaid wrth ei enaid myfi yw dy iechydwriaeth. Canys i mi y mae dial, myfi a dalaf medd yr Arglwydd, am hyn-
ny os dy elyn a newyna por-
tha ef, os sycheda dyro idda
ddiod, canys wrth i wneuthur
byn ti a bentyrri farwor i an-
llyd am ei ben ef.

Rhus. 12.
19, 20.

Ac yn ol y tynerwch ar tawelwch Cristnogawl hyn, nid wyf yn amau, nad oedd yspryd Duw yn hyfforddi yn union y Duwiol ddyfge-
dig Gysylltwyr o lyfr gweddiau e'n Hecclwys, i roddi i mewn y weddi gariadol honno a lefarir at Dduw ar ddydd Gwener y croglith (mal y galwn ni ef) tros bob math ar bobl, ar y dioddefodd ein Jachaw-
dwr trostynt, mal gan gre-
du

du ynddy ef y gallont afaaelio yn yr vnig fodau o'r Hiechywdriaeth. [Trugarog Dad yr hwn a wnaethost bob dyn, ac ni chashei ddim ar a wnaethost, ac ni ewyllysi farwolaeth pechadur, eithr yn hyirach dyehwelyd o hono a byw, trugai ha wrth oll Iuddewon Tyrciaid anghredyniad a Heleticiaid, &c.

If cyfriw gariad a bendith *in galwyd ni oll* (maly Mae yr Apostol in a-thrawiaethu) *fel yr etifeddwm y fendifith.*

Brenin *Danid* yw yr esampl, y gosod ei deulu (maly dywedwyd orblaen) ni allai oddef i vnrhiw, *ansys. 101.1. ffyddlon, Cildynnus en Hibwr, Balch, Drygionus, telwyddog dicheltgar, i arös o fewn ei dy ef.* Ac os chwychwi (fy mcr.)

merched) a ddisgwyliwch
syth fendithiau Duw arroch
chwi, neu eich eiddaw, na
chynwyswch syth yn eich
plith *ddianrhŷeddus gryb-*
wyll o enw sanctaidd
Duw, na chelwydd, Tyn-
gu rbeogfau, drwg absen,
cellwair halogaidd yn enwe-
dig am air Duw, nes ei
weinidogion, ymddiddan bu-
drbwdrlyd, a lygra foesau da.
Eithr dyrnodiwch (megis)
yn y pen ach argyoeddiad
ach ceryddau mwyaf effe-
thiol. Yr hyn os gwnewch
yn grefyddol mewn Zel a
brydferch i ogoniant Duw,
ac nid o ymddygiad drwg-
naturus i dywallt allan eich
afrywiogiwydd anweddaiid
yno ich gwanedir o law mei-
bian estron, genau yr rhais a
lefora wageodd, ac y mae en
dheulaw yn ddebenlaw ffak-
fer

ster, felly y bydde eich weibion fel planwydd yn tyfu yn eu ieuengectyd, acb merched fel congl fain nadd, wrth gyffelybrwydd palas. Felly y bydd, eich celloedd yn llawn, yn trefnu pob rhyw luniaeth, an defaid yn dnewn miloedd a myrddiwn yn ein heolydd. Ach ychen yn gryfion i lafurio heb na rutbro i mewn, na myned allan na gwaedd yn eich heolydd.

Ac fel hyn (fy merched anwyl) yr ych chwi yn cael yr hodd oreu, yr hyn a allai fy stat ddinistriol sydol i, ym mhllith cynifer o wahaniedau amhwyllig, gasglu ynghyd i chwi, yn yr hyn y gallwch chwi ddal fulw a nodi i mi fy rhwymo fy hun o bwrpas ir Scrythyrau a llyfr yr Ecclwys heb chwanegi vrhiw fannau neu yma-

droddion o vnihiw Awdur
 arall (y rhai er hynny ydynt
 gyflawn a buddiol yn y
 modd hyn) neu weddi om
 gwneuthuriad fy hun, i gael
 o honoch chwi ddeall, y
 cewch chwi ddigonedd yn
 y ddau lyfr hynny, os gofo-
 dwch chwi eich calon i
 wneuthur vniion ddeunydd o
 honynt, heb fyned o am-
 gylch am hyfforddiadau ne-
 wydd goweirio.

Mi ddiweddaf ar colect a
 osodir am y pedwerydd ful
 yn ol yr ystwyll, yr hwn a
 wasanaetha yn gymesur ir
 amseroedd yr ydym ni y a
 byw ynddynt, ac a ganmol-
 wyd i ni gan eich Taid sion
Prideaux fy nhad anwyl,
 pryd yr oeddwn yn fachgen,
 yn amser y pla nodeu, y gei-
 riau yw'r rhain:

O Duw yn bŵn a
wyddost ein lob wedi
gofod mewn cimaint
cynifer o beryglau,
mal oberwydd gwen-
dyd dynol na allwn
bob amser sefyll yn
union, caniatta i ni
iechyd enaid a cho-
rph, mal y byddo am
yr holl betbau yr yd-
ym yn eu ddioddef am
bechyd, allu o banom
trwy dy borth di en
gorfod a'i gorchesgygu
trwy Grist ein Har-
glwydd. Amen.

Ar hwn y gellwch
chwanegi(o mynnwch)
y colect am yr ail Sul or
grawys.

Hollallnog Dduw,
yr hen wyt yn gwe-
led, nad oes genym
ddim meddiant on
nertb ein bain i
cymorth ein bunait,
cadw dini oddifewn
ac oddi allan sef enaid
a chorph, ac ymddi-
ffyn ni rhag pob gwor-
thwyneb a ddigwy-
dde

*ddo ir corpb, a r bag
pob drwg feddwl a
wna'niwed ir enaid,
trwy J̄esu Grist ein
Harglwydd, Amen.
Yr hwn ach gwnel
chwi ach eiddo yn
gyfrannogion hela-
ethlawn o bob am-
serol, ysprydol, a
nefol fendithiau o-
ddiallan o ddifewn
yn dragywydd. Ir
hwn gyda'r Tad ar
yspryd glan, tri
pherson ac un Duw,*

y

y byddo oll anrhy-
dedd, gallu, maw-
rhydi mewn gwe-
ddi moliant, a di-
olchgarwch, [iw
roddi] yr awr hon
ac yn dragywydd.

Amen.

DIWEDD.